5. ÚTGÁFA | SEPTEMBER 2026

Þróunarhandbók

Leiðarvísir fyrir þróun stafrænna lausna fyrir íslenskar heilbrigðisstofnanir

Stjórnarráð Íslands
Heilbrigðisráðuneytið | Stafræn Heilsa

Útgefandi:
Heilbrigðisráðuneytið | Stafræn Heilsa

Þróunarhandbók

Skrifuð af Sverri Sigmundarsyni, Einari Loga Einarssyni og Ólafi Kristjáni Ragnarsyni hjá Stafrænni Heilsu.

5. Útgáfa | September 2026

sh@hrn.is

https://stafraenheilsa.is

Umbrot og textavinnsla:
Heilbrigðisráðuneytið

©2026 Heilbrigðisráðuneytið

ISBN 978-9935-515-94-0

Þessi þróunarhandbók skilgreinir kröfur, verklag og leiðbeiningar sem snúa að þróun, gæðaeftirliti og útgáfu hugbúnaðar fyrir verkkaupa.

Handbókin er hluti af heildstæðu handbókakerfi og skal lesa hana í samhengi við:

- Tæknistefnu verkkaupa
- Tæknikröfur verkkaupa
- Rekstrarhandbók verkkaupa
- Hönnunarhandbók verkkaupa

Ef árekstur verður milli skjala gilda tæknistefna og tæknikröfur um tæknilegt val og tæknilegar afstöður. Um þróunarferla, gæðakröfur og skil gildir þróunarhandbók þessi.

Allir sem lesa þennan texta eru hvattir til að hugsa gagnrýnið um efni skjalsins og koma með tillögur að úrbótum til verkefnastjóra.

Efnisyfirlit

1. Fyrirvari 9
2. Breytingar frá fyrri útgáfu 9
3. Áskorunin okkar 10
3.1 Framtíðartryggðar tækniákvarðanir 10
3.2 Meginreglur handbókarinnar 11
3.3 Lögum og fyrirmælum um skráningu í sjúkraskrám framfylgt 12
3.4 Hugbúnaður sem lækningatæki 14
3.4.1 Flokkunarferli 14
3.4.2 Áhrif ef hugbúnaður telst lækningatæki 14
4. Kóðageymslur 17
4.1 Allur kóði er geymdur í git kóðageymslum 17
4.2 Skipulag kóðageymsla 17
4.2.1 Rökstuðningur 17
4.3 Nafnareglur á kóðageymslum 19
4.4 Viðskeyti á kóðageymslur 19
4.5 Hvernig ytri aðilar vinna með kóðageymslurnar 20
4.6 Nafnareglur á kóðagreinum 20
5. Viðtöku- og útgáfuferlar 21
5.1 Viðtökuferill verkkaupa 21
5.1.1 Sjálfvirkt gæðamat 21
5.1.2 Kóðaryni og gæðamat 21
5.1.3 Ferli viðtöku og samskipti 22
5.2 Útgáfuferill 22
6. Gæðaferlar 23
6.1 Ábyrgðaskipting 23
6.2 Sjálfvirkir gæðastýringarferlar 23
6.3 Hvað er prófað sjálfvirkt 24
6.4 Gæðahlið (Quality Gates) 24
6.5 Gervigreind í gæðaeftirliti 24
6.6 Ábyrgð verksala á innri gæðum 25
7. Skil á hugbúnaðarafurðum 25
7.1 Skilastefna 25
7.2 Hverju á að skila? 25
7.3 Hver skilar? 26

7.4 Hvenær er æskilegt að skila inn? 26
7.5 Rekjanleikakröfur í skilum 26
7.6 Undantekningar frá skilareglum 27
8. Forritunarmál og tæknival 28
8.1 Bakendakerfi og API 28
8.1.1 Undanþágur 28
8.2 Framendar / Vef 29
8.2.1 Sameiginlegur grunnur, ASP.NET 30
8.2.2 React-birtingarlag 31
8.2.3 Óheimilar framendatæknilausnir 40
8.2.4 JavaScript / TypeScript, sameiginlegar reglur 41
8.3 Hönnunarstaðlar 42
8.4 Snjallforrit / Mobile 42
8.4.1 Rökstuðningur 42
8.4.2 Cross-platform lausnir (React Native, Flutter, .NET MAUI o.þ.h.) 43
8.4.3 Hvenær native snjallforrit eru heimil 44
8.4.4 Aðgengi og útbreiðsla 44
8.4.5 Afmörkun gagnvart SPA 44
9. Hönnun og arkitektúr 44
9.1 Meginreglur 45
9.2 Þjónustuhögun 46
9.2.1 Rökstuðningur 46
9.2.2 Arkitektúrhögun þjónusta 47
9.2.3 Bakgrunnsvinnslur 47
9.2.4 Caching 47
9.3 Samskipti við ytri þjónustur og samvirkni 48
9.3.1 OpenAPI og forritunarskil 48
9.3.2 Gagnasnið 48
9.3.3 Heilbrigðisstaðlar 48
9.3.4 Nafnareglur þjónusta 48
9.4 Þolgæði 48
9.5 Lagskipting og skipulag lausna 49
9.5.1 Af hverju aðskilin verkefni (.csproj) og möppuskipan, ekki nafnabil (namespaces)? 49
9.5.2 Af hverju möppuskipan fremur en nákvæm tæknileg skjölun eingöngu? 49
9.5.3 Af hverju samræmd möppunöfn milli kóðageymsla? 49
9.5.4 Af hverju þriggja laga aðskilnaður? 50
9.5.5 React-framendi 50
9.5.6 Meginreglur 51
10. Forritunarkóði og vinnureglur 52
10.1 Kóðastíll og sjálfvirk samræming 52
10.1.1 Umfang breytinga í PR 52
10.1.2 Nafnarými og pakkar 52
10.2 Virknisflögg (Feature flags) 53
10.2.1 Kröfur um útfærslu 53
10.2.2 Nafnareglur 53
10.2.3 Takmarkanir 53
10.2.4 Hreinsun 53
10.3 Þýðingar 53
10.3.1 Umfang 53
10.3.2 Staðfærsla 53
10.3.3 Þýðingarlyklar 54
10.3.4 Texti í myndum 54
10.4 Skjölun í forritunarkóða (comments) 54
10.4.1 Tungumál og málfar 54

10.4.2 Hvað skal skjalfesta 54
10.4.3 Umfang 54
10.5 Endurnýting kóða / forritunarsöfn 54
10.5.1 Notkun forritunarsafna verksala 55
10.5.2 Ytri forritunarsöfn eða gagnapakkar 55
11. Gervigreind í hugbúnaðarþróun 55
11.1 Gervigreindarstudd hugbúnaðarþróun 56
11.1.1 Væntingar verkkaupa 56
11.1.2 Skipulögð notkun og leiðbeiningakerfi (.agent/ mappa) 56
11.1.3 Kröfur til verksala 57
11.1.4 .agent/ og framendaverkefni 57
11.1.5 Eftirlit með gervigreindarkóða 57
11.1.6 Ábyrgð og mannleg yfirumsjón 58
11.1.7 Gagnaöryggi og trúnaður 58
11.1.8 Gagnsæi og upplýsingaskylda 58
11.1.9 Gervigreindardrifin rýnisniðmát verkkaupa 59
11.1.10 Vinnulag við gervigreindarstudda smíði 59
11.1.11 Verkstjórn í GitHub Projects 62
11.2 Gervigreindarlausnir sem hluti af afurð 62
11.2.1 Grunnreglur 62
11.2.2 Gildissvið 62
11.2.3 Samþykkt forritunarsafn 63
11.2.4 Kröfur í stuttu máli 63
11.2.5 Takmarkanir 63
12. Öryggi og auðkenningar 64
12.1 Almennar öryggiskröfur 64
12.2 Auðkenningar 64
12.3 Aðgangsheimildir (Authorization) 65
12.3.1 Meginreglur 65
12.3.2 Rökstuðningur 65
12.3.3 Nafnasnið heimilda 66
12.3.4 Óheimil högun 66
12.4 Öryggiskröfur framendar 67
12.5 Öryggiskröfur bakendaþjónustur 67
12.6 Öryggiskröfur ytri forritunarsöfn 67
12.7 Öryggiskröfur gagnagrunnar 68
13. Hugbúnaðarprófanir 68
13.1 Ábyrgð og umhverfi 68
13.1.1 Staðsetning prófana 69
13.1.2 Samhengi kröfu og prófana 69
13.2 Sjálfvirkar prófanir 69
13.2.1 Einingaprófanir (Unit tests) 69
13.2.2 Rökstuðningur þekjumarka einingaprófana 69
13.2.3 Samþættingarprófanir (Integration tests) 70
13.2.4 Sjálfvirkar viðmótsprófanir (UI tests) 70
13.2.5 Aðgengisprófanir 70
13.3 Handvirkar prófanir 71
13.4 Samþykktarprófanir 71
13.4.1 Prófunarskýrsla 71
13.5 Gögn sem fylgja afhendingu 71
14. Aðgengismál 72
14.1 WCAG staðallinn 72
14.1.1 Lágmarkskröfur, allar lausnir 72
14.1.2 Viðbótarkröfur, valin AAA skilyrði 72

14.2 WAI-ARIA staðallinn ... 73
14.2.1 Lausnir ætlaðar almenningi ... 73
14.2.2 Lausnir ætlaðar heilbrigðisstarfsfólki ... 73
14.3 Prófanir á aðgengi ... 73
15. Hugbúnaðarskjölun ... 74
15.1 Almennar kröfur ... 74
15.1.1 Snið og geymsla ... 74
15.2 Skjölun sem skilað er við afhendingu ... 74
15.2.1 Arkitektúr og kerfishönnun ... 74
15.2.2 Hönnunarákvarðanir (Architecture Decision Records, ADR) ... 75
15.2.3 Flæðislýsingar (Sequence diagrams) ... 75
15.2.4 Rekstrarskjölun ... 75
15.3 Skjölun sem verður að vera í kóðageymslum ... 75
15.3.1 README.md í rót kóðageymslu ... 75
15.3.2 Uppsetningarleiðbeiningar (í README eða sérstakri skrá) ... 76
15.4 Viðkvæm gögn ... 76
15.5 Ábyrgð ... 76
15.6 Skjölun í forritunarkóða ... 77
16. Geymsla og miðlun gagna ... 77
16.1 Meðhöndlun heilbrigðisgagna ... 77
16.2 Ábyrgð verksala ... 77
16.3 Miðlun og deiling gagna ... 77
16.4 Dulkóðun gagna ... 78
17. Gagnagrunnar ... 78
17.1 Hlutverk gagnagrunna ... 78
17.2 Tegund gagnagrunna ... 79
17.3 Forritunarpakkar (ORM) ... 80
17.4 Aðgangsréttindi gagnagrunnsnotenda ... 80
17.5 Bannaðir gagnagrunnshlutir ... 80
17.6 Rekjanleiki eyðingar ... 81
17.7 Leyfilegir gagnagrunnshlutir ... 81
17.8 Undanþágur á gagnagrunnsvirkni ... 81
17.9 Surrogate / Technical keys ... 81
17.10 Útgáfustjórnun gagnagrunna ... 81
17.11 Migration-ferlar: ... 82
17.12 Skipulag gagnagrunnskóða ... 82
18. Útgáfuferli og keyrslustýring ... 82
18.1 Ábyrgðarskipting ... 83
18.2 Almennar kröfur til hugbúnaðar ... 83
18.3 Docker (einingaumhverfi) ... 83
18.4 Kubernetes ... 84
18.5 Geymsla leyndarmála ... 85
19. Rekstur og eftirlit ... 85
19.1 Mælingar (Metrics) ... 86
19.1.1 Lágmarks mæliflokkur ... 86
19.2 Keyrslustaða (Health endpoints) ... 86
19.3 Útgáfuupplýsingar (Version endpoint) ... 86
19.3.1 Svæði í /version svari ... 87
19.4 Logging (atvikaskráning) ... 87
19.5 Rekjanleiki milli þjónusta ... 87
19.6 Stöðluð viðbótarsvæði ... 87
19.7 Bann og takmarkanir ... 88
20. Viðauki: Kröfulisti þróunarhandbókar ... 88
20.1 Kóðageymslur ... 88

20.2 Viðtöku- og útgáfuferlar 88
20.3 Gæðaferlar 89
20.4 Skil á hugbúnaðarafurðum 89
20.5 Forritunarmál og tæknival 90
20.5.1 Bakendi og API 90
20.5.2 Framendi: sameiginlegur grunnur (ASP.NET) 90
20.5.3 Framendi: React-birtingarlag 90
20.5.4 Óheimilar framendatæknilausnir (gildir óháð birtingarlagi) 91
20.5.5 Aðrar kröfur 91
20.6 Hönnun og arkitektúr 91
20.6.1 ASP.NET og bakendi 92
20.6.2 React-framendi 92
20.7 Forritunarkóði og vinnureglur 92
20.8 Gervigreind í hugbúnaðarþróun 93
20.9 Öryggi og auðkenningar 94
20.10 Hugbúnaðarprófanir 94
20.11 Aðgengismál 95
20.12 Hugbúnaðarskjölun 95
20.13 Geymsla og miðlun gagna 96
20.14 Útgáfuferli og keyrslustýring 96
20.15 Rekstur og eftirlit 97
20.16 Lækningatæki 97
21. Viðauki: Undanþáguferill frá stefnu verkkaupa 98
21.1 Hvenær þarf undanþágu? 98
21.2 Kröfur til undanþágubeiðni 99
21.3 Samþykktarferli 100
21.4 Ábyrgð 100
21.5 Endurskoðun og endurmat 100
22. Viðauki: Yfirferðarskjal kóðarýni 101
22.1 Snið yfirferðarskjals 101
22.1.1 Auðkenning og flokkun 101
22.1.2 Athugasemdir og tillögur verkkaupa 101
22.1.3 Svörun og samskipti 101
22.1.4 Tímamat og lagfæringartillögur 102
22.2 Flokkunarkerfi 102
22.3 Alvarleikastig 102
22.4 Vinnulag við yfirferð 103
22.5 Gervigreindarstuðningur í kóðarýni 103
22.6 Dæmi úr yfirferðarskjali 104
22.6.1 Dæmi 1: Org-Policy / Critical 104
22.6.2 Dæmi 2: Security-Standard / Critical 104
22.6.3 Dæmi 3: Best-Practice / High 104
22.7 Varðveisla og rekjanleiki 105
23. Viðauki: Gátlistar við verkefnastýringu 105
23.1 Gátlisti 1: Áður en forritun hefst 105
23.1.1 Lög, heimildir og forsendur 105
23.1.2 Hönnun og arkitektúr 106
23.1.3 Gagnagrunnar og gögn 106
23.1.4 GitHub og skipulag 106
23.1.5 Öryggi 106
23.1.6 Gervigreindarstudd þróun 106
23.2 Gátlisti 2: Meðan á forritun stendur 107
23.2.1 Kóðauppbygging 107
23.2.2 Gæðastýring 107

23.2.3 Prófanir ... 107
23.2.4 Sjálfvirknivæðing ... 107
23.2.5 Öryggi meðan á þróun stendur ... 107
23.3 Gátlisti 3: Fyrir skil og QA ... 107
23.3.1 Pull Requests ... 107
23.3.2 Kóðarýni ... 108
23.3.3 Skjölun við skil ... 108
23.4 Gátlisti 4: Fyrir útgáfuferla ... 108
23.4.1 Almennt ... 108
23.4.2 Docker ... 108
23.4.3 Kubernetes ... 108
23.4.4 Gagnagrunnsbreytingar ... 108
23.5 Gátlisti 5: Fyrir keyrslu, mælingar og logging ... 109
23.5.1 Mælingar ... 109
23.5.2 Keyrslustaða ... 109
23.5.3 Útgáfuupplýsingar ... 109
23.5.4 Logging ... 109
23.6 Gátlisti 6: Við verklok (tæknileg atriði) ... 109
23.6.1 Skjölun ... 109
23.6.2 Afhending ... 109
23.6.3 Staðfesting ... 110
24. Viðauki: Þjónustur og verkfæri verkkaupa ... 110
24.1 Staða og bindandi gildi ... 110
24.1.1 Kóðageymslur og útgáfa ... 110
24.1.2 Gæðaeftirlit og kóðagreining ... 110
24.1.3 Gervigreind í gæðaeftirliti ... 111
24.1.4 Gervigreindarforritunarsöfn fyrir afurðaþróun ... 111
24.1.5 Keyrsluumhverfi ... 111
24.1.6 Vöktun og rekstrareftirlit ... 111
24.1.7 Hönnun og verkefnastýring ... 112
24.2 Athugasemdir ... 112

Myndaskrá

Mynd 1 Heildaryfirlit þróunar- og útgáfuferils ... 16

Mynd 2 Afhendingarferill í smáatriðum, sem sýnir hvernig gervigreindardrifið rýniferli og samskipti verkefnastjóra beggja aðila virka í framkvæmd. ... 22

Mynd 3 Útgáfuferill í smáatriðum, sem sýnir flæði milli QA og PROD umhverfa og handvirkt samþykktarskref. ... 23

Mynd 4„Rekjanleiki skila frá QA til PROD" og sjá viðauka „Rekjanleiki milli kóðagreina, breytingabeiðna og útgáfa" fyrir nánari lýsingu. ... 27

1. Fyrirvari

Þróunarhandbók þessi er eign verkkaupa og er frekari birting óheimil nema með samþykki.

Kröfur sem settar eru fram í þessari handbók eru bindandi í útboðum, samningum og verkefnum þar sem handbókin er hluti af samningsgögnum. Frávik frá bindandi kröfum eru einungis heimil í samræmi við skilgreindan undanþáguferil (*sjá viðauka Undanþáguferill frá stefnu verkkaupa*).

Lausnir í lausnabanka verkkaupa eru birtar „eins og þær koma fyrir" (as-is), án ábyrgðar á réttleika eða hæfi til notkunar í tilteknu verkefni. Ekki er ætlast til að kóði úr lausnarbanka sé notaður óbreyttur eða óríndur í lausnir verksala, sama gildir um fyrir fram tilbúnar forritunarlausnir sem verksali leggur til verksins. Allur kóði sem er hluti af skilum fellur undir sömu kröfur og annar hugbúnaðarkóði, óháð uppruna.

Hvers kyns notkun á lausnum eða tillögum úr þessari handbók eða lausnarbanka, eins og þær koma fyrir, er á ábyrgð verksala og verkkaupa að skaðlausu

2. Breytingar frá fyrri útgáfu

Nýtt efni

- Kafli 8.2.2.2 Tvær útfærslur React
- Kafli 8.2.2.3 Skilyrði fyrir React-einingar
- Kafli 8.2.2.5 Stöðustjórnun og 8.2.2.4 Mörk gagnvart SPA
- Kafli 8.2.2.10 Týpur og smíðaferli.
- Ný röð meðal óheimilla aðferða: ytri efnisveitur (CDN) í keyrslu eru óheimilar; öll söfn skulu vistuð í kóðageymslu verkkaupa og afhent frá sama uppruna og lausnin.
- Kafli 9.1: Krafa um að skjalfest áhættumat lausnar liggi fyrir.
- Kafli 9.5.5 React-framendi: möppuskipan React-eininga og hýsts React-viðmóts skilgreind
- Kaflar 10.5.2 og 12.6: Söfn sem afrituð eru inn í kóðageymslu skulu skráð með heiti, útgáfu, upprunaslóð og tætigildi, og verksali fylgist með öryggisveikleikum í þeim.
- Kafli 7.2: Áætlanir og arkitektúrákvarðanir, uppfærðar í samræmi við lausnina, og frumgerðir viðmóta bætast við skilaafurðir.
- Kafli 11.1.10 Vinnulag við gervigreindarstudda.
- Krafa um stutta áætlun í .agent/specs/ áður en smíði nýrrar virkni hefst.
- Krafa um samráð við verkkaupa um varanlega hluta lausnar
- Gagnvirkar HTML-frumgerðir viðmóta ráðlagðar til að prófa skilning með notendum snemma.
- Hvatt til andstæðings rýnilotna (adversarial review) og skilgreindra samþykktarviðmiða (convergence criteria) í hverri útfærslulotu; bindandi fyrir framendaverkefni.
- Kafli 11.1.11 Verkstjórn í GitHub Projects

Breytingar

- Framendastefna sameinuð. Leið A og Leið B falla brott sem hugtök.
- TypeScript er gerð að kröfu fyrir allan React-kóða, með strict mode.
- Krafa um gervigreindarsmíði nær nú til alls framendakóða, ekki einungis React.
- Kafli 8.2: Einingaprófanir framenda mega krefjast Node.js í CI/CD umhverfi, og hvatt er til notkunar gervigreindarþróunarverkfæra við smíði bakendakóða.

- Kafli 8.2.2.6: Ekki er lengur gerð krafa um lokahönnun allra skjámynda áður en smíði hefst.
- Kafli 9: Krafa um formlegt samþykki á heildararkitektúr áður en smíði hefst fellur brott.
- Kafli 11.1.10 kemur í stað fimm-áfanga ferilsins.
- Kafli 11.1.6: Mannleg rýni gervigreindarkóða
- Kafli 20.8: Mannleg sannvottun fer fram við áfangaskil og við rýni breytingabeiðna
- Kafli 8.2.4 (JavaScript / TypeScript, sameiginlegar reglur) endurorðaður.
- Kafli 8.2.2.14 Keyrsla og dreifing: dreifingarleiðum fækkað úr tveimur í eina
- Kafli 10.5.2 (ytri forritunarsöfn): skilgreint hvernig kröfunni um fastsetningu er fullnægt í hýstu React-viðmóti þar sem pökkunarverkfæri eru notuð.
- Gátlistar 1 og 2, kröfulisti þróunarhandbókar og kafli 24.1.7 (GitHub Projects bætt við) uppfærðir til samræmis við nýtt vinnulag og framendastefnu.
- Kafli 21.1: Fjögur ný dæmi í dæmalista undanþágna
- Kafli 17 (gagnagrunnar) og samantekt krafna: Krafa um handgerðar SQL-skipanir orðuð þannig að SQL-skipanir skuli skilgreindar með skýrum hætti og útgáfustýrðar, til samræmis við Tæknikröfur kafla 14.4.

Fjarlægt efni

- Hugtökin Leið A og Leið B, alls 105 tilvik fjarlægð í handbók og viðaukum.
- Fimm-áfanga gervigreindarþróunarferillinn, framkvæmdaáætlun með afritunarhæfum vinnulotu kvaðningum, númeruð áætlunarskjöl í kóðageymslu og samþykkishlið tæknilegs ábyrgðaraðila áður en kóðasmíði hefst.
- Tilvísanir í Devin.AI sem sérstakt verkfæri fyrir langtíma áætlanagerð.
- Upptalning einstakra gervigreindarverkfæra í kafla 11.1.8.

3. Áskorunin okkar

Grunnforsenda handbókarinnar er langtímahugsun. Hugbúnaðarlausnir sem þróaðar eru fyrir verkkaupa eru ætlaðar til reksturs og viðhalds í tuttugu til þrjátíu ár eða lengur. Á þeim tíma er gert ráð fyrir að margir og mismunandi aðilar komi að viðhaldi og viðbótum og að verulegar tæknibreytingar eigi sér stað í umhverfi lausnanna.

Því leggur handbókin áherslu á:

- framtíðartryggðar tækniákvarðanir,
- viðhaldsþolinn hugbúnaðararkitektúr,
- skýra og einfalda sjálfvirknivæðingu,
- kjarnyrta skjölun,
- fylgni við lög og fyrirmæli um skráningu heilbrigðisupplýsinga.

Hvert þessara atriða er útfært nánar í viðeigandi köflum handbókarinnar. Í þessum kafla er lagt fram það mat og þau sjónarmið sem liggja til grundvallar tæknivali og ákvörðunum.

3.1 Framtíðartryggðar tækniákvarðanir

Ómögulegt er að spá fyrir um tæknilega þróun til langs tíma. Hins vegar er bæði mögulegt og nauðsynlegt að taka upplýstar, íhaldssamar og vel rökstuddar tækniákvarðanir sem lágmarka líkur á ótímabærri úreldingu, endurteknum endursmíðum og ófyrirsjáanlegum viðhaldskostnaði.

Þessu til viðbótar þarf að taka tillit til fjármögnunarraunveruleika opinberra verkefna. Hugbúnaðarverkefni verkkaupa eru að jafnaði fjármögnuð í upphafi með afmörkuðu fjármagni sem nær til hönnunar, smíði og innleiðingar. Reglulegt viðhaldsfjármagn eftir innleiðingu er oft takmarkað eða ekki tryggt. Tæknival skal því lágmarka viðhald sem tengist ekki beint viðskiptaþörfum, sérstaklega tæknilega endurnýjun sem knúin er af breytingum á undirliggjandi forritunarsöfnum (e. framework churn) frekar en viðskiptalegum kröfum.

Við val á tækni skal meta eftirfarandi þrjá þætti. Matið skal vera hluti af hönnunargögnum og skjalfest í arkitektúrákvörðunum (ADR).

Matsþáttur	Lykilspurningar	Áhættuvísar
Bakhjarl, Hver stendur að baki tækninni og hversu traustur er sá bakhjarl til langs tíma?	Er tæknin studd af rótgrónum bakhjarli? Hefur bakhjarlinn sögu um langtímastuðning (LTS)? Er tæknin kjarnaafurð eða jaðarverkefni?	Fámennt áhugasamfélag, sprotafyrirtæki án rekstrarsögu, óstöðug útgáfustefna
Þroski, Er tæknin nægilega þroskuð og hönnuð með stöðugleika að leiðarljósi?	Hefur tæknin verið í virkri notkun í mörg ár? Er hún líkleg til að vera nothæf eftir 5, 10 og 20 ár? Samræmist hún núverandi tækniumhverfi verkkaupa? Fellur hún að sjálfvirkum gæðaferlum?	Tíðar stórar útgáfur án LTS, takmarkað stuðningsumhverfi, léleg samhæfni við tól og greiningartæki
Mannafli, Er hægt að finna hæft fólk til að viðhalda lausninni til langs tíma?	Er þekking á tækninni útbreidd á Íslandi? Er tæknin aðgengileg óreyndari forriturum? Er auðvelt að fá verktaka, bæði innanlands og erlendis? Er til mikið af opinberri skjölun og dæmum?	Mjög sérhæfð tækni, fáir sérfræðingar, lítil opinber þekking
Viðhaldsbyrði, Hversu mikils viðhalds krefst tæknin sem er ótengd viðskiptaþörfum?	Hversu oft krefst tæknin uppfærslu á grunnkóða? Er langtímastuðningur (LTS) í boði? Krefst uppfærsluferill reglulegrar endursmíði? Er afturvirk samhæfni tryggð milli útgáfa?	Tíðar stórar útgáfur sem brjóta samhæfni, engin LTS stefna, stutt stuðningstímabil, sögulegur ferill um framework churn

Tæknival sem standast ekki þetta mat eru almennt óheppileg fyrir lausnir verkkaupa og verða ekki samþykkt nema rökstudd undanþága liggi fyrir.

3.2 Meginreglur handbókarinnar

Eftirfarandi meginreglur liggja til grundvallar öllum kröfum í þessari handbók:

Meginregla	Lýsing	Nánar í kafla
Viðhaldsþolinn arkitektúr	Arkitektúr lausna skal vera skýr, lagskiptur og auðveldur í viðhaldi af nýjum aðilum. Lausnir skulu fylgja viðurkenndum högunarmynstrum (SOLID, ONION, CLEAN, KISS, DRY, YAGNI).	Forritunarkóði
Einföld sjálfvirknivæðing	Bygging, prófanir, útgáfa og eftirlit skulu vera sjálfvirkt og endurtekningarhæft. Sjálfvirknivæðing dregur úr mannlegum mistökum og tryggir rekjanleika.	Gæðaferlar, Útgáfuferli

Kjarnyrt skjölun	Skjölun skal lýsa högun, ákvörðunum og forsendum, ekki endursegja almennt efni. Markmið er að nýr forritari geti hafið vinnu án óþarfa tafar.	Hugbúnaðarskjölun
Lagafylgni	Lausnir skulu uppfylla lög um sjúkraskrár, reglugerðir og fyrirmæli um skráningu heilbrigðisupplýsinga. Engin undanþága er heimil á grundvelli tæknilegrar einföldunar.	Geymsla og miðlun gagna

3.3 Lögum og fyrirmælum um skráningu í sjúkraskrám framfylgt

Allar hugbúnaðarlausnir sem vinna með heilbrigðisgögn skulu vera hannaðar og útfærðar í fullu samræmi við lög um sjúkraskrár, reglugerðir og fyrirmæli sem gilda um lágmarksskráningu, varðveislu og meðhöndlun heilbrigðisupplýsinga á Íslandi.

Engin undanþága frá lögum og fyrirmælum um skráningu í sjúkraskrár er heimil á grundvelli tæknilegrar einföldunar eða tímapressu.

Eftirfarandi lög og reglugerðir gilda sérstaklega um hugbúnaðarlausnir verkkaupa og skulu vera höfð til hliðsjónar við hönnun og útfærslu:

Lög / Reglugerð	**Áhrif á hugbúnaðarþróun**
Lög nr. 90/2018 (persónuvernd, GDPR)	Persónuupplýsingar skulu flokkaðar, vinnsla skráð, gagnavinnslusamningur til staðar þegar þriðji aðili vinnur gögn
Lög nr. 77/2014 (opinber skjalasöfn)	Eyðing gagna óheimil nema heimild liggi fyrir. Lausnir skulu hannaðar þannig að gögn séu merkt sem óvirk frekar en þeim eytt (sjá nánar hér að neðan).
Lög nr. 78/2019 (öryggi mikilvægra innviða)	Lausnir sem teljast hluti af mikilvægum innviðum skulu uppfylla sérstakar öryggiskröfur
Reglugerð nr. 959/2012 (trúnaðarupplýsingar)	Meðferð trúnaðarupplýsinga skal vera í samræmi við reglugerð og tengd lög
Upplýsingalög nr. 140/2012	Gagnaflokkun skal styðja gagnsæi, aðgengi almennings og traust á opinberri stjórnsýslu
Lög um sjúkraskrár	Lágmarksskráning, varðveisla og meðhöndlun heilbrigðisupplýsinga samkvæmt gildandi fyrirmælum
Lög nr. 132/2020 (lækningatæki) og reglugerð (ESB) 2017/745 (MDR)	Hugbúnaður sem hefur skilgreindan læknisfræðilegan tilgang getur fallið undir lög um lækningatæki og þarf þá að uppfylla sértækar kröfur um gæðakerfi, hugbúnaðarlíftíma, áhættustýringu og CE-merkingu. Mat á flokkun (sbr. MDCG 2019-11) skal fara fram við verkupphaf og vera skjalfest. Lyfjastofnun er lögbært yfirvald. Sjá undirkafla hér á eftir.

Reglugerð (ESB) 2024/1689 (gervigreindarreglugerð, EU AI Act)	Gervigreindarkerfi í heilbrigðisþjónustu geta fallið undir hááhættuflokkun. Mat á flokkun skal fara fram við verkupphaf þar sem gervigreindarvirkni er hluti af afurð. Sjá tæknistefnu verkkaupa (kafli 4.4 og 10.3).

Eftirfarandi ábyrgðarskipting gildir um lagafylgni í öllum verkefnum:

Aðili	**Ábyrgð**
Verksali	Kynna sér gildandi lög, reglugerðir og fyrirmæli um skráningu í sjúkraskrár áður en þróun hefst.
Verksali	Hanna og útfæra hugbúnað þannig að tæknileg útfærsla styðji við lögbundna skráningu, rekjanleika og ábyrgð.
Verksali	Tryggja að skráning gagna, breytinga og aðgerða sé rekjanleg og ekki sé hægt að komast hjá lögbundinni skráningu með tæknilegum leiðum.
Verksali	Skjalfesta hvernig lausnin uppfyllir kröfur laga og fyrirmæla, m.a. í hönnunargögnum, prófunum og gæðamati.
Verksali	Gera verkkaupa tafarlaust viðvart ef lagakröfur eru óskýrar, stangast á við fyrirhugaða útfærslu eða kalla á sérstakar tæknilegar ákvarðanir.
Verkkaupi	Veita upplýsingar um gildandi lög, reglugerðir og fagleg fyrirmæli sem gilda um viðkomandi lausn.
Verkkaupi	Skýra væntingar um lágmarksskráningu, rekjanleika og aðgangsstýringu þar sem við á.
Verkkaupi	Meta og samþykkja tæknilegar lausnir með tilliti til laga- og reglufylgni.
Verkkaupi	Meta við verkupphaf hvort hugbúnaður gæti talist lækningatæki samkvæmt lögum nr. 132/2020 og MDCG 2019-11. Matið skal vera skjalfest.
Verkkaupi	Ef hugbúnaður telst lækningatæki: tryggja að viðeigandi gæðakerfi (ISO 13485), hugbúnaðarlíftímaferlar (IEC 62304) og áhættustýring (ISO 14971) séu til staðar, og að CE-merking sé fengin áður en hugbúnaður er tekinn í notkun.
Verkkaupi	Tilkynna Lyfjastofnun um frávik, galla eða bilanir sem gætu valdið eða hafa valdið heilsutjóni, í samræmi við 35. gr. laga nr. 132/2020.
Verksali	Upplýsa verkkaupa tafarlaust ef verksali telur að hugbúnaður eða hluti hans gæti fallið undir skilgreiningu lækningatækis.

Verksali	Ef hugbúnaður telst lækningatæki: fara eftir þeim viðbótarkröfum sem gilda um hugbúnaðarlíftíma (IEC 62304), þar á meðal skjölun, rekjanleika og breytingastýringu sem ganga lengra en almennar kröfur þessarar handbókar.

3.4 Hugbúnaður sem lækningatæki

Hugbúnaður sem er ætlaður til læknisfræðilegs tilgangs, svo sem sjúkdómsgreiningar, vöktunar, meðferðarákvörðunar eða spár um sjúkdómsgang, getur talist lækningatæki samkvæmt lögum nr. 132/2020 og reglugerð (ESB) 2017/745 (MDR). Flokkun hugbúnaðar sem lækningatæki hefur veruleg áhrif á þróunarferli, skjölun, prófanir og rekstur og skal því metin **við upphaf verkefnis**.

3.4.1 Flokkunarferli

Við upphaf hvers verkefnis skal verkefnastjóri (eða tilnefndur ábyrgðaraðili) framkvæma mat á flokkun hugbúnaðar samkvæmt leiðbeiningum MDCG 2019-11 Rev.1:

Skref	Spurning	Ef já
1	Er afurðin hugbúnaður (vinnur úr inntaksgögnum og framleiðir úttaksgögn)?	Halda áfram í skref 2
2	Framkvæmir hugbúnaðurinn aðgerðir á gögnum umfram geymslu, samskipti, einfalda leit eða tapslausla þjöppun?	Halda áfram í skref 3
3	Eru aðgerðirnar til hagsbóta fyrir einstaka sjúklinga (ekki eingöngu rannsóknir á hópgrunni eða stjórnun)?	Halda áfram í skref 4
4	Uppfyllir hugbúnaðurinn skilgreiningu á lækningatæki skv. 4. gr. laga nr. 132/2020 (greining, forvörn, vöktun, spá, meðferð)?	Hugbúnaður telst lækningatæki

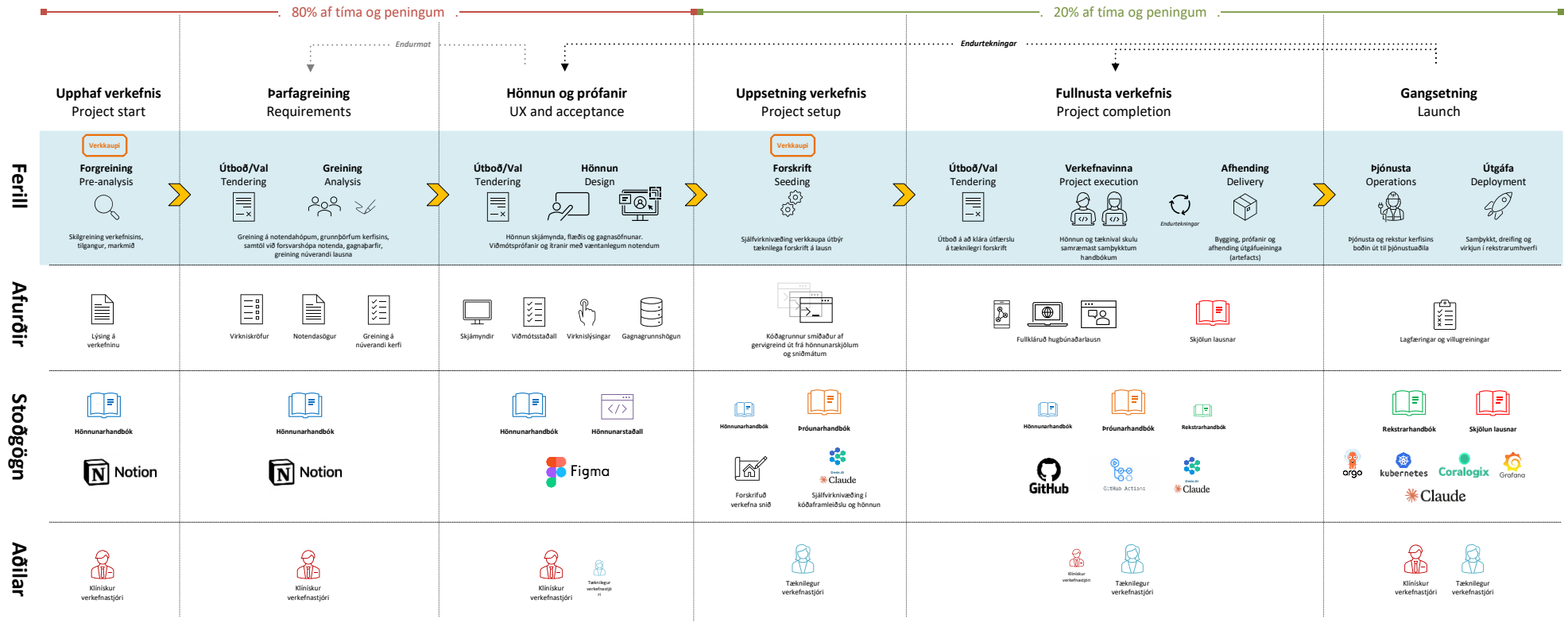
Niðurstaða matsins skal skjalfest og geymd sem hluti af hönnunargögnum verkefnisins, óháð niðurstöðu. Matið skal endurtekið ef tilgangslýsing hugbúnaðar breytist á líftíma verkefnis.

3.4.2 Áhrif ef hugbúnaður telst lækningatæki

Ef hugbúnaður er flokkaður sem lækningatæki gilda viðbótarkröfur sem ganga lengra en almennar kröfur þessarar handbókar. Helstu viðbótarkröfurnar eru:

- **Gæðakerfi** framleiðanda samkvæmt ISO 13485
- **Hugbúnaðarlíftímaferlar** samkvæmt IEC 62304, þ.m.t. öryggisflokkun hugbúnaðar og formlegur rekjanleiki frá kröfum til prófana
- **Áhættustýring** samkvæmt ISO 14971 alla líftíð tækisins
- **CE-merking** og samræmismat áður en hugbúnaður er tekinn í notkun; flokkur IIa og hærri krefst aðkomu tilkynnts aðila (Notified Body)
- **Eftirlit eftir markaðssetningu** (post-market surveillance) og reglubundnar öryggisuppfærsluskýrslur
- **Tilkynningarskylda** til Lyfjastofnunar vegna atvika (sjá hér að neðan)

Nánari lýsing á stöðlum, flokkunarreglum, dæmum og tilvísunum er í Viðauka, Hugbúnaður sem lækningatæki (SaMD/MDSW).

Mynd 1 Heildaryfirlit þróunar- og útgáfuferils

Myndin sýnir hvernig handbækur, ferlar og þjónustur verkkaupa tengjast hverju skrefi ferilsins. Athugið að þjónustur listaðar eru einungis til hliðsjónar, nákvæmt val á þjónustum verkkaupa geta tekið breytingum milli ára. Nánari lýsing á afhendingarferli (Delivery) er í kafla 7. Nánari lýsing á útgáfuferli (Deployment) er í kafla 18.

4. Kóðageymslur

Leiðarljós

Markmið verklagsins er að tryggja gæði, rekjanleika og öryggi í öllum kóðaskilum án þess að takmarka sjálfstæði verktaka að óþörfu.

Verktakar vinna í eigin umhverfi samkvæmt sínum verkferlum, en allar endanlegar breytingar sem fara til útgáfu skulu fara í gegnum skilgreint samþykktar- og kóðarýniferli í kóðageymslum verkkaupa.

4.1 Allur kóði er geymdur í git kóðageymslum

Allur hugbúnaðarkóði sem þróaður er fyrir verkkaupa skal geymdur í git-umhverfi verkkaupa. Verkkaupi ákvarðar hvaða git-vettvangur er notaður og hvernig aðgangi er háttað.

Verktakar sinna þróunarvinnu í eigin umhverfi og samkvæmt eigin innri vinnureglum og öryggiskröfum. Verkkaupi hefur ávallt yfirsýn og endanlegt vald yfir þeim afurðum sem samþykktar eru til prófunar eða útgáfu.

Að verkefni loknu, eða við lok samningssambands, er verktaka skylt að eyða öllum afritum kóðageymslu verkkaupa úr öllum tölvukerfum, afritum, skýjaumhverfum og útstöðvum starfsmanna.

Atriði	Krafa
Megin geymsla kóða	Git-umhverfi verkkaupa
Þróunarumhverfi	Í umsjón verktaka
Endanlegt vald yfir kóða	Verkkaupi
Afrit eftir verklok	Verktaka skylt að eyða öllum afritum

4.2 Skipulag kóðageymsla

Hugbúnaðarkóði fyrir aðgreindar þjónustur eða einingar skal ekki vera geymdur saman í einni kóðageymslu. Mono-repo fyrirkomulag er ekki leyfilegt.

4.2.1 Rökstuðningur

Mono-repo (ein kóðageymsla fyrir margar sjálfstæðar þjónustur eða einingar) er viðurkennt skipulagsmynstur sem nýtist stórum stofnunum þar sem eitt teymi ber ábyrgð á öllu. Í útboðslíkani verkkaupa, þar sem mismunandi verksalar vinna samtímis að mismunandi kerfum, skapar mono-repo vandamál sem vega þyngra en kostirnir:

Áskorun	Lýsing
Aðgangsstýring milli verksala	Í mono-repo fá allir verksalar lestraraðgang að allri kóðageymslunni, ekki er hægt að afmarka aðgang að einstökum hlutum kóðagrunnsins á áreiðanlegan hátt. Þetta brýtur gegn meginreglu um lágmarksaðgang og

	gerir kleift að einn verksali sjái kóða annars verksala. Aðskildar kóðageymslur gera verkkaupa kleift að veita hverjum verksala aðgang eingöngu að þeim geymslum sem hann vinnur í.
Sjálfstæðar útgáfur og útgáfuferlar	Hver þjónusta þarf sjálfstætt útgáfunúmer, sjálfstæðan CI/CD-feril og sjálfstætt samþykktarferli. Í mono-repo verða þessir ferlar flóknir og viðkvæmir, breyting á einni þjónustu getur valdið endurbyggingu og endurprófun allra þjónusta. Aðskildar kóðageymslur tryggja að útgáfuferill hverrar þjónustu sé einangraður og sjálfstæður.
Gæðahlið per þjónustu	Gæðahlið verkkaupa (kafli 6.4) er stillt eftir kóðageymslu. Í mono-repo gilda sömu gæðaviðmið á allt, ekki er hægt að aðlaga þekjukröfur, kóðagreiningarreglur eða öryggisprófanir eftir eðli hverrar þjónustu án sérsniðinna og viðkvæmra CI/CD-uppsetninga.
Skipting og yfirtaka verkefna	Verkkaupi þarf getu til að færa einstaka kerfi milli verksala, t.d. ef verksali lýkur samningi eða ef verkkaupi óskar eftir að annar aðili taki yfir viðhald tiltekins kerfis. Aðskildar kóðageymslur gera þetta einfalt: verkkaupi afturkallar aðgang og veitir nýjum verksala aðgang að viðkomandi geymslu. Í mono-repo er slík skipting ekki möguleg án þess að kljúfa kóðagrunninn, ferli sem er flókið, tímafrekt og áhættusamt.
Fork-vinnulag	Samstarfsferill verkkaupa (kafli 4.5) byggir á því að verksalar vinni í afritum (forks) af kóðageymslum verkkaupa. Fork-vinnulag virkar vel þegar ein kóðageymsla táknar eina sjálfstæða einingu. Fork af mono-repo myndi afrita allan kóðagrunn allra kerfa til verksala, bæði kóða sem hann vinnur í og kóða sem hann á ekkert erindi við.

Ein kóðageymsla skal notuð fyrir hvern hluta lausnar sem er gefinn út, útgáfustýrður og rekinn sjálfstætt.

Allar kóðageymslur í umsjón verkkaupa eru læstar. Breytingar á innihaldi þeirra eru einungis heimilar í gegnum breytingabeiðnir (Pull Requests) sem fara í gegnum skilgreint kóðarýni- og samþykktarferli.

Einungis ein langlíf kóðagrein skal vera til staðar í hverri kóðageymslu og skal hún bera heitið main.

Sérfræðingar verkkaupa stofna allar nýjar kóðageymslur við upphaf verkefna.

Atriði	**Regla**
Mono-repo	Ekki leyfilegt
Fjöldi kóðageymsla	Ein per sjálfstætt útgefin eining
Langlíf grein	main
Beinar breytingar á main	Ekki leyfilegt
Breytingarferli	Pull Request + kóðarýni
Stofnun kóðageymslu	Framkvæmd af verkkaupa

4.3 Nafnareglur á kóðageymslum

Kóðageymslur skulu fylgja eftirfarandi nafnareglum:

Regla	**Krafa**
Stafsetning	Lágstafir og bandstrik (-) í stað bila eða undirstrika
Forskeyti	Sama forskeyti fyrir allar kóðageymslur sömu lausnar
Tímabundin heiti	Ekki leyfileg (t.d. -new, -old, -temp)
Útgáfunúmer í nafni	Ekki leyfileg (t.d. -v1)

Dæmi: Forritari vinnur að bókunarkerfi fyrir heilsuveru og þarf kóðageymslur fyrir vefviðmót, vef-API og bakendaþjónustu:

- heilsuvera-appointments-ui-web
- heilsuvera-appointments-api
- heilsuvera-appointments-service

4.4 Viðskeyti á kóðageymslur

Viðskeyti á kóðageymslur skulu vera í samræmi við eftirfarandi töflu. Sé viðskeyti ekki skilgreint í töflunni skal velja heiti sem samræmist mynstri hennar og lýsir hlutverki kóðageymslunnar á skýran og ótvíræðan hátt.

Samsetning viðskeyta er heimil þegar þess er þörf. Þá skal samsetningin vera frá almennu að sértæku (t.d. -database-fhir en ekki -fhir-database).

Viðskeyti	**Lýsing**
-service	Bakendaþjónustur sem eru ekki aðgengilegar utan eldveggs
-api	Bakendaþjónustur sem eru aðgengilegar af internetinu (utan eldveggs)
-ui-web	Viðmótslausnir fyrir vef
-ai-service	Gervigreindarþjónusta sem situr bak við eldvegg
-ai-api	Gervigreindarþjónusta sem er aðgengileg utan eldveggs (sjaldgæft)
-database	Gagnagrunnskóði
-database-APEX	Gagnagrunnskóði útfærður fyrir lausnir á borð við Oracle APEX
-database-pipeline	Gagnagrunnskóði og annar kóði tengdur gagnameðhöndlunarpípum
-infra	Innviðakóði (Kubernetes, Argo CD eða álíka)
-package-nuget	Pakkar fyrir .NET NuGet kerfið
-package-npm	Pakkar fyrir JavaScript NPM kerfið
-package-maven	Pakkar fyrir Java Maven kerfið
-jobs	Forrit sem keyrð eru reglulega eða sem bakgrunnsvinnslur
-docs	Skjölun
-ui-android	Native viðmótsforrit smíðað fyrir Android
-ui-ios	Native viðmótsforrit smíðað fyrir Apple iOS
-cli	Console forrit (skipanalínuviðmót)
-docs-android	Skjölun fyrir viðmótsforrit smíðað fyrir Android
-docs-ios	Skjölun fyrir viðmótsforrit smíðað fyrir iOS

-automation-actions	Sjálfvirknikóði skrifaður fyrir CI/CD pípulínur
-automation-pa	Sjálfvirknikóði skrifaður fyrir Microsoft Power Automate
-dashboard-powerbi	Mælaborð skrifað í Microsoft Power BI
-dashboard-web	Mælaborð skrifað sem vef sérsmíði
-config	Kóðageymsla sem inniheldur einungis stillingarskjöl; enginn ótengdur forritunarkóði
-fhir	Kóði sem tengist FHIR stöðlun og útfærslum

Sjá viðauka „Dæmi um nafnagjöf kóðageymsla" fyrir frekari dæmi um nafnagjöf.

4.5 Hvernig ytri aðilar vinna með kóðageymslurnar

Verkkaupi stofnar og heldur utan um allar kóðageymslur. Við upphaf verkefnis útbýr verkkaupi grunnuppsetningu kóðageymslu, þar á meðal sjálfvirkniferla, aðgangsstýringar og möppustrúktúr.

Verktakar vinna eingöngu í afritum (forks) af kóðageymslum verkkaupa og hafa ekki beinan skrifaðgang að main-grein.

Allar endanlegar breytingar sem fara til prófunar eða útgáfu skulu berast til verkkaupa í gegnum breytingabeiðnir (Pull Requests) og sæta samþykkt samkvæmt skilgreindu ferli.

Skref	**Lýsing**	**Ábyrgð**
Stofnun kóðageymslu	Repo búið til og grunnuppsetning gerð	Verkkaupi
Þróun	Unnin í fork verktaka	Verktaki
Skil	Pull Request send til verkkaupa	Verktaki
Yfirferð	Kóðarýni, gæðamat og sjálfvirkar prófanir	Verkkaupi
Endanleg samþykkt	Merge í main	Verkkaupi
Útgáfa	Byggð af main	Verkkaupi

Verksala er skylt að eyða **öllum** afritum (forks) úr tölvukerfum, afritum, skýjum og útstöðvum eftir að verki lýkur.

Sjá viðauka „Samstarfsferli verktaka og verkkaupa" fyrir nánari lýsingu á fork-and-branch ferlinu.

4.6 Nafnareglur á kóðagreinum

Kóðageymslur verkkaupa taka einungis við breytingabeiðnum (Pull Requests) sem fylgja skilgreindum nafnareglum á kóðagreinum.

Heiti breytingabeiðni (PR titill) skal vera nákvæmlega það sama og heiti viðkomandi kóðagreinar. Þetta tryggir skýran rekjanleika milli kóðagreina, breytingabeiðna, prófunarskýrslna og samþykkta.

Tegund kóðagreinar	**Nafnasnið**	**Tilgangur**	**Leyfilegt umhverfi**
Feature	feature/*	Ný virkni	Ekki gefið út; notað til móttöku og rýni kóða

Hotfix	hotfix/YYYY.MM.DD-LÝSING	Bráðabirgðalagfæring á kóða í keyrsluumhverfi	Pre-Production, Production
QA	qa/YYYY.MM.DD-rcNN	Prófunarútgáfa, eingöngu ætluð Pre-Production	Pre-Production
Release	release/YYYY.MM.DD eða release/YYYY.MM.DD-hotfixN	Rekstrarútgáfa	Pre-Production, Production

Aðeins útgáfur sem eru merktar samkvæmt þessum reglum eru heimilar til uppsetningar í rekstrarumhverfi.

Útgáfunúmer í -rc sniði eru aldrei leyfileg í Production umhverfi.

Sjá viðauka „Rekjanleiki milli kóðagreina, breytingabeiðna og útgáfa" og „Útgáfunúmer og merking" fyrir nánari dæmi.

5. Viðtöku- og útgáfuferlar

Þessi kafli lýsir því hvernig verkkaupi tekur við hugbúnaðarafurðum frá verksala og hvernig útgáfur eru stýrðar frá móttöku til rekstrarumhverfis.

5.1 Viðtökuferill verkkaupa

Allar breytingabeiðnir (Pull Requests) sem berast kóðageymslum verkkaupa fara í gegnum formlegan viðtökuferil sem samanstendur af sjálfvirkum og handvirkum þáttum.

5.1.1 Sjálfvirkt gæðamat

Við móttöku breytingabeiðni eru sjálfvirkt keyrðir gæða- og öryggisferlar (bygging, prófanir, kóðagreining). Ef sjálfvirkir ferlar bregðast er breytingabeiðni sjálfkrafa hafnað og verksala ber að lagfæra og endursenda.

5.1.2 Kóðarýni og gæðamat

Að lokinni sjálfvirkri yfirferð framkvæmir verkkaupi formlega kóðarýni með aðstoð sérfræðinga og/eða gervigreindarlausna í umsjón verkkaupa. Efni þessarar þróunarhandbókar og tengdra stoðskjala liggur til grundvallar.

Niðurstöður eru skráðar í staðlað yfirferðarskjal sem er afhent verksala. Skjalið inniheldur allar athugasemdir sem komu fram í yfirferð, flokkaðar eftir uppruna (Org-Policy, Security-Standard, Best-Practice) og metnar eftir alvarleikastigi (Critical, High, Medium, Low).

Athugasemdir sem eru flokkaðar sem **Critical** koma í veg fyrir samþykkt útgáfu þar til þeim hefur verið sinnt. Verksali ber ábyrgð á að svara öllum athugasemdum í yfirferðarskjalinu, óháð alvarleikastigi.

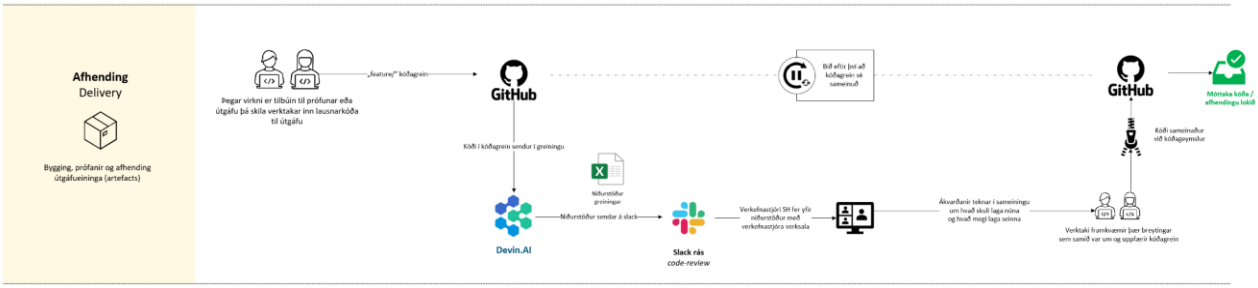
Sjá viðauka „Yfirferðarskjal kóðarýni: snið, flokkunarkerfi og dæmi " fyrir fulla lýsingu á sniði skjalsins, flokkunarkerfi, alvarleikastigum, vinnulagi og dæmum.

5.1.3 Ferli viðtöku og samskipti

Eftir að yfirferðarskjal hefur verið afhent fer eftirfarandi ferli í gang:

Skref	Lýsing	Ábyrgð
Sjálfvirkt gæðamat	Sjálfvirkir ferlar keyrðir á breytingabeiðni	Verkkaupi (innviðir)
Kóðarýni	Sérfræðingar og/eða gervigreindar lausnir verkkaupa fara yfir kóða	Verkkaupi
Yfirferðarskjal	Athugasemdir skráðar í staðlað skjal og afhent verksala	Verkkaupi
Endurgjöf og samráð	Fundur haldinn til að fara yfir athugasemdir og ákveða lagfæringar	Báðir
Lagfæringar	Verksali gerir nauðsynlegar breytingar og uppfærir breytingabeiðni	Verksali
Svörun í yfirferðarskjal	Verksali fyllir út „Svar frá verksala" og „Tímamat frá verksala" fyrir hverja athugasemd	Verksali
Samþykkt eða höfnun	Verkkaupi metur svörun og lagfæringar; samþykkir eða hafnar	Verkkaupi

Verksali ber ábyrgð á að svara öllum athugasemdum í yfirferðarskjali. Ef verksali er ósammála athugasemd skal hann rökstyðja afstöðu sína skriflega í svæðinu „Svar frá verksala." Verkkaupi tekur lokaákvörðun um hvern lið.

Mynd 2 Afhendingarferill í smáatriðum, sem sýnir hvernig gervigreindardrifið rýniferli og samskipti verkefnastjóra beggja aðila virka í framkvæmd.

5.2 Útgáfuferill

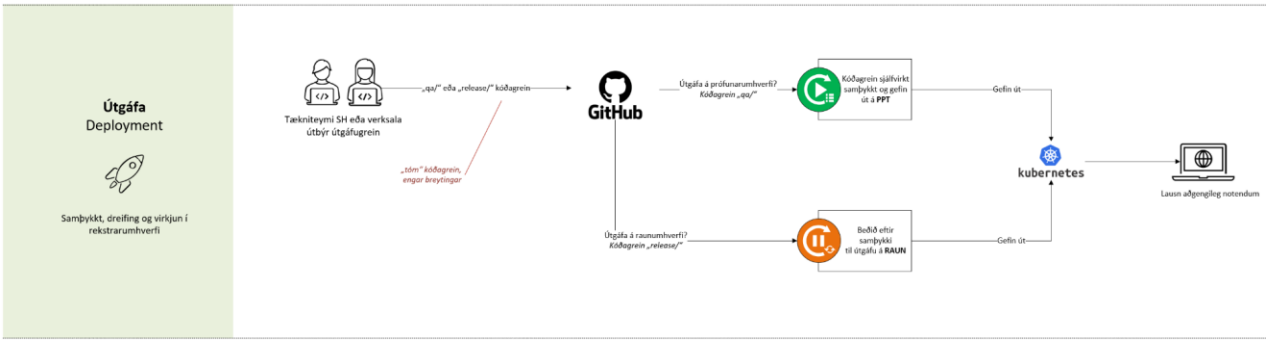
Útgáfur til prófunar- og rekstrarumhverfa skulu ávallt byggðar á main-grein. Ekki er heimilt að gefa út hugbúnað beint af öðrum greinum.

Allar útgáfur sæta skilgreindu samþykktarferli áður en þær eru settar í viðkomandi umhverfi. Samþykktarferli ræðst af tegund útgáfu:

Umhverfi	Tegund útgáfu	Byggt á	Samþykkt
Pre-Production (QA)	qa/YYYY.MM.DD-rcNN	main	Sjálfvirk
Production (PROD)	release/YYYY.MM.DD eða release/YYYY.MM.DD-hotfixN	main	Handvirk (verkkaupi)

Verktökum er óheimilt að gefa út hugbúnað beint eða óbeint í prófunar- eða rekstrarumhverfi án samþykkis verkkaupa.

Óheimilt er að setja QA-útgáfur, prófunarútgáfur eða útgáfur merktar -rc í rekstrarumhverfi (PROD).

Mynd 3 Útgáfuferill í smáatriðum, sem sýnir flæði milli QA og PROD umhverfa og handvirkt samþykktarskref.

Sjá viðauka „Útgáfuferlar (QA og PROD)" og „Útgáfunúmer og merking" fyrir nánari lýsingu á ferlum og merkingum.

6. Gæðaferlar

> **Leiðarljós**
>
> Réttleiki, öryggi og gæði hugbúnaðar skulu ávallt vera í forgangi. Allur hugbúnaður sem skilað er til verkkaupa fer í gegnum sjálfvirka gæðastýringarferla áður en samþykki fæst fyrir prófun eða útgáfu. Gæðastýring skal vera einsleit, hlutlæg og sjálfvirk eftir því sem unnt er.

Þessi kafli lýsir þeirri gæðainnviðagrind sem verkkaupi rekur og sem verksali verður að uppfylla við skil. Viðtöku- og útgáfuferlið sjálft er lýst í kafla *Viðtöku- og útgáfuferlar*.

6.1 Ábyrgðaskipting

Ábyrgðarsvið	Verkkaupi	Verksali
Hýsing og rekstur gæðainnviða (CI/CD, gæðahlið, greiningartól)	✓	
Skilgreining og viðhald gæðaviðmiða og stillinga	✓	
Þróunarumhverfi, hermiþjónustur og innri sjálfvirkni		✓
Að hugbúnaður standist gæðakröfur við skil		✓
Að dagleg þróunarvinna samræmist gæðakröfum		✓

Vegna flækjustigs innviða verkkaupa eru tímabundin (ephemeral) umhverfi ekki í boði.

6.2 Sjálfvirkir gæðastýringarferlar

Allar breytingabeiðnir (Pull Requests) sem berast kóðageymslum verkkaupa fara í gegnum sjálfvirka gæðastýringarferla. Þessir ferlar eru skilgreindir, reknir og viðhaldnir af verkkaupa.

Ef eitthvert sjálfvirkt gæðaskref bregst er breytingabeiðni sjálfkrafa hafnað. Verksali ber ábyrgð á að lagfæra og endursenda.

6.3 Hvað er prófað sjálfvirkt

Eftirfarandi atriði eru prófuð sjálfvirkt við hverja breytingabeiðni:

Prófunarþáttur	**Lýsing**	**Afleiðing ef bregst**
Uppbygging lausnar	Kóðinn er prófaður m.t.t. möppuskipulags og skipulags	PR hafnað
Bygging (build)	Kóðinn er þýddur og byggingarferli keyrt	PR hafnað
Einingaprófanir	Sjálfvirkar einingaprófanir keyrðar; þekjukröfur metnar	PR hafnað ef þekja undir viðmiðum
Kóðagæði og kóðarýni	Sjálfvirk kóðagreining og gæðamat keyrð	PR hafnað ef gæðahlið bregst
Öryggisprófanir á keyrslueiningum	Docker einingar fara í gegnum öryggisprófun	PR hafnað ef alvarlegar athugasemdir finnast
Gagnagrunnskóði	Allur SQL kóði fer í gegnum gæðaeftirlit	PR hafnað ef villur finnast

6.4 Gæðahlið (Quality Gates)

Gæðahlið eru sjálfvirk viðmið sem kóði verður að standast til að breytingabeiðni fái samþykkt. Stillingar á gæðahliðum eru í höndum verkkaupa og er óleyfilegt að breyta þeim án formlegs samþykkis.

Gæðahlið notar clean-as-you-code aðferðafræði: kóði í breytingabeiðni er borinn saman við núverandi stöðu kóðagrunnsins. Þetta tryggir að gæði kóðans batni jafnt og þétt án þess að leggja á verksala fyrirliggjandi vandamál í ótengdum eldri kóðahlutum.

Athugasemdir á Critical stigi koma í veg fyrir samþykkt. Einingaprófanir verða að ná skilgreindum þekjumörkum (sjá kafla 13, Hugbúnaðarprófanir) og viðvaranir í kóðagreiningu eru meðhöndlaðar sem villur.

Ástæðan er sú að viðvaranir sem ekki eru meðhöndlaðar safnast upp yfir tíma og verða að tækniskuld sem erfitt er að greiða niður eftir á. Með því að meðhöndla viðvaranir sem villur frá upphafi er tryggt að kóðagrunnur haldist hreinn og að vandamál séu leyst þegar þau koma upp, ekki mánuðum eða árum síðar þegar samhengið er glatað.

Sjá viðauka „Kóðastíll og gæðatól, verkfæri, stillingar og reglusett" fyrir nákvæm gæðaviðmið, þýðistillingar, reglusett og kröfur um Docker öryggisprófanir.

6.5 Gervigreind í gæðaeftirliti

Verkkaupi nýtir gervigreindarlausnir sem hluta af gæðaeftirliti við kóðaskil. Gervigreindin aðstoðar við sjálfvirka greiningu á kóðagæðum, öryggisatriðum og samræmi við handbækur og stefnur verkkaupa.

Niðurstöður gervigreindaryfirferðar eru hluti af yfirferðarskjali sem lýst er í kafla 5 *Viðtöku- og útgáfuferlar*.

Sjá viðauka „Yfirferðarskjal kóðarýni" fyrir snið, flokkunarkerfi og dæmi um niðurstöður gervigreindarrýni.

Sjá viðauka „Þjónustur og verkfæri verkkaupa" fyrir lista yfir þau tól og þjónustur sem verkkaupi nýtir í gæðaeftirliti.

6.6 Ábyrgð verksala á innri gæðum

Verkkaupi ber ábyrgð á gæðainnviðum við skil. Verksali ber hins vegar ábyrgð á að innri þróunarvinna sé skipulögð þannig að skil standist gæðakröfur.

Verksala er ráðlagt að:

- stilla þróunarumhverfi sín þannig að viðvaranir séu meðhöndlaðar sem villur,
- keyra sambærilega kóðagreiningu og gæðaeftirlit innanhúss áður en skil fara fram,
- gera sér grein fyrir gæðakröfum verkkaupa snemma í þróunarferlinu til að forðast óþarfa endurvinnu við skil.

Verkkaupi útvegar eftir þörfum aðgang að gæðatólum og stillingum sem gera verksala kleift að herma sjálfvirka gæðaferla áður en skil fara fram.

7. Skil á hugbúnaðarafurðum

7.1 Skilastefna

Verksali skal skila hugbúnaðarafurðum reglulega til rýni og samþykktar hjá verkkaupa. Skil skulu fara fram í afmörkuðum og virkum einingum þannig að unnt sé að meta virkni, gæði og framvindu verkefnisins jafnóðum.

Að lágmarki skal skila hugbúnaði til rýni á þriggja mánaða fresti, nema annað sé sérstaklega samið í verkefnissamningi. Verkkaupi áskilur sér rétt til að krefjast tíðari skila ef tilefni er til.

Notkun Minimum Viable Product (MVP) nálgunar er æskileg leið til að uppfylla þessa kröfu, en leysir ekki undan skyldu til reglulegra skila.

7.2 Hverju á að skila?

Skil skulu ná til allra þátta lausnarinnar sem áformað er að afhenda við lok verkefnis, og til þeirra afurða sem urðu til í vinnunni og hafa gildi fyrir verkkaupa eftir að verkefni lýkur. Eftirfarandi þættir skulu, eftir því sem við á, fylgja hverri afhendingu:

Þáttur	**Lýsing**
Hugbúnaðarkóði	Allur kóði sem tilheyrir verkefninu, þ.m.t. bakendi, framendi og innviðakóði
Gagnagrunnskóði	SQL scriptur og migration skrár sem tilheyra útgáfunni
Prófanir	Eininga-, samþættingar- og aðrar sjálfvirkar prófanir ásamt prófunargögnum

Prófunarniðurstöður	Niðurstöður prófana, keyrsluskrár og gæðaskýrslur
Skjölun	README, ADR, rekstrarskjölun og önnur skjölun sem tilheyrir útgáfunni
Docker stillingar	Dockerfile og tengdar stillingar
Kubernetes stillingar	.kube/ mappa með Argo CD innviðakóða
Gagnaútflutningsleiðbeiningar	Skjölun sem lýsir hvernig öll gögn lausnarinnar eru flutt út á stöðluðu sniði, þar á meðal gagnasnið, útflutningsferli og tengsl milli gagnatafla. Leiðbeiningar skulu gera verkkaupa kleift að flytja gögn án aðkomu verksala.
Úttektaráætlun (exit plan)	Skjal sem lýsir skrefum, forsendum, tíma og kostnaði við yfirtöku lausnar af öðrum aðila. Skal afhent við fyrstu formlegu skil og uppfært samhliða verulegum breytingum.
Áætlunar- og hönnunargögn	Áætlanir í .agent/specs/ og arkitektúrákvarðanir (ADR), uppfærðar þannig að þær lýsi lausninni eins og hún var smíðuð, og frumgerðir viðmóta ef þær voru gerðar (kafli 11.1.10)

Skil skulu almennt vera QA-útgáfur sem endurspegla raunverulega stöðu lausnarinnar á hverjum tíma. Skil sem innihalda ófullkláraða, óprófaða eða ósamsetta virkni skulu merktar sem slíkar.

7.3 Hver skilar?

Verksali ber ábyrgð á að skila afurðum verkefnisins inn til verkkaupa. Verksali tilnefnir ábyrgðaraðila skila sem hefur heimild og yfirlit yfir þær afurðir sem skilað er.

Heimilt er að skilgreina aðra skilastjóra með samþykki verkkaupa.

7.4 Hvenær er æskilegt að skila inn?

Eftirfarandi tafla skilgreinir æskilega og heimila tíðni skila eftir tegund:

Tegund skila	**Vikulega**	**Mánaðarlega**	**Sjaldnar en 1x í mánuði**	**Í lok verkefnis**
Feature branch skil	**Leyfilegt**	**Æskilegt**	Óæskilegt	**Óheimilt**
Á pre-production umhverfi	**Leyfilegt**	**Leyfilegt**	**Æskilegt**	**Krafist**
Á production umhverfi	**Óheimilt**	Óæskilegt	**Leyfilegt**	**Krafist**

Taflan setur fram viðmið um regluleg skil. Verkkaupi áskilur sér rétt til að krefjast tíðari skila ef tilefni er til.

7.5 Rekjanleikakröfur í skilum

Rekjanleiki skal vera tryggður á einfaldan, skýran og endurtekanlegan hátt milli:

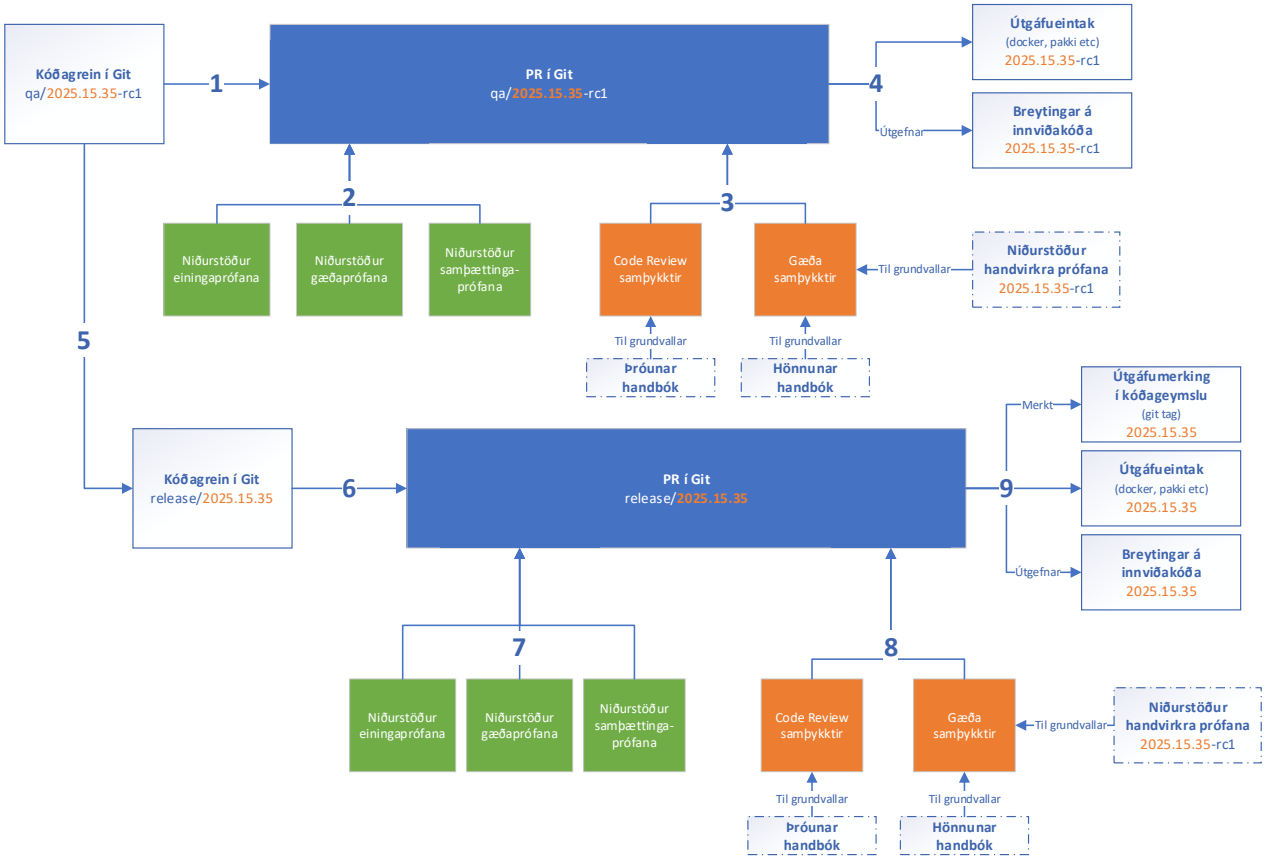
- kóðagreina,
- breytingabeiðna (Pull Requests),
- prófunarniðurstaðna,

- samþykkta,
- útgáfa í QA og rekstrarumhverfi.

Rekjanleiki er náð fram með því að:

Aðferð	**Lýsing**
Samræmd nöfn	Heiti kóðagreina, breytingabeiðna og handvirkra prófana eru samræmd
Prófunarniðurstöður í PR	Breytingabeiðnir innihalda niðurstöður gæða-, eininga- og samþættingaprófana
Samþykktir í PR	Samþykktir á kóðaskilum og gæðamati eru skráðar með breytingabeiðnum
Byggingarsaga	Breytingabeiðnir innihalda yfirlit yfir hvernig hugbúnaður var byggður og prófaður
QA/Release samræmi	Samræmi er milli nafna QA- og Release-kóðagreina

Rekjanleikaskjölun er hluti af samþykktarferli skila.

Mynd 4 „Rekjanleiki skila frá QA til PROD" og sjá viðauka „Rekjanleiki milli kóðagreina, breytingabeiðna og útgáfa" fyrir nánari lýsingu.

7.6 Undantekningar frá skilareglum

Heimilt er að víkja frá skilgreindum skilareglum í neyðartilvikum vegna alvarlegra rekstrartruflana í rekstrarumhverfi. Slíkar undantekningar eru einungis heimilar:

með formlegu samþykki tæknilegs ábyrgðaraðila verkkaupa, og

að undangengnu mati á áhættu, áhrifum og nauðsyn aðgerðar.

Allar undantekningar skulu skjalfestar og raktar í kjölfar atviks.

8. Forritunarmál og tæknival

> 🤗 **Leiðarljós**
>
> Hugbúnaðarlausnir sem þróaðar eru fyrir verkkaupa skulu vera hannaðar til reksturs og viðhalds í að lágmarki 30 ár. Tæknival skal taka mið af langtíma stöðugleika, fyrirsjáanleika og viðhaldshæfni, en ekki tímabundnum tæknivinsældum.
>
> Tækni sem valin er skal vera rótgróin, vel studd til langs tíma og líkleg til að laða að hæft hugbúnaðarfólk áratugum saman.

Þessi kafli skilgreinir hvaða forritunarmál, framework og tæknieiningar eru samþykktar fyrir lausnir verkkaupa. Allir þættir sem ekki eru sérstaklega nefndir hér eru háðir formlegu samþykki samkvæmt undanþáguferli.

8.1 Bakendakerfi og API

Allar bakendaþjónustur, forritunarskil (API) og aðrar keyrslueiningar sem eru hluti af rekstrarumhverfi verkkaupa skulu vera skrifaðar í **C#** og keyra á **.NET** umhverfi.

Ávallt skal notast við nýjustu **Long Term Support (LTS)** útgáfu af .NET sem er í gildi við áætlaðan útgáfudag lausnar.

Bakendalausnir skulu nýta innbyggða virkni og staðla ASP.NET og forðast óþarfa innleiðingu á ytri forritunarsöfnum þar sem sambærileg virkni er þegar til staðar.

Krafa	Gildi
Forritunarmál	C#
Keyrsluumhverfi	.NET (nýjasta LTS)
Framework	ASP.NET
Gagnasnið	JSON
Gagnavinnsla	SQL + Dapper.NET
Keyrsla	Docker
Samvirkni	HL7 / FHIR þar sem við á

8.1.1 Undanþágur

Undanþágur frá notkun C# og .NET eru einungis heimilar í algerum undantekningartilvikum þar sem:

- sannanlegar og rökstuddar tæknilegar ástæður liggja fyrir, og

- fyrirhuguð lausn uppfyllir sambærilegar kröfur um langtímastuðning, öryggi, rekjanleika og sjálfvirka gæðastýringarferla.

Allar undanþágur skulu fylgja skilgreindu undanþáguferli og hljóta formlegt skriflegt samþykki áður en þróun hefst.

Sjá viðauka „Undanþáguferill frá stefnu verkkaupa".

8.2 Framendar / Vef

Framendalausnir sem þróaðar eru fyrir verkkaupa skulu vera hluti af ASP.NET lausn. ASP.NET lausnin hýsir framendann og þau forritunarskil sem hann notar. Innan þessarar leiðar velur verksali birtingarlag:

Framendalag	Lýsing	Staða
HTMX og Razor	ASP.NET MVC eða Razor Pages með server-side rendering. Gagnvirkni bætt við með HTMX þar sem þörf krefur. Meginhluti domain flæðis, stöðustjórnunar, gagnavinnslu og öryggis útfærður á netþjóni.	Samþykkt leið
React	React-einingar innan Razor-síðna eða hýst React-viðmót sem afhent er úr wwwroot sömu ASP.NET þjónustu. Öll gagnaskipti fara gegnum .NET forritunarskil. Enginn Node.js í rekstrarumhverfi.	Samþykkt leið, að uppfylltum skilyrðum kafla 8.2.2

Bæði framendalögin eru samþykkt og hvorugt krefst undanþágu. Val á framendalagi skal skjalfest í arkitektúrákvörðun (ADR) ásamt stuttum rökstuðningi. Sé React valið skal arkitektúrákvörðunin sýna fram á að skilyrði kafla 8.2.2 séu uppfyllt.

Óski verksali eftir því að hýsa framenda utan ASP.NET lausnarinnar, hvort sem er á Node.js eða öðrum tæknistafla, fellur það utan framendastefnu verkkaupa og krefst formlegrar undanþágu samkvæmt viðaukanum „Undanþáguferill frá stefnu verkkaupa“.

Sömu kröfur gilda um bæði framendalögin hvað varðar aðgengi (kafli 14), hönnunarstaðla (kafli 8.3) og öryggi (kafli 12).

Hlutverk framenda er að birta gögn sem bakendi afhendir, taka við inntaki notanda og skila því til bakenda. Framendi geymir ekki viðskiptareglur, tekur ekki ákvarðanir um heimildir og dregur ekki eigin ályktanir af gögnum.

Öll viðskiptarökfræði, flæðistjórnun, heimildaákvarðanir og túlkun klínískra gagna skulu vera í .NET bakenda. Þetta gildir óháð því hvaða framendalag er valið.

Viðmið: sé allur framendakóði fjarlægður og annar settur í staðinn skal engin viðskiptaregla glatast. Glatist regla var hún á röngum stað.

Lausn skal vera keyranleg beint úr þróunarumhverfi á borð við Visual Studio og unnt skal vera að rekja villur í henni þar. Þýðing framendakóða skal vera hluti af smíði .NET lausnarinnar þannig

að þróunaraðili þurfi ekki að ræsa sérstakt smíðaferli samhliða. Þurfi þróunaraðili að ræsa fleiri en eitt ferli handvirkt er umgjörðin of flókin. Leiðir til að fella smíði framenda inn í MSBuild eru raktar í kafla 8.2.2.

Prófanaumgjörð er ekki hluti af smíði lausnarinnar. Einingaprófanir mega krefjast Node.js í CI/CD umhverfi, enda keyrir lausnin sjálf án Node.js.

Allur framendakóði skal smíðaður með gervigreindarþróunarverkfærum. Þetta gildir jafnt um React-kóða og um Razor-sniðmát og HTMX-eigindi. Verksali staðfestir þetta skriflega og verkkaupi áskilur sér rétt til stikkprófana. Eindregið er hvatt til þess að gervigreindarþróunarverkfæri séu notuð við smíði kóða í bakenda.

8.2.1 Sameiginlegur grunnur, ASP.NET

Framendalausnir skulu vera byggðar á .NET og ASP.NET. Þessi krafa er óháð völdu birtingarlagi. Server-side rendering er meginaðferð við birtingu. Meginhluti rökflæðis, stöðustjórnunar, gagnavinnslu og öryggis skal ávallt vera útfærður á netþjóni, ekki í vafra notanda.

8.2.1.1 Samþykktur grunntæknistafli

Þáttur	**Krafa**
Forritunarmál	C#
Umhverfi	ASP.NET MVC eða Razor Pages
Keyrsla	Server-Side Rendering. Hýst React-viðmót er afhent sem statískar skrár úr wwwroot sömu ASP.NET þjónustu
Framenda gagnvirkni	HTMX (takmörkuð notkun; sjá skilyrði í kafla 8.2.1.2)
JavaScript / TypeScript	Aðeins sem hjálpartæki þegar HTMX-birtingarlag er valið. Um React gilda kröfur kafla 8.2.2.
Stílar	HTML5 og CSS
Web Components	Heimilt þar sem við á
Aðgengi	WCAG 2.2 AA (sjá kafla 14 Aðgengismál)

8.2.1.2 HTMX og gagnvirkni

HTMX (og tengd tækni) er heimil sem viðbótartæki til að bæta notendaupplifun í server-side lausnum.

Heimil notkun	**Óheimil notkun**
Hlutaendurnýjun á síðum	Flutningur domain flæðis í vafra
Einfaldar notendaaðgerðir	Flókin stöðustjórnun (state) á client
Aukin svörun í viðmóti	Eftirmynd SPA-hegðunar

Af hverju er blandað birtingarlag takmarkað?

HTMX gerir þróunaraðilum kleift að bæta gagnvirkni við server-side lausnir án hefðbundinnar JavaScript forritunar. React-einingar þjóna sama tilgangi með öðrum hætti. Takmarkanir verkkaupa lúta hvorki að HTMX né React sem tækni, heldur að þeim áhrifum sem umfangsmikil notkun þeirra hefur á rekjanleika, rýnihæfni og yfirtökuhæfni lausnar. Eftirfarandi á við um bæði framendalögin.

Áskorun	Lýsing
Samhliða leiðarkerfi	Þegar HTMX er notað sem arkitektúrburðarás (hx-get, hx-post, hx-target, hx-swap á meirihluta síðna), eða þegar React-einingar bera uppi meirihluta samskipta við notanda, verður samskiptaflæði lausnarinnar tvískipt: hluti hegðunar er í ASP.NET stýringum (controllers/pages) og hluti í HTML eigindum eða í JavaScript. Forritari sem les C# kóðann sér ekki alla hegðun kerfisins og öfugt. Þetta brýtur gegn meginreglu um skýra aðgreiningu ábyrgðar (SoC) og læsilegan kóða (kafli 9.1).
Gæðaferlar og kóðarýni	Gæðahlið verkkaupa (SonarCloud, gervigreindardrifin kóðarýni) greina C# kóðaslóðir. Ef meginhluti samskiptaflæðis er skilgreindur í HTMX eigindum í Razor sniðmátum eða í JavaScript innan React-eininga nær kóðagreining á C# ekki yfir þann hluta hegðunar. Þetta skapar blinda bletti í gæðaeftirliti sem grefur undan gæðahliðum (kafli 6).
Prófanaforsendur	HTMX-drifin gagnvirkni er einungis prófanleg á vafrastigi (Playwright, Cypress). Umfangsmikil notkun færir þungann frá einingaprófunum og samþættingarprófunum í C# (hröð, ódýr, stöðug) yfir í viðmótsprófanir í vafra (hæg, dýr, viðkvæm). React-einingar hafa hér nokkra sérstöðu, enda eru þær prófanlegar með einingaprófunum; sjá prófanakröfur í kafla 8.2.2. Þetta stangast á við markmið kafla 13 um að einingaprófanir séu grunnforsenda gæðatryggingar.
Falinn SPA-eiginleiki	Full HTMX-lausn getur hegðað sér eins og SPA, efni skipt út gagnvirkt, vafrasaga meðhöndluð, síður aldrei endurhlaðnar, þótt hún sé tæknilega server-rendered. Sama á við þegar React-einingum fjölgar umfram þau mörk sem kafli 8.2.2 setur. Þetta ógnar þeim mörkum sem framendastefna verkkaupa dregur á milli server-side rendered lausna og client-side lausna.
Yfirtaka og endursmíði	Nýr verksali sem yfirtekur lausn þarf að skilja bæði ASP.NET leiðarkerfi og það birtingarlag sem valið var, hvort sem það eru HTMX eigindi eða React-einingar, til að rekja flæði kerfisins. Þetta eykur lærdómskúrfu og yfirtökuáhættu (kafli 7.2) umfram það sem hefðbundin ASP.NET MVC/Razor Pages lausn krefst.

Þegar HTMX eða React er notað í takmörkuðu hlutverki (hlutaendurnýjun síðna, einfaldar notendaaðgerðir, aukin svörun) er meginhluti samskiptaflæðis áfram í C# stýringum og ASP.NET leiðarkerfi. Ofangreindar áhyggjur eiga þá ekki við.

8.2.1.3 JavaScript í HTMX-birtingarlagi

JavaScript og TypeScript eru einungis heimil sem hjálpartæki fyrir afmarkaða virkni þegar HTMX-birtingarlag er valið. Þau mega ekki bera uppi arkitektúr, domain flæði eða stöðustjórnun. Um React-birtingarlag gilda kröfur kafla 8.2.2.

8.2.2 React-birtingarlag

Þessi kafli heimilar notkun React innan ASP.NET lausnar, að uppfylltum öllum skilyrðum sem tilgreind eru hér að neðan. React er heimilt í tveimur útfærslum: sem afmarkaðar React-einingar

(e. islands) innan Razor-síðna og sem hýst React-viðmót sem afhent er úr wwwroot sömu ASP.NET þjónustu.

React kemur ekki í stað ASP.NET. Val á React breytir engu um kröfur til bakenda; allur bakendi skal áfram vera í C# á .NET samkvæmt kafla 8.1.

8.2.2.1 Forsendur og gildissvið

React á við þegar:

- viðmótið á samskipti við bakenda gegnum skilgreind .NET forritunarskil,
- framendakóðinn er smíðaður eingöngu með gervigreindarþróunarverkfærum,
- framendinn er nógu einfaldur til þess að hann sé auðveldlega endursmíðaður með gervigreindarverkfærum í framtíðinni.

React á ekki við þegar:

- framendi krefst flókinnar stöðustjórnunar, sjálfstæðs rökfræðilags eða viðamikils domain flæðis í vafra,
- framendi gegnir hlutverki bakenda (BFF, Backend-for-Frontend) utan .NET,
- verkefnið krefst Node.js keyrslu í rekstrarumhverfi.

8.2.2.2 Tvær útfærslur React

React er heimilt í tveimur útfærslum. Val á útfærslu skal skjalfest í arkitektúrákvörðun.

React-einingar. Afmarkaðar viðmótseiningar sem festar eru inn í server-rendered Razor-síður. Síðan sjálf og leiðarkerfi hennar eru áfram á netþjóni.

Hýst React-viðmót. Heilt viðmót sem afhent er sem statískar skrár úr wwwroot ASP.NET þjónustunnar og á samskipti við .NET forritunarskil.

8.2.2.3 Skilyrði fyrir React-einingar

Eftirfarandi skilyrði eru bindandi (SKAL) fyrir React-einingar:

Eining er fest inn í afmarkað svæði í Razor-sniðmáti. Hún leggur ekki undir sig alla síðuna og hefur ekkert eigið leiðarkerfi (routing).

Eining fær upphafsgögn sín sem eiginleika frá netþjóni þegar hún er ræst, ekki með sérstakri gagnasókn við ræsingu.

Einingar deila ekki stöðu sín á milli og nota ekki sameiginleg stöðustjórnunarsöfn. Þurfi tvær einingar að vita hvor af annarri fer það um netþjóninn.

Allar breytingar sem hafa merkingu utan viðmótsins skulu sendar á endapunkt bakenda. Svar netþjóns ræður niðurstöðunni.

Allar React-einingar lausnar skulu taldar upp í einu skjali í rót kóðageymslunnar, með heiti hverrar einingar, staðsetningu hennar í Razor-sniðmátum og tilgangi. Listinn fylgir með skjölun við afhendingu.

Eining skal keyra án pökkunar (e. bundling). TypeScript-kóði einingarinnar er þýddur í ES-einingar, ein úttaksskrá fyrir hverja skrá í frumkóða, og þýðingin keyrir sem hluti af smíði .NET lausnarinnar.

Þýðandi TypeScript þýðir JSX og því er JSX ritháttur notaður í React-einingum. React og önnur söfn eru vistuð í kóðageymslunni sem ES-einingar og hlaðin með import maps; þau eru ekki pökkuð með kóða einingarinnar. Mappan .agent/ skal innihalda dæmi um ritháttinn svo gervigreindarverkfæri fylgi honum.

Frumkóði React-eininga er vistaður í möppunni Frontend/ í ASP.NET verkefninu og þýdd útgáfa hans í wwwroot/js/. Frumkóðinn er í sömu kóðageymslu og lausnin að öðru leyti. Þýdda útgáfan verður til við smíði og er ekki í útgáfustýringu.

Viðmið: unnt skal vera að skipta React-einingu út fyrir Razor-sniðmát með HTMX án breytinga á bakenda. Sé það ekki hægt er einingin ekki React-eining í skilningi þessa kafla, heldur sjálfstætt viðmót.

Til leiðbeiningar: eining sem telur fleiri en fimm React-íhluti, hefur eigið context-lag eða er lengri en um 300 línur er að öllum líkindum komin út fyrir þessi mörk.

8.2.2.4 Mörk gagnvart SPA

Leiðarkerfi og síðuflæði skulu vera á netþjóni. Leiðarkerfi í vafra (client-side routing) er einungis heimilt þegar hýst React-viðmót hefur verið valið sérstaklega og sú ákvörðun skjalfest í arkitektúrákvörðun sem samþykkt er áður en þróun hefst.

Lausn sem byggir á React-einingum verður ekki að hýstu React-viðmóti með því einu að bæta við einingum. Sé þörf fyrir leiðarkerfi í vafra, sameiginlega stöðu milli skjámynda eða viðvarandi stöðu milli síðuskipta, skal taka formlega ákvörðun um hýst React-viðmót.

8.2.2.5 Stöðustjórnun

Sjálfgefið er að staða sé á netþjóni. Framendi geymir aðeins tímabundna stöðu viðmótsins: hvað er opið, hvar fókus liggur og hvað hefur verið slegið inn í eyðublað áður en það er sent. Við hverja merkingarbæra stöðubreytingu skal leita til netþjóns, sem skilar uppfærðri síðu.

Án sérstaks samþykkis er heimilt að geyma svör netþjóns til birtingar og að halda stöðu eyðublaðs fyrir sendingu. Óheimilt er að draga nýjar ályktanir af þeim gögnum og óheimilt er að sýna breytingu í viðmóti áður en netþjónn hefur staðfest hana.

Gagnasóknarsafn (t.d. TanStack Query) er heimilt sem geymsla á svörum netþjóns til birtingar, enda sé það stillt þannig að engin ályktun sé dregin af gögnunum í vafra: sjálfvirk endurtekning beiðna óvirk, endurheimt við gluggafókus óvirk og fyrningartími skilgreindur. Það telst ekki ytra stöðustjórnunarsafn. Notkun skal skjalfest í arkitektúrákvörðun.

Öll staða umfram þetta skal talin upp í arkitektúrákvörðun og rökstudd sérstaklega.

Eftirfarandi gildir án undantekninga, óháð umfangi stöðu í vafra:

Engin heimildastaða í vafra. Framendi birtir þær aðgerðir sem netþjónn hefur heimilað en framfylgir engum heimildum. Netþjónn sannreynir heimild við hverja beiðni.

Engin klínísk ákvarðanataka í vafra. Túlkun, útreikningar og ályktanir af klínískum gögnum eru á netþjóni.

Framendi má birta þau gögn sem netþjónn afhendir. Hann má hvorki reikna ný gögn né geyma þau.

Viðmið: endurhlaði notandi síðuna skal ekkert glatast sem ekki er unnt að sækja aftur frá netþjóni. Glatist eitthvað var það geymt á röngum stað.

8.2.2.6 Af hverju er krafist gervigreindarsmíði?

Krafan um að framendakóði sé smíðaður eingöngu með gervigreindarverkfærum er ekki handahófskennd tæknistefna heldur bein afleiðing af þeirri hönnunar- og skipulagsaðferð sem handbókakerfi verkkaupa byggir á.

Hönnunarhandbók verkkaupa skilgreinir hönnunarferlið (Skilgreining → Greining → Hugmyndir → Hönnun og þróun) og þau gögn sem það skilar. Hönnun og smíði mega skarast. Ekki er gerð krafa um lokahönnun allra skjámynda áður en smíði hefst, heldur að hönnun og notendasögur þeirrar virkni sem smíðuð er hverju sinni liggi fyrir. Arkitektúr og varanlegir hlutar lausnar eru ræddir við verkkaupa samkvæmt köflum 9 og 11.1.10.2.

Áður en framendakóði virkni er skrifaður liggja eftirfarandi gögn fyrir um þá virkni:

Inntak	**Uppruni**
Samþykktar skjámyndir og viðmótsflæði	Hönnunarskjöl (Figma eða sambærilegt) eða frumgerð (kafli 11.1.10.4)
Hönnunarkerfi (Design system) og stílar	Hönnunarhandbók og Storybook verkkaupa
Notendasögur með viðtökuskilyrðum	Hönnunarhandbók §8.4
OpenAPI-skilgreiningar bakenda	.NET bakendi (kafli 8.1)
Arkitektúrákvörðun (ADR)	Þróunarhandbók kafli 9
.agent/ leiðbeiningar	Kafli 11.1

Framendinn er þar af leiðandi ekki sjálfstæð hönnunarúrlausn heldur birtingarlag, útfærsla á ákvörðunum sem hönnuðir, notendur og sérfræðingar hafa tekið. Slík verk henta gervigreindarþróunarverkfærum vel: vel afmörkuð virkni með skýrum viðtökuskilyrðum, smíðuð í stuttum lotum.

Hönnunaraðlögun á smíðastigi er eðlilegur hluti þróunar og kemur ekki í veg fyrir gervigreindarsmíði. Teymi læra af virkri lausn og frumgerðum, og hönnun þróast í samráði við notendur samkvæmt kafla 11.1.10.

Ef framendi krefst sjálfstæðrar rökfræði eða flókinnar stöðustjórnunar bendir það til þess að hann sé of flókinn fyrir React og að hann eigi að vera útfærður með HTMX og Razor.

Verksali sem telur sig þurfa forritara til að skrifa framendakóða ber sönnunarbyrði fyrir því að framendinn sé of flókinn fyrir React, sem þýðir að HTMX-birtingarlag eigi við. Það er ekki réttlæting til að víkja frá kröfunni um gervigreindarsmíði án formlegrar undanþágu.

8.2.2.7 Almenn skilyrði fyrir notkun React

Öll eftirfarandi skilyrði eru bindandi (SKAL) ef React er valið:

Skilyrði	**Krafa**
Smíðaaðferð	Framendakóði skal vera smíðaður eingöngu með gervigreindarþróunarverkfærum. Verksali skal staðfesta þetta skriflega (yfirlýsingarskylda) og verkkaupi áskilur sér rétt til stikkprófana.
Handvirkar breytingar	Einungis heimilt í stillingaskrám og staðfæringaskrám. Sjá nákvæma skilgreiningu í undirkafla „Handvirkar breytingar" hér að neðan.
Forritunarmál	TypeScript með strict mode. Sjá stillingar í viðauka. React-kóði skal ekki skrifaður í JavaScript.
Framework	Í hýstu React-viðmóti er pökkun heimil. Þar er kóðinn umfangsmeiri og fjöldi netbeiðna skiptir máli. Vite eða sambærilegt verkfæri er heimilt án sérstakrar undanþágu, enda sé smíðaferlið fellt inn í smíði .NET lausnarinnar og afurðin keyri án Node.js.
Bakendi	Framendinn skal eiga öll gagnaskipti við .NET bakenda-API. Engin bakendavirkni, API, millilög (middleware), BFF eða þjónustulag, í Node.js eða TypeScript.
Node.js í keyrslu	Engin Node.js keyrandi sem hluti af lausn í rekstrarumhverfi (production). Node.js er heimilt í þróunar- og CI/CD umhverfi.
.agent/ mappa	Framendaverkefni skal hafa .agent/ möppu samkvæmt kafla 11.1. Gervigreindarverkfæri skulu uppfæra .agent/ þekkingarsafn stöðugt á meðan á smíði stendur. Gæði og innihald .agent/ möppu eru metin með auknum þunga við viðtöku á React-verkefnum.
API-samskipti	Samskipti við bakenda byggð á OpenAPI-skilgreiningum. Sjálfvirk smíði á TypeScript-týpum úr OpenAPI er æskileg.
Aðgengi	WCAG 2.2 AA (sömu kröfur og önnur framendalausn; sjá kafla 14).
Hönnunarstaðlar	Skulu fylgja hönnunarstöðlum og útlitsstílsniði verkkaupa (sömu kröfur og önnur framendalausn; sjá kafla 8.3).
Þróunarferli	Vinnulag samkvæmt kafla 11.1.10: stutt áætlun í kóðageymslu áður en smíði virkni hefst, smíði í stuttum lotum og andstæð rýni eftir hverja lotu.
Prófanir	Kóði skal hafa einingaprófanir samkvæmt kafla 13. Prófanir keyra í CI/CD umhverfi, ekki í rekstrarumhverfi.

8.2.2.8 Samþykktur tæknistafli React

Þáttur	**Krafa**
Forritunarmál	TypeScript með strict mode, þýtt í ES-einingar.
Framework	React

Smíðaferli	Í React-einingum: þýðandi TypeScript, keyrður sem hluti af smíði .NET lausnarinnar. Söfn eru vistuð í kóðageymslunni og hlaðin með import maps; pökkunarverkfæri eru óheimil. Í hýstu React-viðmóti er Vite eða sambærilegt heimilt, fellt inn í smíði .NET lausnarinnar.
Stöðustjórnun	Innbyggð React stöðustjórnun (useState, useReducer, useContext). Ytri stöðustjórnunarsöfn eru óheimil.
API-samskipti	fetch eða innbyggðar aðferðir; eða léttvæg OpenAPI-mynduð þjónustulög.
Stílar	Innbyggð CSS. CSS Modules og Tailwind CSS eru heimil í hýstu React-viðmóti þar sem pökkun er notuð.
Prófanir	Vitest eða Jest með React Testing Library (keyra í CI/CD; ekki í rekstrarumhverfi).
Dreifing	Statískar skrár (HTML/JS/CSS) afhentar úr wwwroot ASP.NET þjónustunnar.
Gæðatól	ESLint og TypeScript compiler (sjá viðauka).

8.2.2.9 Óheimilar aðferðir og tæknilausnir í React

Tækni eða nálgun	**Staða**	**Ástæða**
Meta-framework með þjónakeyrslu (t.d. Next.js, Astro, React Router í framework-ham, áður Remix)	Óheimilt	Krefst Node.js keyrslu eða BFF-högunar. Bannið tekur til keyrsluhams, ekki pakkaheitis: routing safn sem keyrir eingöngu í vafra fellur ekki undir þetta
Angular, Vue, Svelte og álíka	Óheimilt	Ekki hluti af samþykktum tæknistafla React
Node.js bakendi (NestJS, Express, Fastify)	Óheimilt	API-þróun eingöngu í .NET/C#
Ytri stöðustjórnunarsöfn (Redux, Zustand, MobX, Recoil)	Óheimilt	Eykur flækjustig og hindrar einfalda endursmíði
Umfangsmikil þriðja aðila UI-söfn (Material UI, Ant Design, Chakra UI)	Óheimilt	Eykur hæði áhættu (dependencies) og úreldingaráhættu
Umfangsmikil gagnasamskiptasöfn (TanStack Query, Apollo, SWR)	Óheimilt nema rökstutt	Eykur flækjustig; notkun krefst skriflegs rökstuðnings og samþykkis
GraphQL biðlarasöfn (Apollo, urql)	Óheimilt	REST/OpenAPI er samþykkt samskiptaleið
Server-Side Rendering í React	Óheimilt	Krefst Node.js keyrslu
Handskrifaður framendakóði	Óheimilt	Framendi skal vera AI-smíðaður; sjá smíðaaðferð
Ytri efnisveitur (CDN) í keyrslu	Óheimilt	Öll söfn skulu vistuð í kóðageymslu verkkaupa og afhent frá sama uppruna og lausnin

8.2.2.10 Týpur og smíðaferli

Kaflinn skýrir mörkin milli þýðingar og pökkunar og hvernig smíði framendans fellur inn í smíði .NET lausnarinnar.

TypeScript er krafa. Allur React-kóði skal skrifaður í TypeScript með strict mode. Týpuskilgreiningar React fylgja í .d.ts skrám og týpur bakendans eru myndaðar úr OpenAPI-skilgreiningum. Þannig er samningurinn milli framenda og bakenda athugaður við smíði en ekki fyrst þegar notandi opnar síðuna. Þetta skiptir sérstöku máli hér, því framendakóðinn er smíðaður með gervigreindarverkfærum og þýðandinn finnur það sem verkfærið misskilur.

Þýðing og pökkun eru ekki það sama. Þýðing (e. transpilation) breytir TypeScript í JavaScript. Ein úttaksskrá verður til fyrir hverja skrá í frumkóða og útkoman eru ES-einingar sem vafrinn les beint. Pökkun (e. bundling) steypir mörgum skrám og söfnum saman í fáar skrár, endurraðar kóða og styttir heiti. Þýðing heldur skiptingu í skrár og læsileika; pökkun gerir það ekki.

Í React-einingum er þýðing heimil en pökkun óheimil. Söfn, þar á meðal React sjálft, eru vistuð í kóðageymslunni sem ES-einingar og hlaðin með import maps. Þrennt helst þar með óbreytt: engin npm-skipun keyrir við smíði lausnarinnar; söfnin sem fylgja lausninni eru þau sömu og keyra í vafranum; og lesa má þann kóða sem keyrir og bera hann saman við frumkóðann.

Þrennt þarf til svo þetta gangi upp:

- Söfnin skulu sótt sem ES-einingar. Útgáfupakkar React á npm eru á CommonJS-sniði og eru ekki nothæfir beint í vafra. Sækja skal ES-útgáfu safnanna, skrá heiti, útgáfu, upprunaslóð og tætigildi samkvæmt kafla 10.5.2 og vista skrárnar í wwwroot/js/lib/.
- Import map skal telja upp hvert heiti sem kóðinn flytur inn, hvert fyrir sig: react, react/jsx-runtime, react-dom og react-dom/client. Import maps ná ekki sjálfkrafa yfir undirslóðir.
- Skráin tsconfig.json skal vísa á týpuskilgreiningar safnanna með paths-stillingu, enda er engin node_modules mappa í kóðageymslunni.

Í hýstu React-viðmóti er pökkun heimil. Þar eru íhlutir fleiri, kóðinn stærri og fjöldi netbeiðna fer að skipta máli. Vite eða sambærilegt verkfæri er heimilt án sérstakrar undanþágu, enda sé smíðaferlið fellt inn í smíði .NET lausnarinnar og afurðin keyri án Node.js.

Þrjár leiðir eru færar til að fella smíði framenda inn í MSBuild. Þær útiloka ekki hver aðra og heimilt er að nota tvær þeirra saman í hýstu React-viðmóti.

Leið	**Á við**	**Hvernig hún virkar**
Microsoft.TypeScript.MSBuild (NuGet)	React-einingar	NuGet-pakki sem bætir þýðanda TypeScript inn í smíði verkefnisins. Þýðingin keyrir við dotnet build og þegar ýtt er á Run í Rider eða Visual Studio. Stillingar eru í tsconfig.json verkefnisins og engin npm-skipun keyrir. Útgáfa pakkans skal vera fastsett.
MSBuild-verkþáttur sem kallar á npm	Hýst React-viðmót	Verkþáttur með BeforeTargets="Build" sem keyrir npm ci og npm run build og skrifar afurðina í wwwroot. Hann keyrir bæði þegar ýtt er á Run og í CI/CD-ferlinu. Node.js þarf á þróunarvél og í smíðaumhverfi en

		ekki í rekstrarumhverfi. Setja skal Inputs og Outputs á verkþáttinn svo hann keyri ekki að óþörfu við hverja smíði.
Microsoft.AspNetCore.SpaProxy	Hýst React-viðmót, í þróun (Á ekki við þegar server-rendered síður eru afhentar af sama þjóni)	Pakkinn ræsir þróunarþjón framendans og vísar vafranum á hann. Ekki redirect: beiðni með Accept: text/html er svarað með HTTP-tilvísun á slóð þróunarþjónsins, og vafrinn endar því á öðru upprunaléni en ASP.NET þjónustan. Stillingar eru í eigindum verkefnisskrárinnar, ekki í launchSettings.json

Eftirfarandi kröfur gilda óháð því hvaða leið er valin:

- Ein skipun, eða Run-hnappurinn í þróunarumhverfinu, skal ræsa lausnina að fullu.
- Villa í þýðingu framendakóða skal stöðva smíði .NET lausnarinnar.
- Afurðin skal keyra án Node.js í rekstrarumhverfi.
- Smíðin skal vera endurtakanleg. Útgáfur allra safna og smíðaverkfæra skulu vera fastsettar, annaðhvort með package-lock.json og npm ci eða með því að vista söfnin í kóðageymslunni. Sú útgáfa TypeScript sem þýtt er með skal vera skráð í arkitektúrákvörðun.
- Skrár sem tengja þýddan kóða við frumkóða (e. source maps) skulu myndast við smíði svo unnt sé að rekja villur í frumkóðanum í þróun. Þær skulu ekki afhentar með rekstrarútgáfu.
- Val á leið skal skjalfest í arkitektúrákvörðun.
- Skrár sem verða til við smíði framendans skulu fylgja með í dotnet publish. Athuga skal að MSBuild les skráasöfn áður en nokkur verkþáttur keyrir: skrár sem verkþáttur býr til í sömu build keyrslu eru því ekki í Content og verkþátturinn skal bæta þeim við sérstaklega. Séu skrárnar þegar á diski undir wwwroot þegar dotnet publish hefst, til dæmis þegar framendinn er smíðaður í sérstöku skrefi í CI-ferli á undan, nægir sjálfgefið safn Web SDK.

Krefjist React-eining pökkunar fellur hún utan þeirra marka sem kafli 8.2.2 setur og þá skal nota hýst React-viðmót.

8.2.2.11 Skilgreining á einfaldleika (flækja við endursmíði)

Einfaldleiki React-framenda er ekki skilgreindur sem hámark á línum kóða eða fjölda íhluta (components), heldur sem mælikvarði á flækju á endursmíði. Framendinn skal vera útfærður þannig að eftirfarandi viðmið séu uppfyllt:

Viðmið	**Lýsing**

Lágmarka flækju við endursmíði	Gervigreindarþróunarverkfæri skulu geta endursmíðað framendann í heild sinni á viðráðanlegum tíma, án sérhæfðrar mannlegrar þekkingar á upprunalegu útfærslu.
Uppfæranlegur	Framendinn skal vera nógu einfaldur til þess að gervigreindarverkfæri geti flutt hann milli meiriháttar útgáfa af React (t.d. frá React 18 til React 22) í einni endursmíðalotu.
Lágmarka hæði (dependency)	Framendinn skal hafa sem fæstar ytri ósjálfgefnar háðir (third-party dependencies). Hver ósjálfgefin háð skal vera rökstudd og skjalfest. Framendinn skal reiða sig á innbyggða React virkni og staðlaða vefstaðla (HTML, CSS) fremur en þriðja aðila söfn.
Enginn falin flækjustig	Framendinn skal ekki innihalda sjálfstætt rökfræðilag, flókna stöðuvél (state machine), eigin högunarmynstur eða aðra arkitektúr sem gerir endursmíði erfiðari.

Verkkaupi metur flækju við endursmíði sem hluta af viðtökuferli. Ef framendi uppfyllir ekki þessi viðmið getur verkkaupi krafist endursmíði eða einföldunar áður en lausn er samþykkt.

8.2.2.12 Handvirkar breytingar, skilgreining og takmarkanir

Handvirkar breytingar eru breytingar sem gerðar eru beint í kóðagrunni framendans án aðstoðar gervigreindarverkfæra. Slíkar breytingar eru einungis heimilar á:

Tegund skráar	**Dæmi**	**Heimil breyting**
Stillingaskrár	.env, tsconfig.json, skilgreining import map, package.json og package-lock.json þar sem þau eiga við	Umhverfisbreytur, smíðastillingar, þýðandastillingar
Staðfæringaskrár (i18n/l10n)	locales/is.json, messages.is.ts	Íslenskur viðmótstexti, villuboð, staðfestingarboð (validation messages)

Handvirkar breytingar mega **aldrei** ná til:

- React-íhluta (components), síðna (pages/views) eða leiðar (routing),
- domain rökfræði, gagnameðhöndlunar eða API-samskiptalags,
- stílsniða (CSS) umfram stakar leiðréttingar á texta,
- prófunarkóða.

Ef breyting fellur utan framangreindra marka skal hún fara í gegnum gervigreindarverkfæri.

8.2.2.13 Smíði og staðfesting (yfirlýsingarskylda)

Verksali skal undirrita skriflega yfirlýsingu þar sem staðfest er að framendakóði hafi verið smíðaður í samræmi við skilyrði Leiðar B. Yfirlýsingin skal ná til eftirfarandi atriða:

Atriði	**Yfirlýsing**
Smíðaaðferð	Framendakóði var smíðaður eingöngu með gervigreindarþróunarverkfærum.
Handvirkar breytingar	Handvirkar breytingar voru takmarkaðar við stillingaskrár og staðfæringaskrár samkvæmt skilgreiningu.

.agent/ mappa	.agent/ mappa var viðhaldið stöðugt á meðan á smíði stóð og endurspeglar þekkingarsöfnun gervigreindarverkfæranna.
Flækja við endursmíði	Framendinn uppfyllir viðmið um flækju við endursmíði samkvæmt skilgreiningu.

Verkkaupi áskilur sér rétt til stikkprófana á commit-sögu, .agent/ innihaldi og öðrum gögnum til að sannreyna yfirlýsinguna. Röng eða villandi yfirlýsing telst brot á samningi.

8.2.2.14 Keyrsla og dreifing

Framendinn skal afhentur sem statískar skrár (HTML, JavaScript, CSS) sem ekki krefjast Node.js keyrslu.

Ein dreifingarleið er heimil:

Dreifingaleið	**Lýsing**
Frá .NET bakenda	Statískar skrár afhentar úr wwwroot ASP.NET þjónustunnar. Framendinn er hluti af sömu lausn og sömu dreifingu og bakendinn.

Node.js er heimilt í þróunar- og CI/CD umhverfi (t.d. til smíði, prófana og kóðagreiningar) en má aldrei vera hluti af keyrsluafurð í rekstrarumhverfi.

8.2.3 Óheimilar framendatæknilausnir

Eftirfarandi eru óheimilar í öllum lausnum sem afhentar eru verkkaupa til reksturs, óháð völdu birtingarlagi:

Tækni eða nálgun	**Staða**	**Ástæða**
Angular, Vue, Svelte og álíka	Óheimilt	Ekki hluti af samþykktum tæknistafla
Next.js, Remix, Gatsby, Astro	Óheimilt	Meta-framework sem krefst Node.js keyrslu eða BFF-högunar
Node.js bakendi eða millilög (NestJS, Express, Fastify)	Óheimilt	API-þróun eingöngu í .NET/C#
Framendar sem keyra að mestu í vafra með flókna stöðustjórnun	Óheimilt nema innan marka kafla 8.2.2	Samræmist ekki langtímarekstri; sjá kröfur um stöðustjórnun í kafla 8.2.2
ASP.NET WebForms	Óheimilt	Úrelt tækni
Vefumsjónarkerfi (CMS)	Óheimilt nema skrifleg undanþága	Krefst sérstaks samþykkis bæði tæknilegra sérfræðinga og verkefnastjórnar

8.2.3.1 Af hverju eru vefumsjónarkerfi (CMS) óheimil?

Vefumsjónarkerfi (t.d. Umbraco, Optimizely, Sitecore, WordPress, Drupal) eru algengar lausnir fyrir efnisstjórnun og vefbirtingu. Þau samræmast hins vegar ekki forsendum tæknistefnu verkkaupa af eftirfarandi ástæðum:

Áskorun	**Lýsing**
Samhliða tæknistafli	CMS-kerfi innleiða eigin tæknistafla (gagnagrunnshögun, framendahögun, viðbætur (plugins), sniðmátamál og dreifingarlíkan) samhliða samþykktum .NET/C# stafla verkkaupa. Þetta tvöfaldar

	tæknilega flækju og krefst sérhæfðrar þekkingar sem er aðskilin frá kjarna tæknistafla verkkaupa.
Gagnagrunnshögun utan stjórnar	CMS-kerfi stýra eigin gagnagrunnsskema. Verkkaupi getur ekki beitt sömu gagnagrunnsreglum (SQL-breytingar skilgreindar með skýrum hætti, lágmarksréttindi, bann við sjálfvirkri skemabreytingu kafli 17) á gagnagrunn sem CMS-kerfið stjórnar sjálft.
Viðbóta- og uppfærsluháð	CMS-kerfi reiða sig á viðbætur (plugins/modules) þriðja aðila sem krefjast eigin uppfærsluferla, öryggisúttekta og samhæfingarprófana. Þetta er ósamrýmanlegt kröfu um að allur kóði og söfn í keyrsluvöru fylgi í kóðageymslum verkkaupa (kafli 10 og 12).
Langtíma birgjalás	CMS-framleiðandi getur breytt leyfiskjörum, hætt stuðningi eða úrelt tæknistafla sinn. Yfir 20-30 ára líftíma kerfis skapar þetta þvingaða flutningsáhættu (forced migration) sem fjármögnunarlíkan verkkaupa gerir ekki ráð fyrir.
Yfirtökuáhætta	Ef skipt er um verksala þarf nýr aðili að búa yfir CMS-sérhæfingu til viðbótar við .NET/C# þekkingu. Þetta þrengir hóp mögulegra verksala og eykur kostnað við yfirtöku (kafli 7.2).
Óþarft fyrir tilgang verkkaupa	Efnisstjórnunarþarfir verkkaupa er hægt að mæta með sérsniðnu stjórnviðmóti í núverandi .NET stafla án þess að innleiða samhliða tæknistafla. Slíkt stjórnviðmót fellur undir sömu gæða-, öryggis- og rekstrarkröfur og önnur virkni.

Ef verkefni krefst efnisstjórnunarvirkni skal hún útfærð sem hluti af bakendalausn í samþykktum tæknistafla (C#/.NET) og fylgja sömu hönnunarreglum og önnur virkni. Ef sýnt þykir að sérstakt CMS-kerfi sé nauðsynlegt skal fylgja undanþáguferli (sjá viðauka „Undanþáguferill frá stefnu verkkaupa").

8.2.4 JavaScript / TypeScript, sameiginlegar reglur

Eftirfarandi reglur gilda um notkun JavaScript og TypeScript, óháð völdu birtingarlagi:

Regla	**HTMX-birtingarlag**	**React-birtingarlag**
Hlutverk	Hjálpartæki fyrir afmarkaða virkni í birtingarlagi. Aldrei burðarás.	JavaScript ber uppi viðmótið. Domain rökfræði og stöðustjórnun skulu þó vera í algjöru lágmarki.
Domain rökfræði í vafra	Óheimilt	Óheimilt, domain rökfræði skal vera í .NET bakenda.
TypeScript strict mode	Krafa (sjá viðauka)	Krafa. Allur React-kóði skal skrifaður í TypeScript með strict mode (sjá viðauka).
ESLint	Krafa (sjá viðauka)	Krafa. Reglusett verkkaupa skal notað sem grunnur (sjá viðauka).
API-þróun í TypeScript/JavaScript	Óheimilt	Óheimilt, API-þróun eingöngu í .NET/C#.

8.3 Hönnunarstaðlar

Allar framendalausnir skulu fylgja útgefnum hönnunarstöðlum og útlitsstílsniði verkkaupa, þar á meðal:

- Hönnunarhandbók verkkaupa
- Hönnunarkerfi verkkaupa (Design system)
- Storybook leiðbeiningar verkkaupa

Frávik frá samþykktum hönnunarstöðlum eru einungis heimil með formlegu samþykki.

Sjá Hönnunarhandbók verkkaupa og viðauka „Þjónustur og verkfæri verkkaupa" fyrir tengla og aðgang.

8.4 Snjallforrit / Mobile

Meginregla verkkaupa er að virkni sem ætluð er snjalltækjum skuli vera útfærð sem snjalltækjavæn veflausn fremur en sem sérstakt snjallforrit. Slíkar veflausnir skulu fylgja sömu tæknistefnu og aðrar framendalausnir.

8.4.1 Rökstuðningur

Native snjallforrit (Android og iOS) krefjast aðskilinna þróunarferla, aðskilinna kóðagrunna og aðskilinna útgáfuferla sem margfalda kostnað og flækjustig. Í útboðslíkani verkkaupa vega eftirfarandi þættir þungt:

Áskorun	**Lýsing**
Tvöfaldur þróunar- og viðhaldskostnaður	Native snjallforrit krefjast tveggja aðskilinna kóðagrunna (iOS og Android) með mismunandi forritunarmálum, verkfærum og prófunarumhverfum. Þetta tvöfaldar viðhaldskostnað sem verkkaupi ber í mörg ár, kostnað sem hægt er að forðast með einni snjalltækjavænni veflausn.
Óstýranleg útgáfudreifing	Uppfærslur á native snjallforritum krefjast samþykkis Apple og Google (App Store Review), sem getur tekið daga eða vikur. Notendur þurfa einnig að uppfæra sjálfir, sem þýðir að margir keyra gamlar útgáfur samtímis (fragmentation). Veflausnir eru uppfærðar tafarlaust og allir notendur sjá sömu útgáfu. Þetta skiptir sérstaklega máli þegar öryggisuppfærslur eða lagfæringar á heilbrigðisgögnum þurfa að taka gildi strax.
Ósamræmi við samþykktan tæknistafla	Native snjallforrit krefjast Swift/Objective-C (iOS) og Kotlin/Java (Android), forritunarmál sem falla utan samþykkts tæknistafla verkkaupa (C#/.NET). Þetta skapar sérhæfða þekkingarsíló sem er erfitt að manna á Íslandi og torveldar samræmda kóðarýni og gæðaferla.
Flóknari yfirtaka	Ef verksali lýkur samningi þarf nýr verksali að yfirtaka tvo viðbótarkóðagrunna á forritunarmálum sem eru ólík öðrum kerfum verkkaupa. Þetta eykur áhættu og kostnað við yfirtöku (sjá kafla 7.2 um úttektaráætlun).

Þriðja aðila dreifingaháð	Native snjallforrit eru háð App Store og Google Play, stöðlum, reglum og stefnum sem verkkaupi hefur enga stjórn á. Breytingar á dreifingarstefnu þessara vettvanga geta haft áhrif á aðgengi og uppfærsluferli lausna verkkaupa.
Vettvangsdrifið viðhald (platform churn)	Apple og Google breyta reglulega kröfum til snjallforrita, t.d. lágmarks API-stig, nýjar persónuverndarkröfur, skylduuppfærslur á SDK og úrelding API-viðmóta. Slíkar breytingar krefjast kóðabreytinga, prófana og nýrrar útgáfu sem er ótengd viðskiptaþörfum verkkaupa. Þetta gengur beint gegn meginreglu handbókarinnar um að lágmarka viðhald sem er knúið af ytri tæknivettvangi frekar en viðskiptalegum kröfum (kafli A1).

Snjalltækjavænar veflausnir hafa ekkert af þessum vandamálum og uppfylla þarfir flestra notendahópa verkkaupa. Undanþágur eru einungis heimilar þegar tæknilegar takmarkanir veflausna eru raunverulegar og rökstuddar, sjá hér að neðan.

8.4.2 Cross-platform lausnir (React Native, Flutter, .NET MAUI o.þ.h.)

Cross-platform frameworks eru hugbúnaðarumhverfi sem gera kleift að skrifa einn kóðagrunn sem þýðist yfir í native snjallforrit fyrir bæði iOS og Android. Þekktustu lausnirnar eru React Native (Meta), Flutter (Google) og .NET MAUI (Microsoft).

Cross-platform lausnir eru óheimilar á sama grundvelli og native snjallforrit, enda framleiða þær native útgáfueiningu sem dreift er í gegnum App Store og Google Play. Þær leysa vandamálið um tvöfaldan kóðagrunn en leysa ekki þau vandamál sem skipta mestu máli fyrir verkkaupa:

Vandamál	**Leyst?**	**Lýsing**
Tvöfaldur kóðagrunnur	Að hluta	Einn kóðagrunnur, en vettvangssértæk útfærsla (native modules, platform channels) er oft nauðsynleg og krefst þekkingar á iOS og Android innviðum.
Óstýranleg útgáfudreifing	Nei	Útgáfur fara áfram í gegnum App Store og Google Play. Notendur þurfa að uppfæra. Öryggislagfæringar taka jafn langan tíma og í hreinum native forritum.
Þriðja aðila dreifingaháð	Nei	Lausnin er áfram háð Apple og Google reglum og samþykktarferlum.
Vettvangsdrifið viðhald (platform churn)	Nei	Apple og Google breyta reglulega kröfum til snjallforrita, t.d. lágmarks API-stig, nýjar persónuverndarkröfur, skylduuppfærslur á SDK og úrelding API-viðmóta. Slíkar breytingar krefjast kóðabreytinga, prófana og nýrrar útgáfu sem er ótengd viðskiptaþörfum verkkaupa. Þetta gengur beint gegn meginreglu handbókarinnar um að lágmarka viðhald sem er knúið af ytri tæknivettvangi frekar en viðskiptalegum kröfum (kafli A1).
Flóknari yfirtaka	Að hluta	Einn kóðagrunnur auðveldar yfirtöku, en þekking á viðkomandi krossvettvangstækni (React Native, Dart, MAUI) er enn sérhæfð og aðskilin frá meginþekkingu verkkaupa (.NET/C# bakendar og ASP.NET framendar).

Ósamræmi við tæknistafla	Mismunandi	React Native krefst Node.js verkfæra og eigin pökkunar fyrir hvort stýrikerfi um sig, og fellur það utan samþykkts tæknistafla samkvæmt kafla 8.1 og 8.2. Flutter krefst Dart, forritunarmáls sem er utan samþykkts tæknistafla og uppfyllir ekki matsþætti kafla A1 (mannafli, bakhjarl, þroski) á íslenskum markaði. .NET MAUI er næst samþykktum stafla (C#/.NET) en er tiltölulega ungt umhverfi með takmarkaða reynslu í stórum heilbrigðiskerfum, og framleiðir engu að síður native dreifingareiningar sem háð er App Store ferlum.

Ef undanþága frá veflausn er veitt (sjá undanþáguskilyrði hér að neðan) og native snjallforrit er samþykkt, skal val á tækni, hvort sem um er að ræða hreint native eða krossvettvangslausn, vera hluti af formlegri arkitektúrákvörðun (ADR) og háð samþykki tæknilegra sérfræðinga verkkaupa.

Þróun native snjallforrita (Android eða iOS) er skilgreind sem undanþága og fellur undir formlegan undanþáguferil.

8.4.3 Hvenær native snjallforrit eru heimil

Undanþága getur einungis komið til álita ef eitt eða fleiri af eftirfarandi skilyrðum eru uppfyllt:

- ekki er tæknilega mögulegt að útfæra nauðsynlega virkni með veflausn,
- lausnin krefst sértækrar tækjavirkni (t.d. lífkennagreining, viðvarandi bakgrunnskeyrsla, sértækir tækjaskynjarar, viðvarandi offline vinnslu),
- rökstutt er með formlegum hætti að veflausn uppfylli ekki kröfur verkefnis.

8.4.4 Aðgengi og útbreiðsla

Öll viðmót snjallforrita skulu vera hönnuð þannig að virkni og notendaupplifun sé ásættanleg á að lágmarki 75% þeirra snjalltækja og stýrikerfisútgáfa sem eru í notkun hjá skilgreindum markhópi á útgáfudegi.

8.4.5 Afmörkun gagnvart SPA

Native snjallforrit skulu ekki vera notuð til að komast hjá samþykktri framendastefnu. Lausnir sem fela í sér SPA-hegðun, umfangsmikla client-side stöðustjórnun eða JavaScript/TypeScript sem burðarás eru óheimilar, óháð afhendingarformi, nema innan þeirra marka sem kafli 8.2.2 setur.

9. Hönnun og arkitektúr

Allur arkitektúr og hönnun hugbúnaðarlausna skal vera unnin í nánu samráði við tæknilega sérfræðinga verkkaupa. Áður en smíði hefst skal yfirlit yfir eftirfarandi liggja fyrir og hafa verið yfirfarið með þeim:

- heildararkitektúr lausnar,
- högun og samskipti eininga,
- gagnalíkan og vensl gagna.

Yfirlitið er upphafspunktur og hönnunin þróast eftir því sem verkinu miðar. Ákvarðanir um varanlega hluta lausnar (kafli 11.1.10.2), svo sem gagnalíkan, forritunarskil, samþættingar og auðkenningu, skulu fá samþykki verkkaupa og skráðar í arkitektúrákvörðun (ADR) áður en þær eru innleiddar.

9.1 Meginreglur

Allur hugbúnaður sem smíðaður er fyrir verkkaupa skal fylgja eftirfarandi meginreglum nema formleg undanþága hafi verið veitt:

Meginregla	**Lýsing**
SOLID	Single Responsibility, Open/Closed, Liskov Substitution, Interface Segregation, Dependency Inversion
SoC	Separation of Concerns, skýr aðgreining ábyrgðar milli eininga
ONION / Multilayered	Lagskiptur arkitektúr þar sem innri lög eru óháð ytri lögum
CLEAN code	Læsilegur, viðhaldshæfur og fyrirsjáanlegur kóði
KISS	Keep It Simple, forðast óþarfa flækjustig
DRY	Don't Repeat Yourself, forðast tvíverknað
YAGNI	You Aren't Going to Need It, útfæra ekki virkni sem ekki er krafist

Arkitektúr skal aðgreina skýrt eftirfarandi þætti:

- móttöku og afhendingu gagna (request/response),
- stýringar (controllers / endpoints),
- flæðistjórnun innan kerfisins,
- gagnasókn og gagnaskrif,
- ytri og innri gagnahögun (domains / models).
- Viðmiðunararkitektúr
- Lausnir skulu byggja á rótæklega einföldum tækniarkitektúr sem lágmarkar fjölda tæknieininga, keyrsluumhverfa og sundurliðunar.
- Einföldun er meðvituð hönnunarákvörðun sem stuðlar að:
- styttri lærdómskúrfu nýs tæknifólks,
- minni rekstraráhættu og bilanatíðni,
- einfaldari uppfærslum og villuleit,
- minni háðu við sérþekkingu einstaklinga.

Lausnir sem fela í sér óþarfa flækju, fjölda smáeininga, eða mikla dreifingu ábyrgðar milli tæknilaga eru óæskilegar og verða ekki samþykktar nema rökstudd undanþága liggi fyrir.

Áhættumat lausnar skal liggja fyrir áður en smíði hefst og vera endurskoðað við meiriháttar breytingar á umfangi, högun eða hlutverki hennar. Matið skal ná til öryggis, persónuverndar, klínískra áhrifa og rekstrarsamfellu, og niðurstöður þess skulu vera sýnilegar í arkitektúrákvörðunum.

Sjá viðauka „Viðmiðunararkitektúr, þjónustur og dæmi um lausnahögun" fyrir skýringarmyndir og samanburð á æskilegu og óæskilegu flækjustigi.

9.2 Þjónustuhögun

Verkkaupi tekur ekki við hugbúnaði til reksturs sem er samsettur úr smáþjónustum (micro- eða nano-services).

9.2.1 Rökstuðningur

Smáþjónustuarkitektúr (microservices) er viðurkennd lausn á vandamálum sem stórar stofnanir með tugi eða hundruð þróunarteymi glíma við, sérstaklega þegar einstök teymi þurfa sjálfstæðar útgáfur og teymisskilin falla saman við þjónustuskilin. Þessi vandamál eiga ekki við um verkkaupa:

Forsenda smáþjónusta	**Raunveruleiki verkkaupa**
Stór skipulagsheildir með tugum teymi sem hindra hvert annað í sameiginlegum kóðagrunni	Lítil teymi (2-5 manns), oft eitt teymi per verkefni. Ekkert skipulagslegt vandamál sem krefst þjónustuskipta.
Sérhæfð rekstrarteymi (DevOps/SRE) sem viðhalda dreifðum innviðum	Sameiginlegir Kubernetes innviðir verkkaupa sem þjónusta öll kerfi. Hver viðbótarþjónusta eykur rekstrarálags á innviðateymi verkkaupa.
Stöðugt fjármagn til reksturs og viðhalds dreifðra kerfa	Opinber verkefni fjármögnuð með afmörkuðu stofnfjármagni. Reglulegt viðhaldsfjármagn takmarkað. Hver viðbótarþjónusta margfaldar rekstrarkostnað sem verkkaupi hefur ekki fjármagn til að mæta til langs tíma.
Stór kóðagrunnar þar sem breytingar hafa ófyrirsjáanleg áhrif	Vel lagskiptur kóðagrunnur samkvæmt kafla 9.5 þar sem Onion-arkitektúr og .csproj verkefnaaðskilnaður tryggja afmörkun áhrifa innan eins kerfis, án rekstrarkostnaðar dreifðs kerfis.

Hver smáþjónusta sem bætt er við krefst sjálfstæðs: CI/CD ferils, Docker stillinga, Kubernetes uppsetningar, heilsuendapunkta, mælinga, loggunar, rekstrarskjölunar, gagnagrunns og útgáfustýringar. Þetta margfaldar rekstrarkostnað línulega við fjölda þjónusta, kostnað sem verkkaupi ber sjálfur og verður að viðhalda í 20-30 ár, löngu eftir að upprunalegt þróunarteymi er hætt störfum.

Þar að auki eykur smáþjónustuarkitektúr birgjalás: eftir því sem þjónustum fjölgar eykst þekkingin sem einungis upprunalegt teymi býr yfir, sem gerir yfirtöku nýs aðila flóknari og kostnaðarsamari. Þetta gengur beint gegn markmiðum verkkaupa um auðvelda yfirtöku og óháð verksala (sjá kafla 7.1 og tæknistefnu verkkaupa um úttektaráætlun).

Bakendalausnir skulu fylgja þjónustuhögun (service-oriented architecture) með áherslu á stærri, sjálfbærar þjónustueiningar.

Krafa	**Lýsing**
Ábyrgðarsvið	Hver þjónusta skal hafa skýrt skilgreint ábyrgðarsvið
Sjálfbærni	Þjónusta skal innihalda alla þá virkni sem henni er ætlað að sinna
Dreifing	Óheimilt er að sundurliða lausnir í margar sjálfstæðar þjónustur nema rökstutt samþykki verkkaupa liggi fyrir

9.2.2 Arkitektúrhögun þjónusta

Þar sem við á skal arkitektúr bakendaþjónusta miða við:

Högun	**Lýsing**
Vertical Slice Architecture	Lóðréttar sneiðar fremur en hefðbundin lagskipting
REPR (Request-Endpoint-Response)	Fyrir WebAPI lausnir; fremur en MVC högun
Skýr aðgreining	Ysta beiðnalag aðskilið frá innra domain flæði

9.2.3 Bakgrunnsvinnslur

Bakgrunnsvinnslur (scheduled jobs, recurring tasks) skulu vera útfærðar sem sjálfstæð forrit (console applications) sem keyra sem Kubernetes CronJobs.

Óheimilt er að nota:

Tækni	**Staða**
Hangfire, Quartz.NET eða álíka in-process job schedulers	**Óheimilt**
Database scheduled jobs	**Óheimilt** (sjá kafla *Gagnagrunnar*)
Bakgrunnsþráðir sem halda stöðu í minni	**Óheimilt**

Rökstuðningur

In-process job schedulers (Hangfire, Quartz.NET o.þ.h.) halda stöðu í minni eða gagnagrunni, sem brýtur gegn kröfu um stöðuleysi (stateless) og gerir lárétta skölun ómögulega. Þeir búa til falda bakgrunnsþræði sem torvelda villuleit og rekstrareftirlit, og bæta sjálfvirkt við rekstrarviðmótum og endapunktum (t.d. Hangfire Dashboard) sem brjóta gegn öryggiskröfu um fulla stjórn verkkaupa á öllum endapunktum (sjá kafla 12). Kubernetes CronJobs eru innviðanálgun sem er hluti af stöðluðu keyrsluumhverfi verkkaupa, bakgrunnsvinnslur eru sýnilegar, rekjanlegar og viðhaldshæfar með sömu verkfærum og öll önnur keyrslueiningu.
Bakgrunnsvinnslur skulu vera:

- stöðulausar (stateless),
- endurtekningarhæfar (idempotent),
- rekjanlegar í loggum og mælingum,
- keyrsluhæfar í Docker/Kubernetes umhverfi.

9.2.4 Caching

Þjónustur skulu nýta tímabundnar gagnageymslur (caching) þar sem það á við, til að bæta afköst og draga úr álagi á gagnagrunna.

Caching skal ávallt vera útfært á netþjóni og vera hluti af samþykktri arkitektúrhögun. Ekki skal færa caching-rökfræði í framenda.

9.3 Samskipti við ytri þjónustur og samvirkni

9.3.1 OpenAPI og forritunarskil

Allar þjónustur skulu hafa OpenAPI-skilgreiningar sem lýsa forritunarskilum þeirra með fullnægjandi hætti til að styðja sjálfvirka prófun, kóðagerð og skjölun.

Skilgreiningin skal meðal annars lýsa endapunktum, inntaks- og skilagögnum, villukóðum, auðkenningarmáta og aðgangsheimildum per endapunkt.

Þjónustur skulu vera prófanlegar á sjálfvirkan hátt án háðs við raunverulegar ytri auðkenningarþjónustur.

Sjá viðauka „Kröfur til OpenAPI skilgreininga" fyrir fulla kröfulýsingu.

9.3.2 Gagnasnið

Gögn sem eru send og móttekin af þjónustum skulu vera á JSON sniði. Innri þjónustur geta nýtt sér gRPC/Protobuf ef við á.

Ekki skal gera greinamun á stórum og litlum stöfum í svæðaheitum í JSON skeytum (t.d. „data", „Data", „DATA" eru allt sama svæðið).

9.3.3 Heilbrigðisstaðlar

Þar sem við á skulu kerfi:

- lesa, meðhöndla og skrifa gögn samkvæmt HL7 staðli eins og hann er skilgreindur á landsvísu,
- nýta miðlægar FHIR innviðalausnir verkkaupa,
- forðast sértækar eða staðbundnar gagnaskilgreiningar nema sérstaklega samþykkt.

9.3.4 Nafnareglur þjónusta

Aðgreina skal þjónustur sem eru aðgengilegar á internetinu frá þeim sem sitja bak við eldvegg:

Viðskeyti	Aðgengi	Regla
-api	Aðgengilegt utan eldveggs (internetinu)	–
-service	Einungis aðgengilegt innan innra nets	Skal **aldrei** vera aðgengilegt af internetinu

9.4 Þolgæði

Allar lausnir skulu vera hannaðar með þolgæði (fault tolerance) að leiðarljósi og geta tekist á við tímabundnar og viðvarandi truflanir í samskiptum við ytri þjónustur, gagnagrunna og innviði.

Þolgæði skal útfært með viðurkenndum mynstrum og forritunarsöfnum, ekki sérsmíðuðum lausnum.

Meginregla	Lýsing
Stýrðar endurtekningar (retry)	Með takmörkunum, stigvaxandi biðtímum og slembun
Rofavarnir (circuit breakers)	Til að koma í veg fyrir keðjuverkandi bilanir
Aðgreining villna	Skýr aðgreining á varanlegum og tímabundnum villum

Viðurkennd söfn	Óheimilt er að innleiða sérsmíðaðan þolgæðakóða

Þolgæðisrökfræði, stöðustjórnun og villumeðhöndlun skulu vera á netþjóni. Ekki skal færa þessa rökfræði í framenda.

Sjá viðauka „Þolgæði, dæmi og útfærslur" fyrir viðurkennd forritunarsöfn og útfærsluleiðbeiningar.

9.5 Lagskipting og skipulag lausna

Allar lausnir skulu vera skipulagðar með skýrri lagskiptingu og fyrirsjáanlegri möppuskipan. Skipulag skal vera einfalt, samræmt og auðvelt í yfirlestri fyrir nýtt tæknifólk.

9.5.1 Af hverju aðskilin verkefni (.csproj) og möppuskipan, ekki nafnabil (namespaces)?

Í .NET er hægt að útfæra lagskiptingu á tvo vegu: annars vegar með namespaces innan eins verkefnis (project), hins vegar með aðskildum möppum og verkefnum (.csproj) sem hvert um sig táknar eitt lag arkitektúrsins. Verkkaupi krefst þess síðarnefnda.

Ástæðan fyrir því er þegar hvert lag er aðskilt verkefni (.csproj) verður þýðandinn (compiler) sjálfur að framfylgjanda arkitektúrreglna. Ef Managers/ verkefnið vísar ekki í Endpoints/ verkefnið í ProjectReference þá er ómögulegt fyrir kóða í Managers/ að kalla á Endpoints/, þýðing mistekst. Arkitektúr er vélrænt framfylgt í hverri einustu þýðingu.

Namespace-byggð eftirfylgni (namespace based enforcement) krefst sérhæfðra greiningartóla til að uppgötva brot á lagskiptingarreglum. Þessi tól greina einungis þýddan kóða (compiled CIL bytecode), krefjast .NET SDK, og villur eru ósýnilegir nema prófanir séu keyrðar. Þar að auki er namespace textayfirlýsing sem forritari getur breytt án þess að færa skrá, namespace MyApp.Domain.Entities getur orðið að namespace MyApp.Application.Services með einni línu, án þess að skráin hreyfist úr stað. Þetta gerir namespace-skiptingu veikari en möppu-skiptingu þar sem skrá sem er í Domain-verkefni er ávallt hluti af Domain-assembly, óháð nafnabilayfirlýsingunni.

Verkkaupi leggur þó áherslu á að namespace endurspegli möppuskipan. Roslyn-greiningartólið IDE0130 (*Namespace does not match folder structure*) skal vera virkt á villustig (error severity) í öllum lausnum verkkaupa.

9.5.2 Af hverju möppuskipan fremur en nákvæm tæknileg skjölun eingöngu?

Möppuskipan er sú mynd af arkitektúrnum sem er sýnileg öllum, án sérhæfðra tóla. Verkkaupa, nýju teymi, gervigreindarþróunarverkfærum og ytri úttektaraðilum, öllum nægir að skoða skráarkerfið til að skilja arkitektúrinn. Sannprófun á möppuskipan krefst engra sérhæfðra .NET tóla: einfalt bash script getur staðfest tilvist réttra möppa og greint óheimilar ProjectReference tilvísanir í .csproj skrám á nokkrum sekúndum, án þess að þýða kóðann. Þetta er sérstaklega mikilvægt í innkaupasamhengi þar sem verkkaupi þarf að geta sannreynt arkitektúrsamræmi óháð verkfærum verksala.

9.5.3 Af hverju samræmd möppunöfn milli kóðageymsla?

Samræmd nöfn á rótarmöppum (Endpoints/, Managers/, Repositories/, Core/ o.s.frv.) tryggja að allir sem koma að verkefnum verkkaupa, hvort sem það er nýr forritari, nýtt teymi eða

gervigreindarþróunarverkfæri, finni strax fyrir skipulagi kóðans. Gervigreindarþróunarverkfæri kortleggja möppuskipan sem fyrsta skref þegar þau opna nýja kóðageymslu, skráarslóðir eru aðalviðmið um samhengi, ekki namespace í kóðaskrám. Þegar öll kóðageymsla verkkaupa fylgja sama möppuskipulagi þarf ekki að læra skipulag hvers verkefnis sérstaklega og gervigreindarverkfæri geta nýtt eina skilgreiningu um hvar kóði á heima. Sérsmíðuð eða frjáls skipulagsmynstur eru óheimil.

9.5.4 Af hverju þriggja laga aðskilnaður?

Aðskilnaður ysta beiðnalags (Endpoints/ eða Pages/) frá flæðistjórnunarlagi (Managers/) og gagnasóknarlagi (Repositories/) er lykilforsenda langtíma kóðagæða:

- **Ysta lag (Endpoints/, Pages/)** tekur á móti beiðnum, sannreynir inntak og skilar svari. Það veit ekki hvernig gögn eru sótt eða unnin.
- **Flæðistjórnunarlag (Managers/)** heldur utan um domain flæði og reglur. Það getur kallað á gagnasóknarlög og þjónustur en er óháð ysta lagi. Ef skipta þarf um framenda (t.d. úr API í bakgrunnsvinnslu) breytist Manager-kóði ekki.
- **Gagnasóknarlag (Repositories/)** sækir og skrifar gögn, hvort sem er úr gagnagrunni (DataAccess), ytri þjónustu (ApiAccess), biðröð (QueueAccess) eða skráarkerfi (FileAccess). Það vinnur með gagnamódel, ekki domain módel, og er auðvelt að skipta út án þess að snerta flæðistjórnun.

Þessi aðskilnaður gerir það að verkum að breytingar á einum hluta (t.d. nýr API, nýr framendi) hafa afmörkuð áhrif og krefjast ekki endursmíði á ótengdum lögum. Hann tryggir jafnframt að nýir aðilar geti tekið yfir einstaka hluta kerfisins án þess að þurfa djúpan skilning á heildinni.

9.5.5 React-framendi

React-framendi lýtur sömu meginreglum. Ofangreind lagskipting með aðskildum .csproj verkefnum á við ASP.NET lausnina sjálfa og allan bakendakóða, óháð völdu birtingarlagi. React-kóði (sjá kafla 8.2.2) fylgir sömu meginreglum um samræmda möppuskipan og skýra aðgreiningu, en framfylgdarleiðin er önnur vegna eðlis tæknistafla og tilgangs framendans.

Hýst React-viðmót er eitt verkefni (ekki mörg .csproj verkefni). Því skal haldið einföldu og skipulaginu flötu, að hámarki þrjú möppustig. Þýðandi TypeScript finnur týpuvillur, en hann framfylgir ekki lagskiptingu eins og tilvísanir milli .csproj verkefna gera. Lagskiptingin byggist því á þremur stoðum:

- **Einfaldleiki.** React-framendi er hannaður til tíðra endursmíða, gervigreindarverkfæri skulu geta endursmíðað hann í heild sinni (sjá kafla 8.2.2). Flókið skipulag myndi grafa undan þessari forsendu. Framendi sem er nógu einfaldur til fullrar endursmíði þarf ekki djúpa

lagskiptingu til að viðhalda sér yfir tíma, vegna þess að hann er ætlaður til endurnýjunar, ekki viðhalds.

- **ESLint reglur.** ESLint reglusett (eslint-plugin-import, no-restricted-paths) skulu framfylgja include og skipulagi: src/pages/ getur flutt inn kóða úr src/components/ og src/services/ en ekki öfugt. Þetta kemur ekki í stað þýðanda eftirlits .csproj en tryggir sjálfvirka sannprófun á réttleika í CI/CD ferlum.
- **Samræmd möppuskipan.** Rótarmöppunöfn í hýstu React-viðmóti eru stöðluð: src/components/, src/pages/, src/services/, src/types/ og Tests/. React-einingar fylgja í staðinn möppuskipan ASP.NET verkefnisins: frumkóði í Frontend/ og þýdd útgáfa í wwwroot/js/. Sömu rök gilda hér og fyrir ASP.NET hlutann: samræmi milli kóðageymsla og ein skilgreining á því hvar kóði á heima.
- **Aðgreiningu í skipulagi** í React-framenda má lýsa svona:
    - src/pages/ eða src/views/, skjámyndir og leiðir (routing). Samsvarar ysta lagi (Endpoints/) í ASP.NET hlutanum.
    - src/components/, endurnýtanlegir React-íhlutir. Viðmótseiningar sem vita ekki hvaðan gögn koma.
    - src/services/ eða src/api/, gagnasókn og API-samskipti við .NET bakenda. Samsvarar gagnasóknarlagi (Repositories/) í ASP.NET hlutanum.
    - src/types/, TypeScript-týpur, oft myndaðar sjálfvirkt úr OpenAPI skilgreiningum bakenda. Samsvarar Core/ í ASP.NET hlutanum.

Öll domain rökfræði og flæðistjórnun (Managers/) eru í .NET bakenda, aldrei í React-framenda. Ef framendi krefst sjálfstæðrar rökfræði eða flæðistjórnunar er það vísbending um að React eigi ekki við og verksali skuli nota HTMX-birtingarlag (sjá kafla 8.2.2).

> *Athugið:* Greinarmunur er gerður á viðskipta- og klínískri rökfræði annars vegar, sem skal ávallt vera á netþjóni, og meðhöndlun tækja og innsláttarsamskiptareglna hins vegar. Hið síðarnefnda, svo sem lestur strikamerkja af HID-tæki þar sem tímasetning ásláttar skiptir máli, á sér enga samsvörun á netþjóni og telst ekki sjálfstætt rökfræðilag í skilningi þessa kafla. Slíkur kóði skal vera afmarkaður, skjalfestur og prófaður sérstaklega.

Möppuskipan er skilgreind í tvennu lagi eftir útfærslu. React-einingar fylgja Areas- og Razor Class Library-högun ASP.NET verkefnisins; frumkóði þeirra er í Frontend/ og þýdd útgáfa í wwwroot/js/. Hýst React-viðmót fylgir skipulagi sem endurspeglar forritunarskil bakendans. Nánari skilgreiningar eru í viðauka „Lagskipting og möppuskipan lausna".

9.5.6 Meginreglur

- Hvert lag skal vera aðskilt verkefni (.csproj) og hvert verkefni skal hafa afmarkað hlutverk.
- Tengingar milli verkefna (ProjectReference) skulu einungis vísa í þá átt sem lagskiptingarreglur leyfa. Þýðandinn framfylgir þessu sjálfvirkt.
- Namespace skulu endurspegla möppuskipan. IDE0130 skal vera á villustig í öllum lausnum.
- Forðast skal hringháð (circular dependencies).

- Domain flæði og kjarna-rökfræði (Managers/, Core/) skulu aldrei vera háð ysta lagi (Endpoints/, Clients/) eða gagnalagi (Repositories/).
- Verulegar breytingar á rótarmöppuskipulagi skulu ekki gerðar án samþykkis verkkaupa.
- Einingaprófanir skulu sannreyna lagskiptingarreglur, þar á meðal að kóði í tilteknu lagi vísi ekki í lög sem hann á ekki/má ekki eiga samskipti við.

Sjá viðauka „Lagskipting og möppuskipan lausna" fyrir ítarlega rótarmöppuskipan, lagskiptingarreglur, tengingar heimildir milli laga, skipulag prófunarkóða og lista yfir óheimil arkitektúrhugtök.

10. Forritunarkóði og vinnureglur

Þessi kafli skilgreinir reglur og leiðbeiningar um daglega kóðun, stílsamræmi, virknisflögg, þýðingar, skjölun í kóða og endurnýtingu forritunarsafna.

10.1 Kóðastíll og sjálfvirk samræming

Allur forritunarkóði sem skilað er til verkkaupa skal fara í gegnum sjálfvirka samræmingu og gæðamat (linting, static analysis).

Gæðahlið verkkaupa krefjast þess að viðvaranir séu meðhöndlaðar sem villur (treat warnings as errors). Þetta gildir um þýðanda, kóðagreiningu og stílreglur. Sjá kafla 6 (Gæðaferlar) og viðauka „Kóðastíll og gæðatól, verkfæri, stillingar og reglusett" fyrir nákvæm viðmið og stillingar.

Forritarar skulu halda sig við þann kóðastíl, uppbyggingu og arkitektúr sem fyrir er í lausninni eða er skilgreindur af verkkaupa. Víðtækar breytingar á kóðastíl eða arkitektúr lausnar eru óheimilar án fyrirfram samþykkis.

10.1.1 Umfang breytinga í PR

Breytingabeiðnir (Pull Requests) skulu einungis innihalda breytingar sem tengjast skilgreindu verki. Óheimilt er að bæta við óskyldum endurbótum, hreinsunum eða endurskipulagningu í ótengdum hlutum kóðagrunns nema sérstaklega samþykkt.

Tilgangur þessarar kröfu er að tryggja rekjanleika, einfalda kóðarýni og koma í veg fyrir óvart innleiddar villur í ótengdum hlutum lausnar.

10.1.2 Nafnarými og pakkar

Nafnarými (namespaces) og samsvarandi pakkaskipan skulu vera samræmd og fyrirsjáanleg.

Nöfn skulu byrja á einu af eftirfarandi, eftir því sem við á:

- [Digital,Ministry,Directorate].Health.PROJECTNAME
- [Digital,Ministry,Directorate]/Health/PROJECTNAME

þar sem PROJECTNAME er heiti eða stöðluð stytting verkefnis.

10.2 Virknisflögg (Feature flags)

Heimilt er að nota virknisflögg til að stýra aðgengi að virkni, draga úr áhættu við útgáfur og styðja stigvaxandi innleiðingu.

10.2.1 Kröfur um útfærslu

Virknisflögg skulu vera útfærð með:

- innbyggðri virkni í samþykktum forritunarramma (t.d. FeatureFilter í .NET), eða
- build-stýrðum aðferðum sem tryggja að óvirkur kóði sé fjarlægður í PreProd og Production.

10.2.2 Nafnareglur

Nöfn virknisflagga skulu fylgja sniðinu: <scope>.<feature>.<state>

Hluti	Lýsing	Dæmi
scope	Umfang eða lausn	appointments, auth, reporting
feature	Lýsing á virkni	newBookingFlow, auditExport
state	Staða eða tilgangur	enabled, rollout, temporary

10.2.3 Takmarkanir

Virknisflögg má ekki nota til að:

- fela ófullbúna eða óprófaða virkni í rekstrarumhverfi,
- viðhalda varanlegum greinaskilum í kóðagrunni,
- komast hjá samþykktu útgáfu- og gæðastýringarferli,
- flytja rökfræði yfir í framenda.

10.2.4 Hreinsun

Þegar virkni hefur verið innleidd að fullu skal virknisflaggið fjarlægt úr kóðagrunni innan hæfilegs tíma. Öll virknisflögg skulu vera skráð, tengd skilgreindu verki og hafa skilgreindan eiganda.

10.3 Þýðingar

Allar framendalausnir skulu vera hannaðar þannig að hægt sé að birta notendaviðmót á fleiri en einu tungumáli. Að lágmarki skal styðja íslensku og ensku.

10.3.1 Umfang

Þýðingarkrafa nær til alls texta sem birtist notendum:

- texta á stjórntækjum og hnöppum,
- leiðbeininga, hjálpartexta, titla og fyrirsagna,
- villu- og stöðutilkynninga.

10.3.2 Staðfærsla

Þegar tungumáli er breytt skulu allar framsetningar gagna fylgja viðmiðum viðkomandi tungumáls (dagsetningar, tímasnið, tölur, upphæðir).

10.3.3 Þýðingarlyklar

Þýðingar skulu byggðar á skýrum og stöðugum þýðingarlyklum sem endurspegla virkni eða viðmótseiningu. Þumalputtaregla er að nota forskeyti sem endurspeglar síðu eða einingu, t.d. viewPatient.close.

10.3.4 Texti í myndum

Forðast skal notkun táknmynda eða myndefnis sem inniheldur texta sem þarfnast þýðinga.

10.4 Skjölun í forritunarkóða (comments)

Allur forritunarkóði skal vera skjalfestur með það að markmiði að vera skiljanlegur og viðhaldshæfur fyrir ólíka forritara yfir langt tímabil.

10.4.1 Tungumál og málfar

Allar athugasemdir og leiðbeiningar í kóða skulu vera á ensku. Málfar skal vera hlutlægt og faglegt, án persónulegra skoðana eða óformlegs orðalags.

10.4.2 Hvað skal skjalfesta

Að lágmarki skulu eftirfarandi einingar vera skjalfestar þegar þær eru aðgengilegar utan viðkomandi einingar (public):

- klasar og helstu einingar,
- föll og aðferðir,
- föst gildi (constants) og enum ásamt lýsingum á hverjum gildum,
- inntaksgildi, skilagildi og villuskilyrði.

Skjölun skal svara spurningunni *af hverju* lausn er útfærð á ákveðinn hátt, ekki einungis *hvað* kóðinn gerir.

Gæði	**Dæmi**
Gott	// Confirm that the user has read privileges to the data
Ófullnægjandi	// Call privilege service

10.4.3 Umfang

Of mikil eða ómarkviss skjölun sem endurtekur augljósa virkni kóðans er óæskileg. Skjölun skal vera hnitmiðuð, uppfærð samhliða kóða og samræmd innan lausnar.

10.5 Endurnýting kóða / forritunarsöfn

Verksali er skyldugur til að nýta fyrirliggjandi endurnýtanleg forritunarsöfn verkkaupa þar sem þau eiga við.

Tilgangur þessa er að:

- tryggja samræmi milli lausna,
- draga úr tvíverknaði,
- einfalda viðhald og rekstur,

- styrkja öryggi og rekjanleika.

Óheimilt er að hunsa eða komast hjá notkun staðlaðra forritunarsafna nema rökstutt samþykki tæknilegra sérfræðinga verkkaupa liggi fyrir.

Sjá viðauka „Stöðluð forritunarstöfn verkkaupa" fyrir lista yfir tiltæk forritunarsöfn.

10.5.1 Notkun forritunarsafna verksala

Ef verksali nýtir eigin forritunarsöfn gilda eftirfarandi reglur:

Tegund safns	**Krafa**
Opinberlega útgefið (t.d. á nuget.org)	Tilgreina nákvæma útgáfu
Einka- eða óútgefið safn	Kóði viðkomandi útgáfu skal fylgja skilum og vera vistaður í kóðageymslum verkkaupa

10.5.2 Ytri forritunarsöfn eða gagnapakkar

Allur kóði og öll forritunarsöfn sem eru hluti af útgefinni keyrsluvöru skulu fylgja lausninni í kóðageymslum verkkaupa. Þetta á m.a. við um:

- þriðja aðila JavaScript pakka, TypeScript skilgreiningar,
- leturgerðir, myndir, stílsnið (CSS),
- og aðrar tengdar skrár.

Lausnir skulu vera sjálfbærar þannig að þær sé hægt að byggja og reka án háðs við ytri netþjónustur sem ekki eru hluti af samþykktri rekstrarhögun.

Í hýstu React-viðmóti þar sem pökkunarverkfæri eru notuð telst kröfunni fullnægt ef þrennt er uppfyllt: útgáfur allra safna eru fastsettar í package-lock.json, pakkaða afurðin fylgir afhendingu, og verksali getur afhent afrit af öllum söfnum sem smíðin byggist á. Verkkaupi getur kallað eftir slíku afriti.

Söfn sem eru afrituð beint inn í kóðageymslu, í stað þess að vera sótt með npm eða sambærilegu verkfæri, skulu skráð í eina skrá í rót kóðageymslunnar. Fyrir hvert safn skulu koma fram heiti, útgáfa, upprunaslóð og tætigildi (hash) skrárinnar. Skráin er hluti af skjölun við afhendingu og er notuð sem grunnur að Software Bill of Materials (SBOM) þar sem þess er krafist.

Verksali skal fylgjast með öryggisveikleikum í skráðum söfnum og tilkynna verkkaupa um þá án tafar.

Öryggiskröfur um ytri forritunarsöfn, þar á meðal bann við forritunarsöfnum sem bæta sjálfvirkt við endapunktum í lausn, eru skilgreindar í kafla 12 (Öryggi og auðkenningar).

11. Gervigreind í hugbúnaðarþróun

> 🤓 **Leiðarljós**

Gervigreind er orðin óaðskiljanlegur hluti af nútíma hugbúnaðarþróun. Verkkaupi gerir ráð fyrir, og hvetur eindregið til, þess að verksalar nýti gervigreindarverkfæri á skipulegan og ábyrgan hátt í þróunarferli hugbúnaðar.

Þessi kafli skiptist í tvo hluta:

Hluti	Efni
A. Gervigreindarstudd hugbúnaðarþróun	Reglur, væntingar og viðmið um notkun gervigreindar sem þróunarverkfæri, hvernig verksali notar gervigreind við forritun, skjölun, prófanir og rýni
B. Gervigreindarlausnir sem hluti af afurð	Reglur um hönnun, þróun og rekstur gervigreindareininga (AI agents, MCP) sem verða hluti af keyrsluafurð verkkaupa

11.1 Gervigreindarstudd hugbúnaðarþróun

11.1.1 Væntingar verkkaupa

Verkkaupi gerir sterka væntingu um að verksalar nýti sér gervigreindarverkfæri í hugbúnaðarþróun. Skipulögð og ábyrg notkun gervigreindar stuðlar að hærri gæðum, betri skjölun og skilvirkari þróun.

Gervigreind er þó verkfæri, en þó ekki staðgengill fagþekkingar. Mannlegir forritarar bera fulla ábyrgð á öllum kóða sem skilað er til verkkaupa, hvort sem hann er skrifaður af manni eða myndaður af gervigreind. Sama gildir um réttmæti, öryggi, gæði og prófanir.

Óskipulögð notkun gervigreindar ,handahófskennd notkun á ChatGPT, Claude ,Copilot eða örðum gervigreindartólum án skilgreindra leiðbeininga eða samhengis, telst ekki þroskaður vinnuferill og samræmist ekki væntingum verkkaupa.

11.1.2 Skipulögð notkun og leiðbeiningakerfi (.agent/ mappa)

Verkkaupi birtir skipulagðar leiðbeiningar og samhengi fyrir gervigreindarverkfæri í sérstakri .agent/ möppu sem fylgir hverri kóðageymslu sem verkkaupi stofnar. Leiðbeiningarnar byggja á opna staðlinum Agent OS v3.0 (https://buildermethods.com/agent-os) og innihalda afurðaskjölun, kóðastaðla og leiðbeiningar sem gervigreindarverkfæri lesa beint.

Leiðbeiningarnar byggja á:

- þessari þróunarhandbók,
- tæknistefnu verkkaupa,
- rekstrarhandbók verkkaupa,
- hönnunarhandbók verkkaupa,
- gervigreindardrifnum rýnisniðmátum (review prompts) verkkaupa.

Leiðbeiningarnar skilgreina almenn viðmið (guardrails) sem gervigreindarverkfæri eiga að fylgja þegar þau aðstoða forritara við þróun á kóða fyrir verkkaupa.

11.1.3 Kröfur til verksala

Krafa	Lýsing
Virðing fyrir leiðbeiningum	Gervigreindarverkfæri verksala skulu vera stillt þannig að þau taki mið af leiðbeiningum í .agent/ möppu
Viðhald og auðgun	Verksali skal viðhalda og bæta við í .agent/ möppuna á meðan á þróun stendur, ekki einungis við skil
Þekkingarsöfnun	Gervigreindarverkfæri skulu nýtt til að skrá hönnunarákvarðanir, útfærsluþekkingu og önnur mikilvæg atriði í .agent/ möppu jafnóðum
Hluti af rýni	Gæði og innihald .agent/ möppu er hluti af gæðamati við skil og verður metið í kóðarýni
Aukin krafa fyrir React	Í framendaverkefnum gegnir .agent/ mappan auknu hlutverki sem óbeint sönnunargagn þess að AI-smíðaferli hafi verið fylgt. Gæði, dýpt og stöðug uppfærsla .agent/ efnis eru metin með auknum þunga í viðtökuferli slíkra verkefna.

Sjá viðauka „Skipulag .agent/ möppu" fyrir skilgreiningu á möppuskipulagi, staðlasskrám og innihaldi.

11.1.4 .agent/ og framendaverkefni

Framendaverkefni skulu hafa .agent/ möppu sem uppfyllir sömu kröfur og aðrar lausnir, auk eftirfarandi viðbótarkrafna:

Krafa	Lýsing
Stöðug uppfærsla	.agent/ mappa skal endurspegla þekkingu sem gervigreindarverkfæri hafa safnað á meðan á smíði stóð. Mappan skal vera uppfærð stöðugt á meðan á þróun stendur, ekki einungis í lokin.
Flækja við endursmíð	.agent/ mappa skal innihalda nægjanlegar leiðbeiningar til þess að gervigreindarverkfæri geti endursmíðað framendann án sérhæfðrar mannlegrar þekkingar. Þetta er hluti af mati á flækju við endursmíði verkkaupa.
Tæknistafli og takmarkanir	.agent/product/tech-stack.md skal tilgreina samþykktan tæknistafla React og HTMX, þar á meðal kröfur um TypeScript með strict mode og bann við ytri stöðustjórnunarsöfnum, Node.js í keyrslu, pökkun og handskrifuðum kóða (eftir því sem við á).
Gæðamat	Gæði og innihald .agent/ möppu í framendaverkefnum eru metin sem hluti af viðtökuferli, með auknum þunga miðað við önnur verkefni. Ónóg .agent/ mappa getur leitt til synjunar á afhendingu.

Í framendaverkefnum er auk þess bindandi (SKAL) að andstæð rýnilota fylgi hverri útfærslulotu (kafli 11.1.10.6).

11.1.5 Eftirlit með gervigreindarkóða

Verkkaupi fylgist með hlutfalli gervigreindarkóða í afhendingum í gegnum sjálfvirka gæðaferla og gervigreindardrifna kóðarýni (sjá kafla 6, Gæðaferlar og viðauka „Yfirferðarskjal kóðarýni").

Bæði öfgatilvik eru viðvörunarmerki:

Tilvik	Viðbrögð
Enginn eða mjög lítill gervigreindarkóði	Bendir til þess að teymi nýti sér ekki þau verkfæri sem tiltæk eru. Verkkaupi mun hefja samtal við teymið um ástæður og hvort stuðnings sé þörf.
Of mikill eða óskoðaður gervigreindarkóði	Bendir til þess að mannleg rýni og yfirferð sé ónóg. Verkkaupi mun hefja samtal við teymið um gæðaferla og ábyrgð.
Verkhlutum lokað án sýnilegrar rýni.	Bendir til þess að rýni verkhluta hafi ekki verið framfylgt. Verkkaupi mun hefja samtal við teymið um nauðsyn á rýni verkhluta.

Markmiðið er ekki tiltekið hlutfall, heldur jafnvægi þar sem gervigreind eykur skilvirkni án þess að draga úr ábyrgð og gæðum mannlegrar yfirferðar.

11.1.6 Ábyrgð og mannleg yfirumsjón

Meginregla	Lýsing
Ábyrgð verksala	Verksali ber fulla ábyrgð á öllum kóða sem skilað er, óháð uppruna. Gervigreindarmyndaður kóði er ekki undanþegin gæðakröfum.
Mannleg rýni	Allur kóði sem myndaður er af gervigreind skal fara í gegnum mannlega rýni áður en breytingabeiðni er samþykkt og sameinuð.
Prófanir	Gervigreindarmyndaður kóði fellur undir sömu prófunarkröfur og annar kóði (sjá kafla 13)
Sömu gæðakröfur	Engin sérstök gæðaviðmið gilda um gervigreindarkóða, hann fer í gegnum sömu gæðahlið og allur annar kóði

11.1.7 Gagnaöryggi og trúnaður

Verksali ber ábyrgð á að gervigreindarverkfæri sem notuð eru í þróunarferlinu uppfylli eftirfarandi kröfur:

Krafa	Lýsing
Engin heilbrigðisgögn í gervigreindarþjónustur	Óheimilt er að senda raunveruleg heilbrigðisgögn, persónugreinanleg gögn eða viðkvæm rekstrargögn í gervigreindarþjónustur
Trúnaður um kóðagrunn verkkaupa	Óheimilt er að hlaða upp kóða verkkaupa eða sértækri arkitektúr í opinberar gervigreindarþjónustur (t.d. vefviðmót ChatGPT eða sambærilegt) nema öruggar aðgangsleyfissamningar (enterprise agreements) séu til staðar
Leyfismál	Verksali ber fulla ábyrgð á hugverkis- og leyfismálum kóða sem gervigreind myndar. Ef kóði sem myndaður er af gervigreind byggir á copyleft-leyfðum þjálfunargögnum ber verksali ábyrgð á leyfisfylgni.

11.1.8 Gagnsæi og upplýsingaskylda

Verkkaupi gerir kröfu um gagnsæi í notkun gervigreindar í þróunarferlinu.

Krafa	Lýsing
Upplýsingaskylda um verkfæri	Verksali skal upplýsa verkkaupa um hvaða gervigreindarverkfæri eru notuð í þróunarferlinu.
Aðferðafræði	Verksali skal lýsa hvernig gervigreindarverkfæri eru samþætt við þróunarferil teymisins, ekki einungis nefna verkfærin
Breytingar á verkfærum	Ef verksali skiptir um gervigreindarverkfæri eða breytir aðferðafræði á meðan á verkefni stendur skal tilkynna verkkaupa skriflega
Engin sérstök vernd	Upplýsingar um notkun gervigreindar eru ekki trúnaðarmál, verkkaupi áskilur sér rétt til að spyrja um og ræða vinnuferla hvenær sem er

11.1.9 Gervigreindardrifin rýnisniðmát verkkaupa

Verkkaupi birtir þau rýnisniðmát (review prompts) sem notuð eru í gervigreindardrifinni kóðarýni í lausnarbanka verkkaupa (GitHub). Rýnisniðmát ná til allra tæknilegra þátta sem handbókin skilgreinir, þar á meðal .NET kóðagæða, öryggis, arkitektúrs, skjölunar, innviða og Kubernetes samhæfni.

Tilgangur þessa er tvíþættur:

1. **Gagnsæi**, verksali veit nákvæmlega hvaða viðmið gervigreindarrýnin leggur til grundvallar.
2. **Sjálfsstjórn**, verksali getur keyrt sömu rýnisniðmát sjálfur sem hluta af innri gæðaferli áður en kóði er skilað.

Rýnisniðmátin fela m.a. í sér:

Sniðmát	Umfang
.NET kóðarýni	Kóðagæði, arkitektúr (ONION, SOLID), öryggi (OWASP, CWE), prófanir, skjölun, innviðir (Docker, Kubernetes), kóðastíll og samræmi
Innviðarýni	Kubernetes stillingar, Helm gæði, ArgoCD samhæfni, öryggi innviða, samkvæmni milli umhverfa
Framendarýni (eldri lausnir og React)	TypeScript/React gæði, öryggisatriði, samræmi við ESLint/tsconfig reglur, á við um eldri lausnir með formlega undanþágu og React-verkefni (kafli 8.2.2). Fyrir React-verkefni nær rýnin einnig til flækju við endursmíð, AI-smíðakröfu og gæða .agent/ möppu.

Rýnin nær einnig til .agent/ möppunnar, gervigreindarrýnin notar .agent/ innihald sem samhengi við yfirferð, sem tryggir að staðlar séu ekki einungis skjalfestir heldur einnig framfylgt.

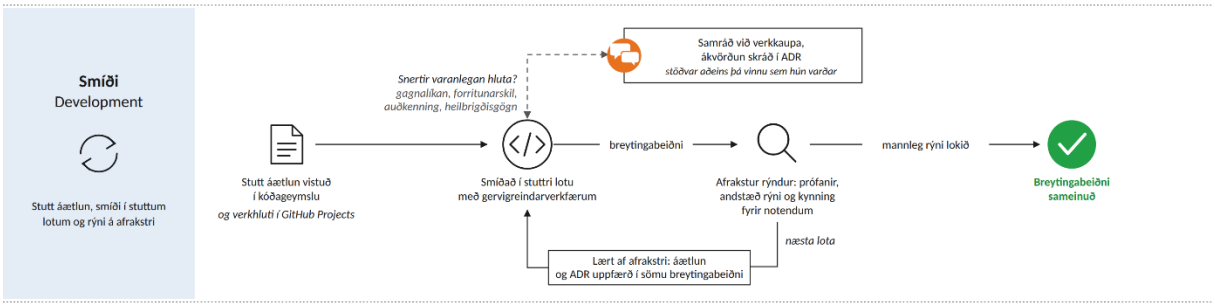
Mælt er með að verksali nýti rýnisniðmát verkkaupa til sjálfsmats á afhendingum áður en breytingabeiðnir eru sendar.

Sjá viðauka „Þjónustur og verkfæri verkkaupa" fyrir aðgang að lausnarbanka.

11.1.10 Vinnulag við gervigreindarstudda smíði

Gervigreindarverkfæri gera smíði hraða og ódýra. Því er skynsamlegra að læra af virkri lausn en að reyna að sjá allt fyrir í skjölum. Áætlanagerð og smíði fléttast saman: teymi gera stutta áætlun, smíða, skoða afraksturinn og laga stefnuna eftir því sem þau læra.

Kröfur kaflans eru orðaðar með „skal“. Annað í kaflanum eru leiðbeiningar sem teymi laga að verkefninu.

Mynd 5 Vinnulag við gervigreindarstudda smíði

11.1.10.1 Stutt áætlun áður en smíði hefst

Áður en smíði nýrrar virkni hefst skal áætlun vera vistuð í `.agent/specs/` í kóðageymslunni. Áætlunin skal vera skrifuð fyrir fólk og helst ekki lengri en ein síða. Hún skal innihalda:

- hvert markmiðið er og hvað fellur utan þess,
- hvernig til stendur að útfæra virknina,
- hvaða forsendur eru gefnar og hvaða ákvarðanir eru enn opnar,
- hvernig staðfest verður að virknin virki (viðtökuskilyrði).

Gervigreindarverkfærið má skrifa áætlunina, en teymið ber ábyrgð á að hún sé hnitmiðuð og rétt. Löng, sjálfvirkt mynduð áætlunarskjöl koma ekki í stað skýrrar hugsunar og eru sjaldan lesin til enda. Smávægilegar breytingar og villuleiðréttingar þurfa ekki sérstaka áætlun; lýsing verkhluta í GitHub Projects nægir.

11.1.10.2 Varanlegir hlutar lausnar

Sumir hlutar lausnar eru varanlegir og dýrt er að breyta þeim eftir á. Útfærslu innan þeirra má hins vegar endursmíða með gervigreindarverkfærum þegar þörf krefur. Varanlegir hlutar eru einkum:

- gagnalíkan og gagnaflutningar (migrations),
- forritunarskil milli þjónusta og samþættingar við önnur kerfi (OpenAPI),
- auðkenning, heimildir og meðhöndlun heilbrigðisgagna,
- klínísk rökfræði.

Ákvarðanir um varanlega hluta skal ræða við tæknilegan ábyrgðaraðila verkkaupa, og klínískan ábyrgðaraðila þegar þær varða klíníska virkni, áður en þær eru innleiddar. Niðurstöður skulu skráðar í arkitektúrákvarðanir (ADR) samkvæmt *kafla 15.2.2.* Gervigreindarverkfærin skulu merkja verkhluta sem bíða slíkrar ákvörðunar í GitHub Projects svo hún sé sýnileg. Samráðið stöðvar aðeins þá vinnu sem ákvörðunin varðar.

Aðrar ákvarðanir, svo sem um innri útfærslu, skiptingu í íhluti (components og refactoring) og val á aðferðum innan samþykkts tæknistafla, tekur teymið sjálft.

Prófanir og viðtökuskilyrði lýsa því sem lausnin á að gera, óháð útfærslu. Þegar útfærsla er endursmíðuð skulu þau standast óbreytt, nema ákvörðun hafi verið tekin um að breyta virkninni. Viðmót sem notendur hafa lært á telst einnig varanlegt: endursmíði framenda á ekki að breyta viðmóti nema notendur séu hafðir með í ráðum.

11.1.10.3 Áætlun breytist með verkinu

Áætlun er upphafspunktur en ekki samningur. Teymi mega víkja frá henni þegar smíðin leiðir í ljós betri leið, án þess að leita nýs samþykkis, svo lengi sem varanlegum hlutum er ekki breytt án samráðs (kafli 11.1.10.2).

Áætlun og arkitektúrákvarðanir skulu uppfærðar í sömu breytingabeiðni og kóðinn, svo skjölin í kóðageymslunni lýsi því sem var í raun gert og hvers vegna. Samtalssaga gervigreindarverkfærisins telst ekki fullnægjandi heimild.

11.1.10.4 Gagnvirkar frumgerðir viðmóta

Þar sem viðmót skiptir máli er mælt með að gervigreindarverkfærið smíði snemma gagnvirka frumgerð (t.d. HTML skjal) sem geymd er í kóðageymslu. Þessa gagnvirku frumgerð skal sýna notendum og klínískum ábyrgðaraðila til samþykktar. Frumgerð sem hægt er að smella á afhjúpar misskilning sem texti gerir ekki.

Frumgerðin er vinnugagn en ekki samþykkt forskrift. Hún þróast með lausninni, og það sem gildir er virkni sem notendur hafa prófað.

11.1.10.5 Smíðið í stuttum lotum

Fyrsta lotan er beinagrind: hver þjónusta og hver afhendanleg eining skal ræsast með lágmarksvirkni (t.d. hello world), byggð á sniðmátskóðageymslum verkkaupa. Komið beinagrindinni alla leið í gegnum útgáfuferli í prófunarumhverfi (PPT / pre-production) og náið stöðugleika í GitHub Actions ferlunum áður en lengra er haldið.

Eftir það er ein virkni tekin fyrir í einu í stuttum MVP-lotum sem eru útfærðar og gefnar út. Afraksturinn skal staðfestur með notendum við hver áfangaskil. Hver MVP-lota skal eiga sér skráðan verkhluta í GitHub Projects (sjá 11.1.11) áður en smíði hefst.

11.1.10.6 Ítrun og rýni

Rýni beinist að afrakstrinum fremur en áætluninni: virkri lausn, breytingabeiðnum og niðurstöðum prófana. Verkkaupi hvetur til notkunar á ítrunum (loops) frekar en stökum kvaðningum (prompts). Einnig er hvatt til nýtingu á andstæðingsrýni (adversarial review loops) eftir hverja útfærslulotu, þar sem gervigreindarverkfærin eru látin leita að göllum í eigin verki.

Samþykktarviðmið (convergence criteria) hverrar lotu eru skráð á viðkomandi verkhluta, svo gervigreindarverkfærinu sé ljóst hvenær lotu telst lokið. Mælt er með að stærri breytingabeiðnum fylgi stutt skýring á því hvað breyttist og hvers vegna, eftir atvikum með skýringarmynd eða sýnidæmi. Þannig getur rýnandi skilið breytinguna í stað þess að samþykkja hana óséða.

Mannleg ábyrgð, rýni og prófunarkröfur samkvæmt köflum 11.1.6 og 13 gilda óbreyttar um allan kóða sem verður til með þessu vinnulagi. Sé hugbúnaður flokkaður sem lækningatæki (kafli 3.4)

gilda auk þess kröfur IEC 62304 um skjalfesta þróunaráætlun og rekjanleika frá kröfum til prófana.

11.1.11 Verkstjórn í GitHub Projects

Verksali skal halda utan um verkhluta og framvindu í verkefnatöflu í GitHub Projects sem tengd er kóðageymslum verkkaupa. Þar sjá verkefnastjórar verkkaupa stöðu verkhluta hverju sinni og taflan kemur í stað reglubundinna stöðuskýrslna.

Gervigreindarverkfærin sem notuð eru við smíðina skulu stofna verkhluta og uppfæra stöðu þeirra jafnóðum og verkinu miðar. Verksali ber ábyrgð á að taflan endurspegli raunverulega stöðu verks.

11.2 Gervigreindarlausnir sem hluti af afurð

Þessi hluti fjallar um gervigreindarlausnir sem verða hluti af keyrsluafurð verkkaupa, þ.e. AI agentar, MCP lausnir og skyld forritunarsöfn sem eru hluti af rekstrarumhverfi. Þessi hluti á aðeins við þegar verkefni fela í sér slíka virkni.

11.2.1 Grunnreglur

Allar gervigreindarlausnir sem þróaðar eru fyrir verkkaupa skulu teljast hluti af bakendakerfum og falla undir sömu kröfur og aðrar ASP.NET þjónustur hvað varðar arkitektúr, gæðastýringu, öryggi, útgáfuferla og rekstur.

Gervigreindarlausnir skulu ávallt vera:

- fyrirsjáanlegar í rekstri,
- rekjanlegar og endurtakanlegar,
- auðveldlega aftengjanlegar eða skipta megi út fyrir aðrar,
- tæknilega íhaldssamar og byggðar á þroskuðum lausnum.

Gervigreind er hér skilgreind sem hjálpartæki innan skýrt afmarkaðs domain flæðis, en ekki sjálfstæður ákvörðunaraðili nema það sé sérstaklega samþykkt.

11.2.2 Gildissvið

Atriði	**Innifalið**	**Ekki innifalið / óheimilt**
AI agentar	Agentar útfærðir í C# með samþykktu gervigreindarforritunarsafni Microsoft sem bakendaþjónustur	Agentar í framenda, skriptur/keyrslur utan staðlaðs rekstrarumhverfis. Python eða annað forritunarmál en C#
MCP lausnir	Skýrt skilgreind Model/Message/Control samskipti og samningar	Óformleg textasamskipti milli laga, óskilgreindar langtímastöður ("agent memory")
Samþættingar	Köll í innri kerfi í gegnum viðurkennda API og auðkenningu	Beinar gagnagrunnstengingar frá agent lagi nema sérstaklega samþykkt
Rekstur	CI/CD, logging, metrics, health endpoints, audit trail	Lausnir án rekstrarvöktunar eða rekjanleika

11.2.3 Samþykkt forritunarsafn

Gervigreindar agenta lausnir skulu byggðar á opinberu gervigreindarforritunarsafni Microsoft fyrir .NET. Verkkaupi skilgreinir hvaða útgáfa og forritunarsafn er samþykkt hverju sinni.

Forritunarsafnið skal uppfylla eftirfarandi skilyrði:

Skilyrði	**Lýsing**
Framleiðandi	Microsoft
Bein samþætting við .NET / ASP.NET	Forritunarsafnið skal vera innfætt (native) .NET safn, ekki hjúpun á safni í öðru forritunarmáli
Langtímastuðningur	Forritunarsafnið skal vera stutt af Microsoft til langs tíma (LTS eða sambærilegt)
Opinbert og opið	Forritunarsafnið skal vera opinberlega gefið út og aðgengilegt á NuGet
Rekstrarsamhæfni	Forritunarsafnið skal styðja enterprise-öryggi, rekjanleika og samþættingu við CI/CD ferla

Notkun annarra forritunarsafna, þriðja aðila agent-framework lausna eða sérsmíðaðra agent-útfærslna er óheimil nema með formlegri undanþágu samkvæmt undanþáguferli verkkaupa.

Sjá viðauka „Þjónustur og verkfæri verkkaupa" fyrir nafn og útgáfu þess forritunarsafns sem er samþykkt hverju sinni.

11.2.4 Kröfur í stuttu máli

Flokkur	**Krafa**
Forritunarsöfn	Samþykkt opinbert Microsoft gervigreindarforritunarsafn (sjá viðauka „Þjónustur og verkfæri")
Högun	Sömu ASP.NET bakendahögun og aðrar þjónustur verkkaupa
Öryggi	Engin heilbrigðisgögn til LLM nema samþykkt, lágmörkun og rekjanleiki tryggður
Prófanir	Prófanlegt án raun-LLM (mocks + deterministic tests)
Rekstur	Metrics, health endpoints, structured logging, sömu kröfur og önnur bakendakerfi
Kvaðningar	Endurnýtanlegar og útgáfustýrðar
Fjöl-agent kerfi	Óheimilt nema með formlegri samþykkt verkkaupa
LLM háð	Lausn skal vera keyranleg í mock-mode án raun-LLM

11.2.5 Takmarkanir

Óheimilt er að:

- nota gervigreind beint í framenda,
- nota ósamþykkta eða heimasmíðaðar agent forritunarsöfn,
- búa til fullsjálfvirka agenta án mannlegrar yfirumsjónar,
- fastsetja útfærslu við eina ákveðna gervigreindarlausn (t.d. binding við OpenAI eða Google er óheimil),
- byggja flókin multi-agent kerfi nema með samþykki verkkaupa.

Nánari kröfur um arkitektúr, lagskiptingu, MCP-högun, öryggi og prófanir eru skilgreindar í viðauka „Gervigreindarlausnir, arkitektúr og kröfur."

12. Öryggi og auðkenningar

Þessi kafli skilgreinir grunnkröfur til öryggis, auðkenningar og aðgangsstýringar sem tengjast hugbúnaðarsmíðinni beint.

Kaflinn er ekki tæmandi lýsing á öllum öryggiskröfum. Heildarkröfur um öryggi, persónuvernd og rekstur koma fram í:

- tæknistefnu verkkaupa (kafli um öryggi, auðkenningu og aðgangsstýringu),
- rekstrarhandbók verkkaupa (kafli um aðgangsstýringu, auðkenni og leyndarmál),
- gæðahandbók verkkaupa, og
- útboðsgögnum viðkomandi verkefnis, eftir því sem við á.

Ef árekstur verður milli þessara skjala gilda strangari kröfur.

12.1 Almennar öryggiskröfur

Allar lausnir skulu vera hannaðar með öryggi að leiðarljósi frá upphafi (security by design) og uppfylla eftirfarandi lágmarkskröfur:

Krafa	**Lýsing**
Auðkenningarupplýsingar ekki í kóða	Lykilorð, lyklar og önnur viðkvæm gögn skulu **aldrei** vera geymd í kóða eða stillingarskrám
Leyndarmál afhent við keyrslu	Leyndarmál skulu vera afhent kerfi við ræsingu í gegnum öruggt leyndarmálakerfi (sjá kafla *Geymsla leyndarmála*)
Dulkóðuð samskipti	Öll samskipti skulu vera dulkóðuð með viðurkenndum stöðlum (TLS, HTTPS, VPN)
Engar sérsmíðaðar öryggislausnir	Óheimilt er að útfæra eigin dulkóðunaralgrím, auðkenningarkerfi eða aðrar öryggislausnir
Stöðugir öryggispakkar	Kóði og forritunarsöfn sem sinna auðkenningu skulu vera í stöðugum (stable/release) útgáfum. Alpha eða beta útgáfur eru óheimilar.

12.2 Auðkenningar

Lausnir skulu nota auðkenningar- og heimildaveitingarlausnir sem verkkaupi útvegar og hýsir, þar sem slíkt er mögulegt.

Krafa	**Lýsing**
Margþáttaauðkenning (MFA)	Allar lausnir með notendaviðmóti skulu styðja MFA nema lýsing verkefnisins kveði á um annað
JWT	Þar sem við á skal notast við JWT með viðurkenndum forritunarsöfnum (sjá jwt.io/libraries)

Endurnýting tóka óheimil	Auðkenningartókar frá ytri kerfum skulu aldrei endurnotaðir óbreyttir
Umbreyting tóka	Ytri tókar skulu sannreyndir og umbreyttir í innri auðkenningartóka lausnar með aðstoð auðkenningarþjónustu verkkaupa
Ógildingarmöguleiki	Lausnir skulu bjóða upp á að ógilda auðkenningartóka í neyðartilvikum
Active Directory	Lausnir sem keyra á útstöðvum notenda skulu notast við AD heimildaveitingu

12.3 Aðgangsheimildir (Authorization)

Lausnir skulu nýta miðlæga aðgangsheimildaþjónustu verkkaupa þar sem mögulegt er.

12.3.1 Meginreglur

Meginregla	**Lýsing**
Aðgerðamiðuð heimildaveiting	Heimildir skulu vera claims-based, ekki role-based
Stöðluð og fyrirsjáanleg	Heimildir skulu fylgja samræmdu nafnasniði
Óháð hlutverkum	Heimildir skulu ekki vera bundnar við starfsheiti eða hlutverk

12.3.2 Rökstuðningur

Í hefðbundnu hlutverkamiðuðu aðgangsstýringarkerfi (RBAC) eru heimildir bundnar við hlutverk, t.d. „Læknir", „Hjúkrunarfræðingur", „Stjórnandi". Þetta virkar vel þegar hlutverk eru fá, stöðug og vel afmörkuð. Í íslenskri heilbrigðisþjónustu er raunveruleikinn annar:

Áskorun	**Lýsing**
Mörg hlutverk	Einstaklingur gegnir oft fleiri en einu hlutverki samtímis, sérfræðilæknir sem er einnig deildarstjóri, hjúkrunarfræðingur sem sinnir bæði legudeild og göngudeild, rannsóknaraðili sem er einnig klínískur starfsmaður. Hlutverkamiðuð kerfi þurfa að búa til samsett hlutverk (t.d. „SérfræðilæknirOgDeildarstjóriMeðRannsóknarheimild") sem margfaldast hratt.
Fjöldi hlutverka (role explosion)	Eftir því sem kerfum fjölgar og starfssvið skarast geta hlutverkin orðið hundruð eða þúsundir. Þetta er vel þekkt vandamál í heilbrigðisgeiranum, rannsóknir lýsa þessu sem „*the most costly and complex process limitation*" í RBAC-kerfum sjúkrahúsa.
Skipulagsbreytingar	Hlutverk eru bundin við skipurit stofnana. Þegar deildir sameinast, skipta sér eða breyta nafni þarf að endurskipuleggja hlutverkakerfi kerfisins. Aðgerðir (t.d. „PatientSummary-Read") eru óháðar skipuriti og breytast ekki þegar stofnun endurskipuleggur sig.
Harðkóðun í kóða	Hlutverkamiðuð kerfi leiða oft til þess að hlutverkanöfn eru harðkóðuð í forritunarkóða (t.d. if (user.Role == "Doctor")). Þetta gerir breytingar á heimildaskipulagi háðar kóðabreytingum, sem krefst nýrrar útgáfu, prófana og samþykkis, í stað þess að vera stjórnunarleg ákvörðun.

Langtíma viðhaldshæfni	Lausnir verkkaupa eru ætlaðar til reksturs í 20–30 ár. Skipurit heilbrigðisstofnana mun breytast margsinnis á þeim tíma. Heimildakerfi sem er byggt á aðgerðum (claims) þolir slíkar breytingar án kóðabreytinga; heimildakerfi byggt á hlutverkum þolir þær ekki.
Samræmi milli margra birgja	Í útboðslíkani verkkaupa vinna margir verksalar að mismunandi kerfum. Ef verksalar útfæra eigin hlutverkakerfi verða heimildamódel mismunandi milli kerfa. Samræmt nafnasnið heimilda (Scope-Operation) sem skilgreint er hér að neðan tryggir samræmi óháð verksala.

Aðgerðamiðuð heimildaveiting (claims-based) leysir þessi vandamál á einfaldan hátt: heimildir eru bundnar við aðgerðir (t.d. „MedicationDispense-Write") en ekki við hlutverk. Hver einstaklingur fær þær heimildir sem hann þarf, óháð starfsheiti, deild eða skipuriti. Heimildir eru stjórnað í miðlægri aðgangsheimildaþjónustu verkkaupa og breytast án kóðabreytinga.

Þetta þýðir ekki að hugtakið „hlutverk" hverfi úr stjórnun, verkkaupi getur skilgreint hópa (t.d. „hjúkrunarfræðingar á bráðamóttöku") sem fá sjálfkrafa ákveðnar heimildir. En heimildarákvarðanir í kóða skulu ávallt miðast við aðgerðir (claims), aldrei við hlutverkanöfn.

12.3.3 Nafnasnið heimilda

Heimildir skulu fylgja eftirfarandi mynstri:

<Scope>-<Operation>

Hluti	**Lýsing**	**Leyfileg gildi**
Scope	Virknissvið eða gagnasvið innan lausnar	T.d. PatientSummary, MedicationDispense, TreatmentRelations
Operation	Aðgerð	Read eða Write

Dæmi:

Heimild	**Lýsing**
PatientSummary-Read	Lesaðgangur að sjúklingayfirliti
MedicationDispense-Read	Lesaðgangur að lyfjagjöf
MedicationDispense-Write	Skrifaðgangur að lyfjagjöf
TreatmentRelations-Read	Lesaðgangur að meðferðartengslum

Ef frekara niðurbrots er þörf skal nota forskeyti á forminu <Scope>-<SubScope>-<Operation>:

Heimild	**Lýsing**
TreatmentRelations-Add-Write	Heimild til að bæta við meðferðartengslum
TreatmentRelations-Remove-Write	Heimild til að fjarlægja meðferðartengsl

Forðast skal að hafa annað en Read og Write sem aðgerðir nema brýn nauðsyn krefji.

12.3.4 Óheimil högun

Óheimilt	**Ástæða**
Role-based heimildir (t.d. Administrator, Doctor, Staff)	Bindir heimildir við hlutverk frekar en aðgerðir; skalast ekki vel
Harðkóðuð hlutverk í kóða	Torveldar breytingar á heimildaskipulagi

Heimildaákvarðanir í framenda	Öryggisstýring skal vera á netþjóni

12.4 Öryggiskröfur framendar

Krafa	**Lýsing**
Rafræn skilríki	Skulu notuð til auðkenningar þar sem mögulegt er
MFA/2FA	Ef rafræn skilríki eru ekki möguleg skal nota viðurkenndar MFA lausnir
Httponly session cookie	Auðkenningarupplýsingar (JWT eða session-id) skulu geymdar í httponly session cookie
JWT skipting í kökur	Heimilt er að skipta JWT í tvær kökur (payload og signature); bakendi setur saman
Ekkert í localStorage	Óheimilt er að geyma auðkenningarupplýsingar eða viðkvæm heilbrigðisgögn í localStorage
JavaScript aðgangur takmarkaður	Takmarka skal aðgang JavaScript kóða að auðkenningarupplýsingum
Subresource Integrity (SRI)	Ef kóði er sóttur af öðrum lénum skal nota SRI integrity attribute til að tryggja heilindi

Athugasemd um SRI: Almenna reglan er að allur JavaScript kóði skuli vera hluti af lausninni og geymdur í kóðageymslum verkkaupa (sjá kafla *Ytri forritunarsöfn*). SRI á því fyrst og fremst við þegar ytri auðlindir eru notaðar með formlegu samþykki.

12.5 Öryggiskröfur bakendaþjónustur

Krafa	**Lýsing**
API-lyklar ef ekki JWT	Ef JWT er ekki notað skal nota API-lykla eða sambærilegt fyrir samþættingu milli kerfa
IP-læsing á API-lykla	API-lyklar skulu bjóða upp á læsingu á ákveðnar IP-númera raðir; annars VPN
Throttling	Útfæra skal throttling á ógildum auðkenningarfyrirspurnum per auðkenningu
Engin geymsla ógildra fyrirspurna	Til að hindra DDOS skal ekki vista ógildar auðkenningarfyrirspurnir í gagnagrunni
Stigvaxandi töf	Beita stigvaxandi töf við endurteknar ógildar auðkenningu (0s → 2s → 4s → 8s → 16s...)
Engar varanlegar læsingar	Forðast varanlegar læsingar notenda vegna rangra auðkenninga
Takmarkanir á endurteknum aðgerðum	Setja takmarkanir á fjölda sambærilegra aðgerða per tímaeiningu per endapunkt
Stöðluð forritunarsöfn	Notast skal við innbyggða .NET virkni eða stöðluð forritunarsöfn við útfærslu öryggistakmarkana

12.6 Öryggiskröfur ytri forritunarsöfn

Krafa	**Lýsing**

Allur kóði í kóðageymslum	Allur kóði og öll forritunarsöfn sem eru hluti af keyrsluvöru skulu fylgja lausninni í kóðageymslum verkkaupa
Sjálfbærni	Lausnir skulu vera byggðar og keyrðar án háðs við ytri netþjónustur sem ekki eru hluti af samþykktri rekstrarhögun
Bann við sjálfvirkum endapunktum	Ytri forritunarsöfn sem bæta sjálfvirkt við endapunktum í lausn eru **óheimil** (t.d. Hangfire dashboard, Elmah endpoints)
Skrá yfir afrituð söfn	Söfn sem eru afrituð inn í kóðageymslu skulu skráð með heiti, útgáfu, upprunaslóð og tætigildi (sjá kafla 10.5.2). Verksali skal fylgjast með öryggisveikleikum í þeim

Ástæða banns við sjálfvirkum endapunktum er að verkkaupi þarf fulla stjórn á öllum endapunktum sem lausn birtir, bæði af öryggis- og rekstrarsjónarmiðum.

12.7 Öryggiskröfur gagnagrunnar

Krafa	Lýsing
Dulkóðuð geymsla	Auðkenningarupplýsingar (password hashes, API keys) skulu geymdar dulkóðaðar í aðgreindu töfluskema
Disk dulkóðun	Allir gagnagrunnar skulu nota innbyggða dulkóðun á disk

Sjá kafla „Geymsla og miðlun gagna" og „Dulkóðun gagna" fyrir frekari kröfur um gagnameðhöndlun og dulkóðun.

13. Hugbúnaðarprófanir

> 🏵️ **Leiðarljós**
>
> Gæði og hagkvæmni hugbúnaðarprófana eru jafnmikilvæg og lausnarkóðinn sjálfur. Án markvissra og vel skilgreindra prófana er ekki unnt að tryggja öryggi, stöðugleika og fyrirsjáanleika breytinga yfir líftíma lausna sem spannar mörg ár.

Allur hugbúnaðarkóði sem þróaður er fyrir verkkaupa skal vera studdur sjálfvirkum prófunum sem tryggja réttleika, stöðugleika og viðhaldshæfni.

Prófanir eru óaðskiljanlegur hluti af afhendingu hugbúnaðarafurða og forsenda samþykktar skila og útgáfu.

13.1 Ábyrgð og umhverfi

Ábyrgðarsvið	Ábyrgð
Skilgreining, framkvæmd og viðhald prófana	Verksali
Umsýslukerfi fyrir prófanir (aðgangsstýrt, rekjanlegt)	Verksali
Skráning og eftirfylgni villna	Verksali
Aðgangur að prófunargögnum eftir þörfum	Verkkaupi
Gæðahlið og sjálfvirk þekjumat við skil	Verkkaupi

13.1.1 Staðsetning prófana

Prófanir sem meðhöndla raunveruleg eða afleidd Íslensk heilbrigðisgögn skulu fara fram innan Evrópska efnahagssvæðisins (EEA) í samræmi við GDPR.

13.1.2 Samhengi kröfu og prófana

Samhengi milli kröfu og prófana skal vera skýrt og rekjanlegt. Hver skilgreind krafa skal eiga að lágmarki eitt skráð próf.

13.2 Sjálfvirkar prófanir

Sjálfvirkar prófanir skulu vera hluti af lausnarkóða og keyrðar reglulega í samþykktum CI-ferlum. Prófanir skulu vera skrifaðar með það að markmiði að styðja framtíðaruppfærslur og vera viðhaldshæfar til langs tíma.

Prófanakóði skal vera skrifaður í viðurkenndum prófunarrömmum sem eru rótgrónir í samþykktu tækniumhverfi. Óheimilt er að nota heimasmíðuð eða óreynd prófunarframework.

13.2.1 Einingaprófanir (Unit tests)

Einingaprófanir eru grunnforsenda gæðatryggingar og forsenda samþykktar skila.

Krafa	**Gildi**
Þekja á nýjum kóða	≥ 80%
Heildarþekja lausnar	≥ 65%; má ekki lækka milli útgáfa
Meginlínur þjónustufalla	Prófaðar með a.m.k. einu prófi fyrir eðlilega virkni og einu fyrir villumeðhöndlun
Ef kröfur ekki uppfylltar	PR sjálfkrafa hafnað

13.2.2 Rökstuðningur þekjumarka einingaprófana

Þekjumörk verkkaupa (≥80% á nýjum kóða, ≥65% heildarþekja) eru ekki handahófskennd viðmið heldur byggja á jafnvægi milli gæðaávinnings og kostnaðar, aðlagað að raunveruleika verkkaupa.

Viðmið	**Rökstuðningur**
≥80% á nýjum kóða	Við þetta þekjustig eru meginlínur viðskiptarökfræði, villumeðhöndlun og jaðartilvik prófaðar á áreiðanlegan hátt. Prófanir ná yfir þann kóða sem skiptir máli fyrir réttleika og stöðugleika. Hærra þekjustig (t.d. ≥90%) skilar minnkandi ávinningi, það krefst prófana á léttvægum kóða (DI-skráning, stillinga-klösum, einföldum gagnategundum) sem veita litla villuvörn en auka viðhaldskostnað prófana.
≥65% heildarþekja	Lausnir verkkaupa innihalda í sumum tilvikum eldri kóða sem var yfirtekinn með lægri þekju. 65% viðurkennir þá stöðu en setur gólf sem tryggir að þekja minnki aldrei milli útgáfa. Saman með ≥80% kröfunni á nýjum kóða þýðir þetta að heildarþekja hækkar stöðugt eftir því sem nýr kóði bætist við.

Sjálfvirk framfylgd	Þekjumörkum er framfylgt af SonarCloud gæðahliðum sem eru í höndum verkkaupa (kafli 6). Breytingabeiðni sem uppfyllir ekki þekjumörk er sjálfkrafa hafnað af SonarCloud, engin handvirk túlkun eða samningaviðræður eiga sér stað. Þetta tryggir hlutlægt og fyrirsjáanlegt mat sem gildir jafnt fyrir alla verksala.
Undanskilningarferli	Kóði sem er rökstutt undanskilinn frá einingaprófunum (sjá hér að neðan) telst ekki með í þekjumati. Þetta tryggir að þekjumörk mæli raunverulega prófaðan kóða, ekki tilbúna tölfræði. Ekki er heimilt að undanskilja kóða til að ná þekjumörkum slíkt er brot á gæðaviðmiðum og verður meðhöndlað í kóðarýni.

Heimilt er að undanskilja afmarkaðan kóða frá einingaprófunum, enda liggi fyrir rökstutt og samþykkt mat tæknilegra sérfræðinga verkkaupa. Þegar kóði er undanskilinn skal rökstuðningur fylgja, t.d.:

```
[ExcludeFromCodeCoverage(Justification="Class inherited from external system, code not modified to maintain parity with original implementation")]
```

13.2.3 Samþættingarprófanir (Integration tests)

Öll ytri forritunarskil (API) skulu vera studd samþættingarprófunum.

Krafa	**Lýsing**
Þekja	Allir aðgengilegir endapunktar skulu hafa a.m.k. eitt próf fyrir eðlilega virkni og eitt fyrir villumeðhöndlun
Sjálfvirkt	Prófanir skulu vera keyranlegar sjálfvirkt í CI-ferlum
Óháðar ytri kerfum	Prófanir skulu ekki krefjast handvirkrar uppsetningar gagnagrunna eða gagna
Samhliða keyrsla	Prófanir skulu vera keyranlegar samhliða án hliðarverkana
Óháðar auðkenningu	Hægt skal vera að prófa þjónustur óháð raunverulegum ytri auðkenningarþjónustum

13.2.4 Sjálfvirkar viðmótsprófanir (UI tests)

Viðmótsprófanir skulu vera í lágmarki til að draga úr langtíma viðhaldskostnaði.

Krafa	**Lýsing**
Umfang	Halda í lágmarki; einblína á lykilvirkni
Gögn	Skulu keyra á fölsuðum (mock) bakendum og gögnum
Flækjustig	Í algjöru lágmarki
Verkfæri	Cypress eða Playwright nema eðli verkefnis krefjist annars

13.2.5 Aðgengisprófanir

Framendalausnir skulu fara í gegnum sjálfvirkar aðgengisprófanir til að tryggja að viðmót uppfylli lágmarkskröfur.

Sjálfvirkar prófanir koma ekki í stað handvirkra prófana en eru viðbót til stöðugs eftirlits.

Sjá kafla „Aðgengismál" fyrir fulla lýsingu á WCAG og WAI-ARIA kröfum.

13.3 Handvirkar prófanir

Þar sem sjálfvirkar prófanir ná ekki yfir alla þætti skal framkvæma handvirkar prófanir.

Krafa	**Lýsing**
Skjölun	Handvirkar prófanir skulu vera skjalfestar
Viðhald	Uppfærðar samhliða breytingum á lausn
Kröfupróf	Prófanir sem tengjast skilgreindum kröfum má ekki eyða; heimilt er að merkja þær óvirkar með samþykki verkkaupa
Viðmótsprófanir	Skulu uppfylla kröfur notendaviðmótshönnuðar
Aðgengi	Viðmót skulu einnig prófuð með skjálesara (sjá kafla *Aðgengismál*)
Slembiprófanir (exploratory)	Ef notaðar skulu þær skjalfestar í prófunarskýrslu

13.4 Samþykktarprófanir

Samþykktarprófanir skulu fara fram fyrir afhendingu hugbúnaðarafurða nema annað hafi verið sérstaklega samþykkt.

Krafa	**Lýsing**
Fyrirvari	Skipulagðar með að lágmarki 2 vikna fyrirvara
Þátttaka verkkaupa	Starfsmaður verkkaupa viðstaddur
Þátttaka verksala	Verkefnastjóri verksala viðstaddur; tækniaðili til taks ef óskað er
Niðurstöður	Prófunarskýrsla skal berast í beinu framhaldi, eða í síðasta lagi 2 sólahringum fyrir áætlaða útgáfu

13.4.1 Prófunarskýrsla

Prófunarskýrsla samþykktarprófana skal innihalda:

- niðurstöður allra prófana með stöðumerkingu (staðist / fallið),
- skjámyndir og staðfestingu á keyrslu,
- lista yfir óleystar athugasemdir eða villur, ef einhverjar.

Prófunarskýrsla skal undirrituð af ábyrgum prófara og gæðastjóra eða verkefnastjóra verksala.

13.5 Gögn sem fylgja afhendingu

Eftirfarandi prófunargögn skulu fylgja hverri afhendingu hugbúnaðar:

Tegund	**Lýsing**
Prófunarsvítur	Öll skilgreind próf (test suites) ásamt keyrsluskrám og tímasetningum
Sjálfvirkar prófanir	Allar sjálfvirkar prófanir sem hluti af kóðanum

Prófunargögn	Gögn sem nauðsynleg eru til keyrslu sjálfvirkra prófana
Leiðbeiningar fyrir prófara	Skýringarmyndir og leiðbeiningar, ef við á
Prófunarskýrslur	Niðurstöður prófana, undirritaðar af ábyrgum aðilum

Sjá einnig kafla „Skil á hugbúnaðarafurðum" fyrir heildarlista yfir þá þætti sem skulu fylgja hverri afhendingu.

14. Aðgengismál

> **Leiðarljós**
>
> Eitt af meginmarkmiðum verkkaupa er að tryggja gott og jafnt aðgengi allra að þjónustu og upplýsingum í hugbúnaðarkerfum sem hann þróar, rekur og viðheldur. Hugbúnaður skal taka mið af þörfum fatlaðs fólks og einstaklinga sem lifa með algengar skerðingar, svo sem sjónskerðingu, heyrnarskerðingu, hreyfihömlun eða litblindu.

Aðgengi er óaðskiljanlegur hluti af gæðum hugbúnaðar og forsenda samþykktar lausna til reksturs.

Sjá einnig Hönnunarhandbók verkkaupa, sérstaklega kafla um hönnun fyrir aðgengi (inclusive design) og almenna viðmótshönnunarstaðla.

14.1 WCAG staðallinn

Allar notendamiðaðar lausnir skulu uppfylla kröfur nýjustu útgáfu WCAG staðalsins sem er í gildi á útgáfudegi hugbúnaðar.

14.1.1 Lágmarkskröfur, allar lausnir

Eftirfarandi kröfur gilda um **allar** lausnir, bæði þær sem eru ætlaðar almenningi og þær sem eru ætlaðar heilbrigðisstarfsfólki:

Kröfustig	**Krafa**
WCAG A	Öll skilyrði skulu uppfyllt
WCAG AA	Öll skilyrði skulu uppfyllt

14.1.2 Viðbótarkröfur, valin AAA skilyrði

Eftirfarandi valin AAA skilyrði skulu uppfyllt í öllum lausnum:

WCAG skilyrði	**Lýsing**
1.3.6	Identify Purpose, tilgangur inntakssvæða auðþekkjanlegur
1.4.7	Low or No Background Audio, lágmarks bakgrunnshljóð
1.4.8	Visual Presentation, sjónræn framsetning texta
1.4.9	Images of Text (No Exception), enginn texti í myndum
2.1.3	Keyboard (No Exception), öll virkni aðgengileg með lyklaborði
2.2.3	No Timing, engin tímamörk á aðgerðir
2.2.5	Re-authenticating, gögn varðveitt við endurauðkenningu

2.2.6	Timeouts, notendur varaðir við tímamörkum
2.3.2	Three Flashes, ekkert blikkar meira en þrisvar á sekúndu
2.3.3	Animation from Interactions, hægt að slökkva á hreyfimyndum
2.4.8	Location, staðsetning notanda í kerfi sýnileg
2.4.10	Section Headings, innihald skipulagt með fyrirsögnum
2.4.12	Focus Not Obscured (Enhanced), fókus ekki hulinn
3.3.6	Error Prevention (All), villuvarnir á öllum innsláttaraðgerðum
3.3.9	Accessible Authentication (Enhanced), aðgengileg auðkenning

Frávik frá þessum kröfum eru einungis heimil með formlegu, rökstuddu samþykki verkkaupa.

14.2 WAI-ARIA staðallinn

14.2.1 Lausnir ætlaðar almenningi

Öll notendaviðmót ætluð almenningi skulu vera hönnuð og útfærð með viðeigandi WAI-ARIA merkingum, þannig að staðlaðar hjálpartækjalausnir geti túlkað og miðlað innihaldi og virkni viðmóta á réttan hátt.

ARIA merkingar skulu vera:

- rétt notaðar og í samræmi við HTML uppbyggingu,
- ekki notaðar í stað réttrar HTML eiginda notkunar þegar slík er til staðar.

14.2.2 Lausnir ætlaðar heilbrigðisstarfsfólki

Lausnir sem eru eingöngu ætlaðar heilbrigðisstarfsfólki skulu leitast við að uppfylla WAI-ARIA kröfur eftir því sem kostur er. Verkkaupi metur í hverju verkefni hvort full WAI-ARIA krafa sé gerð, með hliðsjón af notendahópi og eðli lausnar.

Óháð WAI-ARIA kröfu skulu allar lausnir uppfylla WCAG A og AA skilyrði að fullu, þar sem WCAG skilyrðin tryggja grunnframkvæmd aðgengis óháð ARIA.

14.3 Prófanir á aðgengi

Aðgengi skal sannreynt með reglulegum prófunum fyrir hverja útgáfu hugbúnaðar.

Tegund prófunar	**Krafa**
Sjálfvirkar aðgengisprófanir	Skulu notaðar þar sem mögulegt er sem hluti af CI-ferlum
Skjálesari	Lausnir skulu prófaðar með skjálesara fyrir hverja útgáfu
Íslenskur raddgervill	Notaður þar sem við á
Ráðgjöf frá hagsmunaaðilum	Við val á hjálpartækjum skal taka mið af ráðleggingum Blindrafélagsins eða sambærilegra aðila

Sjálfvirkar aðgengisprófanir koma ekki í stað handvirkra prófana, heldur eru þær viðbót til stöðugs eftirlits yfir líftíma lausna.

15. Hugbúnaðarskjölun

> **Leiðarljós**
>
> Hugbúnaður er aldrei betri en skjölunin sem fylgir honum. Markmiðið er ekki mikill fjöldi blaðsíðna eða umritanir á almennri vitneskju, heldur kjarnyrt skráning sem lýsir högun lausnar, tengslum hennar við umheiminn og forsendum þeirra ákvarðana sem teknar voru.

Skjölun er óaðskiljanlegur hluti af afhendingu hugbúnaðarafurða og fellur undir sömu gæðakröfur og forritunarkóði. Skortur á fullnægjandi skjölun telst galli á afhendingu.

15.1 Almennar kröfur

Krafa	Lýsing
Uppfærð	Skjölun skal vera í samræmi við þá útgáfu hugbúnaðar sem er afhent
Uppfærð við hverja afhendingu	Ef breytingabeiðni breytir virkni eða arkitektúr skal skjölun uppfærð samhliða. Skjölun sem er ekki uppfærð telst galli í afhendingu.
Raunveruleg	Skal endurspegla raunverulega virkni, arkitektúr og frávik frá stöðlum
Nægjanleg	Reyndur forritari getur hafið vinnu án óþarfa tafar
Skiljanleg	Verkefnastjórar og rekstrarteymi skilja lausnina án þess að lesa kóðann
Kjarnyrt	Einblínir á högun, ákvarðanir og forsendur, ekki almennt efni

15.1.1 Snið og geymsla

Atriði	Krafa
Afhendingsskjöl (arkitektúr, rekstrarhandbók o.þ.h.)	PDF eða Word; útgáfunúmer samræmt lausninni
Tæknileg skjölun ætluð forriturum	Markdown í kóðageymslum, undir /Docs möppu
Yfirlitsskjal	Docs/INDEX.md skal vera til staðar og vísa í öll undirskjöl
Myndir	Geymdar í Docs/img/ á PNG eða JPG sniði
Upprunaskjöl	Geymdar með lausninni í /Docs möppu
README tengill	README.md í rót skal innihalda tengil í Docs/INDEX.md

Sjá viðauka „Skipulag og snið hugbúnaðarskjölunar" fyrir fulla lýsingu á möppuskipulagi, README sniði, og gæðamatsviðmiðum sem notuð eru við kóðarýni.

15.2 Skjölun sem skilað er við afhendingu

Eftirfarandi skjölun skal liggja fyrir við afhendingu hugbúnaðar og vera samræmd útgáfunúmerum lausnarinnar.

15.2.1 Arkitektúr og kerfishönnun

Þáttur	Lýsing
Yfirlitsmynd	High-level architecture, heildaryfirlit af kerfinu
Ytri tengingar	Myndir sem sýna ytri tengingar, samskiptastaðla og samskiptaleiðir

Tæknistakkur	Mynd sem lýsir tæknistakk lausnarinnar
Innviðir	Myndir sem sýna helstu innviði og tengsl þeirra
Gagnaflæði	Mynd sem sýnir gagnaflæði í gegnum lausnina
Úttektaráætlun (exit plan)	Lýsing á skrefum og forsendum til yfirtöku eða flutnings lausnar til annars aðila. Skal innihalda: gagnaútflutningsferli, þekkingaryfirfærslu, rekstrarsamfellu og áætlaðan tíma.

15.2.2 Hönnunarákvarðanir (Architecture Decision Records, ADR)

Allar veigamiklar tæknilegar og arkitektúrlegar ákvarðanir skulu vera skjalfestar sem ADR.

ADR skal vera stutt og hnitmiðuð, ein málsgrein getur dugað, og svara eftirfarandi:

Lykilorð	**Spurning**
„Í tengslum við"	Hvaða virkni, kerfishluti eða högun varðar ákvörðunin?
„standandi frammi fyrir"	Hvaða eiginleiki eða upplifun var æskileg?
„ákváðum við"	Hvað var ákveðið?
„hafandi skoðað"	Hvaða aðrir valkostir voru skoðaðir og hvers vegna hentuðu þeir ekki?
„til að ná fram"	Hvaða ávinning skilar valið?
„vitandi það að"	Hvaða veikleikar eða takmarkanir eru þekktar?

15.2.3 Flæðislýsingar (Sequence diagrams)

Sequence-rit skulu fylgja öllum kjarnaflæðum lausnar, sérstaklega:

- samskiptum við ytri þjónustur,
- flóknum domain flæðum,
- öryggis- og auðkenningarflæðum.

15.2.4 Rekstrarskjölun

Rekstrarskjölun skal miða við daglegan rekstur og innihalda að lágmarki:

Þáttur	**Lýsing**
Keyrsluumhverfi	Kröfur til keyrsluumhverfis og innviða
Stillingar	Kubernetes stillingar og tengdar kröfur
Útgáfuferli	Hvernig lausn er gefin út
Logging og metrics	Hvar og hvernig loggar og mælingar eru aðgengilegar
Viðhaldsverk	Regluleg viðhaldsverk sem þarf að keyra (t.d. gagnahreinsun)

Sjá einnig Rekstrarhandbók verkkaupa fyrir kröfur til rekstrarskjölunar frá sjónarhóli rekstraraðila.

15.3 Skjölun sem verður að vera í kóðageymslum

Eftirfarandi skjölun skal lifa samhliða forritunarkóða í kóðageymslum verkkaupa. Frjálst er að sameina eða skipta skjölum eftir þörfum, en allt efnið skal vera til staðar.

15.3.1 README.md í rót kóðageymslu

Eitt README.md skjal skal vera í rót hverrar kóðageymslu og innihalda að lágmarki:

Þáttur	Lýsing
Lýsing á lausn	Hvað lausnin gerir, tilgangur hennar og hlutverk í stærra samhengi
Tæknilýsing	Forritunarmál, framework útgáfur og helstu tæknival
Yfirlitsmynd	Hvernig helstu hlutar lausnarinnar vinna saman
Ytri tengsl	Hvaða ytri tengingar, gagnagrunnar eða þjónustur lausnin stólar á; upplýsingar um secrets og VPN ef við á
Frávik	Öll helstu frávik frá þróunarhandbók og viðurkenndum best practices, skjalfest og rökstudd
Uppsetning fyrir forritara	Hvernig nýr forritari kemur lausninni upp á sinni vél og keyrir hana til að debugga.
Gagnagrunnur	Uppsetning á gagnagrunni, vísun í SQL scriptur, helstu notendur og schema, scheduled jobs og viðhaldsferlar

15.3.2 Uppsetningarleiðbeiningar (í README eða sérstakri skrá)

Uppsetningarleiðbeiningar skulu vera nægilega ítarlegar til að forritari sem hefur aldrei séð lausnina geti komið henni í gang án utanaðkomandi aðstoðar.

Leiðbeiningar skulu ná til:

- þróunarumhverfis og kröfur til þess,
- ytri þjónustu sem þarf að herma (mock) eða tengjast,
- stillingaskráa, env breyta, secrets og aðgangs,
- hvernig á að nálgast logga í þróunarumhverfi.

15.4 Viðkvæm gögn

Öllum viðkvæmum gögnum sem stofnuð eru í framvindu verkefnis skal miðlað á öruggan hátt til ábyrgðaraðila verkkaupa sem hluta af skilum. Viðkvæmum gögnum skal **aldrei** miðlað í skjölun eða kóða.

Dæmi um viðkvæm gögn:

Tegund	Dæmi
Dulritunarlyklar	TLS skilríki, signing keys
Öryggisskilríki	Certificates, keypairs
Aðgangsstillingar	Notendanöfn, lykilorð, client_id, API-lyklar
Netstillingar	IP whitelisting, VPN uppsetningar

15.5 Ábyrgð

Aðili	Ábyrgð
Verksali	Öll skjölun til staðar, rétt og uppfærð. Endurspeglar raunverulega útfærslu. Frávik skjalfest og rökstudd.
Verkkaupi	Skilgreinir lágmarkskröfur til skjölunar. Ákvarðar hvað er forsenda samþykktar og reksturs.

15.6 Skjölun í forritunarkóða

Skjölun í sjálfum forritunarkóðanum (athugasemdir, XML summary o.þ.h.) er skilgreind í kafla 10 *Forritunarkóði og vinnureglur*. Kröfur um inline skjölun eru hluti af gæðamati við skil og metnar bæði sjálfvirkt og handvirkt.

Sjá viðauka „Skipulag og snið hugbúnaðarskjölunar" fyrir nákvæmar kröfur um XML summary, gæðamat á skjölun og dæmi.

16. Geymsla og miðlun gagna

> 🤩 **Leiðarljós**
>
> Öll gögn sem unnið er með í hugbúnaðarlausnum verkkaupa eru í eðli sínu mjög viðkvæm, bæði persónulega og þjóðfélagslega. Áhersla skal vera á að tryggja gæði gagna og kóða, sem og öryggi gagnanna sjálfra, til að auðvelda langtíma viðhald og úrvinnslu. Einfaldleiki er oftast besta leiðin til að tryggja langtíma gæði.

Sjá einnig tæknistefnu verkkaupa (kafli um gagnageymslu, gagnalíkan og stöðlun) og rekstrarhandbók verkkaupa (kafli um gagnagrunna og afritun) fyrir kröfur sem falla utan þróunarhandbókar.

16.1 Meðhöndlun heilbrigðisgagna

Öll heilbrigðisgögn teljast mjög viðkvæm persónugögn og skulu meðhöndluð í samræmi við gildandi lög, reglugerðir og öryggisstefnur.

Meðhöndlun skal ávallt taka mið af lágmörkun gagna, aðgangsstýringu, rekjanleika og vernd gegn óheimilli dreifingu.

16.2 Ábyrgð verksala

Verksali ber fulla ábyrgð á að:

- starfsfólk hans þekki og fylgi reglum um meðhöndlun heilbrigðisgagna,
- viðeigandi verklag, fræðsla og innra eftirlit sé til staðar,
- öll frávik eða atvik séu tilkynnt tafarlaust til verkkaupa.

16.3 Miðlun og deiling gagna

Heilbrigðisgögnum má eingöngu miðla í gegnum viðurkenndar, öruggar þjónustur sem verkkaupi samþykkir.

Aðgerð	**Staða**
Deiling í gegnum öruggar þjónustur verkkaupa	**Heimilt**
Deiling eða birting í fjarfundum, myndsímtölum eða samskiptatólum	**Óheimilt**

Sending í tölvupósti eða óvottuðum samskiptaleiðum	**Óheimilt**
Geymsla á útstöðvum forritara eða fartölvum án dulkóðaðs harðadisks	**Óheimilt**
Vistun í kóðageymslum	**Óheimilt**
Notkun raunverulegra gagna í þróunar- eða prófunarumhverfi	**Óheimilt** nema skriflegt leyfi liggi fyrir

Þar sem prófunargögn eru nauðsynleg skulu þau vera nafnlaus eða dulrituð, ekki rekjanleg til einstaklinga, og útbúin í samræmi við samþykki verkkaupa.

16.4 Dulkóðun gagna

Dulkóðun er skyldubundin þar sem við á og skal ávallt byggja á viðurkenndum, staðlaðum aðferðum. Sérsmíðaðar eða óstaðlaðar dulkóðunarlausnir eru óheimilar.

Tilvik	Krafa	Dæmi um staðla
Í flutningi	Öll samskipti milli kerfa, þjónusta og viðmóta dulkóðuð	TLS, HTTPS, VPN
Í geymslu	Dulkóðun á gagnagrunns- eða stýrikerfis stigi	Database-level encryption, disk encryption
Í úrvinnslu	Þar sem vinna þarf með viðkvæm gögn án fullrar afkóðunar	Dulkóðunarlyklar verkkaupa

Dulkóðunarstaðlar:

- Að lágmarki **AES-256** eða sambærilegur styrkur þar sem samhverf dulkóðun á við.
- Almennt skal ekki dulkóða einstök dálkagildi nema persónuverndarlög geri það nauðsynlegt.

Hökkun og auðkenningargögn:

- Gögn sem einungis eru notuð til samanburðar (t.d. lykilorð) skulu geymd sem hash + salt með viðurkenndum algrímum.
- Slík gögn skulu aldrei vera geymd í lesanlegu formi.

17. Gagnagrunnar

17.1 Hlutverk gagnagrunna

Hlutverk gagnagrunna er eingöngu að geyma og miðla gögnum á öruggan, skilgreindan og fyrirsjáanlegan hátt. Gagnagrunnar skulu ekki innihalda viðskiptareglur, domain þekkingu, flókið forritunarflæði eða hegðun sem hefur áhrif á virkni kerfa.

Gagnaúrvinnsla, reiknirit, ákvörðunartaka og flæðistýring skulu vera útfærð í forritunarkóða bakendaþjónusta.

Rökstuðningur

Stored procedures, triggers og önnur rökfræði í gagnagrunni er viðurkennt mynstur í mörgum fyrirtækjaumhverfum. Í útboðslíkani verkkaupa, þar sem lausnir eru viðhaldnar af mismunandi verksölum í 20–30 ár, skapar þetta mynstur vandamál sem vega þyngra en kostirnir:

Áskorun	**Lýsing**
Ósýnileg gæðaferlum	Rökfræði í stored procedures og triggers fer ekki í gegnum sjálfvirka gæðaferla verkkaupa (kafli 6). Hún birtist ekki í breytingabeiðnum, fer ekki í gegnum kóðarýni, er ekki mæld af gæðahliðum og fellur utan gervigreindarrýni. Þetta skapar annan kóðagrunn sem fylgir engum af þeim vinnureglum sem handbókin skilgreinir.
Ekki prófanleg með einingaprófunum	Rökfræði í gagnagrunni er óþægilega erfið eða ómöguleg að prófa með sjálfvirkum einingaprófunum. Hún uppfyllir ekki þekjukröfur (kafli 13.2) og torveldar clean-as-you-code aðferðarfræðina sem gæðahlið verkkaupa byggja á.
Falin hegðun og villuleit	Triggers, procedures og flókin views búa til falda hliðarverkanir sem eru ekki sýnilegar í forritunarkóða. Þetta gerir villuleit erfiða, eykur tíma í úrvinnslu athugasemda úr kóðarýni og skapar áhættu í rekstrarumhverfi. Forritari sem les bakendakóða sér ekki alla hegðun kerfisins nema hann lesi einnig gagnagrunnskóðann, sem brýtur gegn meginreglunni um læsilegan og fyrirsjáanlegan kóða (kafli 9.1).
Háð sérþekkingu gagnagrunns	Rökfræði í stored procedures krefst sérhæfðrar SQL/T-SQL þekkingar sem er aðskilin frá .NET/C# þekkingu þróunarteyma. Þetta skapar flöskuháls þar sem fáir sérfræðingar geta breytt mikilvægri virkni, og eykur áhættu við yfirtöku þegar skipt er um verksala (sjá kafla 7.2 um úttektaráætlun).
Gagnagrunnslás (vendor lock-in)	Rökfræði í gagnagrunni er bundin við viðkomandi gagnagrunnstækni. Ef verkkaupi þarf á einhverjum tímapunkti að skipta um gagnagrunnskerfi eða samhæfa við FHIR-innviði þarf að endurskrifa alla rökfræði. Rökfræði í C# er óháð gagnagrunnum og flyst á milli kerfa án endurskriftar.
Útgáfustýring og rekjanleiki	Þrátt fyrir að gagnagrunnskóði sé geymdur í /SQL möppu og fari í gegnum breytingabeiðnir og gæðaferla (kafli 17.12 og 6.3), skapar skipting rökfræði á tvo staði, C# kóðagrunn og SQL scriptur, veikari rekjanleika en þegar öll rökfræði er á einum stað.

Aðskilnaðurinn er skýr: gagnagrunnurinn geymir, bakendinn hugsar. Sjá kafla 17.5 fyrir lista yfir bannaða gagnagrunnshluti og kafla 17.8 fyrir undanþáguferli ef nauðsyn krefst.

Sjá einnig tæknistefnu verkkaupa (kafli 6.1) fyrir rökstuðning á gagnagrunnstæknivali (Dapper.NET vs. full-ORM), sem byggir á sömu meginreglu: gagnsæi gagnagrunnsaðgerða og sjálfstæði gagnagrunnsumsjónar frá forritunarkóða.

17.2 Tegund gagnagrunna

Krafa	**Lýsing**
Sjálfgefinn gagnagrunnur	Microsoft SQL Server í nýlegri, studdri útgáfu

Val á öðru	Óheimilt nema formlegt samþykki tæknilegra sérfræðinga og gæðastjóra liggi fyrir
Hýsing (PreProd, Production)	Vélasalir verkkaupa (self-hosted)

17.3 Forritunarpakkar (ORM)

Samskipti við gagnagrunna skulu byggjast á beinum SQL skipunum.

ORM / Pakki	Staða	Ástæða
Dapper.NET	**Heimilt**	Létt hjúpun utan um beinar SQL skipanir; breytir ekki skemum; krefst ekki aukinna réttinda
Entity Framework / EF Core	**Óheimilt**	Sjálfvirk skemabreyting, falin hegðun, háar réttindakröfur
Hibernate / NHibernate	**Óheimilt**	Sama og að ofan
SQLAlchemy	**Óheimilt**	Sama og að ofan
Önnur ORM sem mynda eða breyta skemum sjálfvirkt	**Óheimilt**	Draga úr gagnsæi, auka flækju og viðhaldskostnað

17.4 Aðgangsréttindi gagnagrunnsnotenda

Gagnagrunnsnotendur sem bakendaþjónustur nýta skulu vera takmarkaðir við lágmarksréttindi:

Heimilt	Óheimilt
SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE	CREATE, ALTER, DROP
EXECUTE (á samþykkt procedures ef undanþága hefur verið veitt)	DDL skipanir í keyrsluumhverfi

17.5 Bannaðir gagnagrunnshlutir

Eftirfarandi gagnagrunnshlutir og útfærslur eru óheimilar í gagnagrunnum sem þjónusta keyrsluhluta (online part) kerfa:

Gagnagrunnshluti	Staða	Ástæða
Stored Procedures sem útfæra domain rökfræði	**Óheimilt**	Falin hegðun, erfið villuleit
Functions (scalar eða table-valued) með flæði	**Óheimilt**	Sama og að ofan
Triggers	**Óheimilt**	Falin hegðun, erfitt útgáfuferli
Views með flókinni rökfræði	**Óheimilt**	Fela domain reglur
Scheduled Database Jobs	**Óheimilt**	Kjarnavirkni skal vera í forritunarkóða
Sérsniðin / óstaðluð SQL-viðbótavirkni	**Óheimilt**	Bindur lausnir við tiltekna gagnagrunnsútgáfu
Eyðing gagna	**Óheimilt**	Eyðing gagna (hard delete) úr rekstrargagnagrunnum er óheimil nema lagaheimild liggi sérstaklega fyrir, í

		samræmi við lög nr. 77/2014 um opinber skjalasöfn. Lausnir skulu hannaðar þannig að gögn séu merkt sem óvirk (soft delete) frekar en þeim eytt.

17.6 Rekjanleiki eyðingar

Ef lagaheimild fyrir eyðingu liggur fyrir skal eyðing vera rekjanleg, skráð skal hver eyddi, hvenær og á hvaða grundvelli.

17.7 Leyfilegir gagnagrunnshlutir

Gagnagrunnshluti	**Staða**	**Skilyrði**
Views sem einfalda gagnasýn	**Heimilt**	Engin flókin rökfræði eða domain reglur
Indexes	**Heimilt**	Fyrir frammistöðu
Constraints og foreign keys	**Heimilt**	Fyrir gagnheilindi

17.8 Undanþágur á gagnagrunnsvirkni

Ef nauðsyn krefst þess að notuð séu stored procedures, functions eða önnur virkni sem er almennt bönnuð, skal:

- fá formlegt samþykki tæknilegra sérfræðinga verkkaupa,
- skjalfesta alla slíka virkni í skjölun kerfisins (hvar hún er notuð og tilgangur),
- tryggja að slík virkni sé hluti af útgáfustýrðum SQL scriptum.

17.9 Surrogate / Technical keys

Gagnagrunnskerfi skulu nota surrogate lykla til að einkvæmt auðkenna færslur.

Krafa	**Lýsing**
Primary keys	Tæknilegir, einfaldir, óbreytanlegir yfir líftíma færslu
Business-gildi (t.d. kennitölur)	Geymd í sér dálkum; ekki notuð sem primary keys
Foreign keys	Vísa á surrogate lykla, ekki business-gildi

17.10 Útgáfustjórnun gagnagrunna

Allar breytingar á gagnagrunnsskemum skulu vera fyrirfram skilgreindar, útgáfustýrðar og rekjanlegar.

Breytingar á skema (backward compatibility):

Eftirfarandi breytingar eru óheimilar í keyrsluumhverfum:

Óheimil breyting	**Ástæða**
Endurnefning dálka, taflna eða views	Brýtur eldri útgáfur
Breyting á gagnatýpum dálka	Brýtur eldri útgáfur
Fjarlæging dálka eða taflna	Brýtur eldri útgáfur
Breyting á primary eða foreign keys	Getur valdið gagnaósamræmi

Slíkar breytingar eru einungis heimilar í gegnum skilgreint og samþykkt umbreytingarferli.

17.11 Migration-ferlar:

Krafa	**Lýsing**
SQL scriptur	Allar breytingar skulu vera SQL skipanir, skilgreindar með skýrum hætti og útgáfustýrðar
ORM-byggð migration	**Óheimilt**
Útgáfustýring	Migration-skrár skulu vera nefndar eftir útgáfunúmeri og geymdar í /SQL/migrations
Afrit	Afrit skal tekið af gagnagrunni áður en breytingar eru framkvæmdar
Ábyrgð	Verksali skal **ekki** framkvæma beinar gagnagrunnsuppfærslur í PreProd eða Production nema í samráði við verkkaupa

17.12 Skipulag gagnagrunnskóða

Allur gagnagrunnskóði skal vera geymdur sem SQL skipanir, skilgreindar með skýrum hætti, í kóðageymslum verkkaupa, undir /SQL möppu.

Krafa	**Lýsing**
Staðsetning	/SQL mappa í sama repo og bakendaþjónusta; eða sérstakt repo ef margar þjónustur deila grunni
Uppskipting	Aðgreindar eftir tilgangi og númeraðar eftir keyrsluröð
Byggjanlegt frá grunni	Hægt skal vera að byggja gagnagrunn frá grunni eingöngu með SQL scriptunum
Rekjanlegt	Skýrt hvaða scriptur tilheyra hvaða útgáfu

Dæmi um skipulag:

```
/SQL
├── 01-create-database.sql
├── 02-tables.sql
├── 03-views.sql
├── 04-indexes.sql
├── 05-users.sql
├── 06-roles.sql
├── 07-grants.sql
├── 08-static-data.sql
└── migrations/
    ├── 2025.05.12.sql
    └── 2025.06.01.sql
```

18. Útgáfuferli og keyrslustýring

> 🤓 **Leiðarljós**
>
> Þessi kafli skilgreinir þær tæknilegu forsendur sem hugbúnaður þarf að uppfylla til að vera útgáfuhæfur, keyrsluhæfur og rekstrarhæfur í innviðum verkkaupa.

Kaflinn fjallar ekki um daglegan rekstur, samþykktir, neyðarferla eða rekstrarábyrgð. Slík atriði eru skilgreind í *Rekstrarhandbók verkkaupa*.

Nauðsynlegt er að verksali eigi samtal við tækniteymi verkkaupa **snemma í þróunarferlinu**, helst áður en forritun hefst, til að tryggja samræmi við útgáfu- og keyrslustefnu.

18.1 Ábyrgðarskipting

Ábyrgðarsvið	Verkkaupi	Verksali
Hýsing og rekstur keyrsluumhverfa (PreProd, Production)	✓	
Kubernetes innviðir, orkestrun og dreifing	✓	
Leyndarmálageymsla (Vault) og rekstur hennar	✓	
Sjálfvirkir útgáfuferlar (CI/CD)	✓	
Samþykktir og neyðarferlar	✓	
Að hugbúnaður sé útgáfuhæfur og keyrsluhæfur í innviðum verkkaupa		✓
Þróunarumhverfi, hermiþjónustur og innri sjálfvirkni		✓
Docker stillingar og Kubernetes samhæfni		✓

18.2 Almennar kröfur til hugbúnaðar

Allur hugbúnaður sem afhentur er verkkaupa til útgáfu skal uppfylla eftirfarandi:

Krafa	Lýsing
Stöðuleysi (stateless)	Lausnir mega ekki viðhalda innri stöðu milli beiðna. Lárétt skölun skal vera möguleg.
Endurræsingaþol	Lausnir skulu þola endurræsingu tilvika án gagnataps eða ósamræmis
Engin handvirk skref	Lausnir mega ekki krefjast handvirkra aðgerða við útgáfu eða ræsingu
Logging í stdout/stderr	Allar logfærslur skulu prentaðar í stdout/stderr; skrif í skrár á disk er óheimilt
Structured logging	Logfærslur á JSON sniði samkvæmt ECS staðli (sjá kafla *Rekstur og eftirlit*)
Metrics aðgengilegar	Tæknilegar mælingar skulu vera aðgengilegar á stöðluðu sniði
Stillingar úr keyrsluumhverfi	Lausnir skulu lesa allar stillingar úr umhverfisbreytum eða keyrslustýrðum stillingaveitum
Engar harðkóðaðar stillingar	Óheimilt að treysta á harðkóðaðar stillingar eða umhverfissértækar skrár
Samræmi við CI/CD	Lausnir mega ekki krefjast sérstakra undantekninga í útgáfuferlum

18.3 Docker (einingaumhverfi)

Allar lausnir skulu vera pökkunarhæfar og keyrsluhæfar sem Docker einingar.

Krafa	Lýsing

Dockerfile í rót	Dockerfile skal vera í rót verkefnis
Ein eining per keyrsluhluta	Lausn skal framleiða eina Docker einingu per sjálfstæða keyrslueiningu
Engin bygging í Docker	Build (compile) skal ekki fara fram í Docker einingu; einungis pökkun forsmíðaðs kóða
Engar prófanir í Docker	Prófanir skulu keyrðar utan Docker eininga
Ekki root	Hugbúnaður skal ekki keyra sem root notandi
Litlar einingar	Leitast skal við að hafa einingar eins litlar og mögulegt er
Engin leyndarmál	Leyndarmál mega aldrei vera hluti af Docker einingu, Dockerfile eða build ferli
Logging í stdout	Loggar í skrár á disk er óheimilt; allt í stdout/stderr
Docker-in-Docker	**Óheimilt**

Docker er notað hjá verkkaupa í sínu upprunalega tilgangi: að pakka forsmíðuðum hugbúnaði og skilgreina keyrsluumhverfið sem hann keyrir í. Docker er ekki smíðaverkfæri. Þýðing, prófanir og gæðamat eiga heima í CI-ferlinu sem á undan kemur.

Krafa um að bygging (compile) fari ekki fram í Docker einingu byggir á tveimur forsendum:

Gæðahlið krefjast aðgangs að milliafurðum. Gæðahlið verkkaupa (kafli 6.4), einingaprófanir, kóðagreining, þekjumat, keyra utan Docker og þurfa aðgang að þýddum kóða áður en hann er pakkaður. Ef þýðing fer fram inni í Docker eru þessar milliafurðir óaðgengilegar og gæðahliðin verða virkjalaus.

Flækjustig skal vera í lágmarki. Þegar Docker er notað til þýðingar verður Docker-ferlið sjálft að flóknu smíðaumhverfi sem krefst sérþekkingar umfram það sem pökkun krefst. Þetta leiðir af sér vandamál eins og Docker-in-Docker háð, margþrepa Dockerfile sem erfitt er að viðhalda, og ósamræmi milli smíðaumhverfis inni í Docker og CI-umhverfis utan þess. Með því að halda Docker-ferlinu sem einföldri pökkunaraðgerð á forsmíðuðum kóða er flækjustigið lágmarkað, Docker einingar eru minni og dreifing hraðari.

Sjá viðauka „Docker kröfur og bestu venjur" fyrir fulla kröfulýsingu um build ferli, port, startup, networking og stillingar.

18.4 Kubernetes

Kubernetes er keyrsluumhverfi verkkaupa. Allar lausnir (að undanskildum gagnagrunnum) skulu geta keyrt í Kubernetes.

Krafa	**Lýsing**
Kubernetes-hæfni	Allar lausnir skulu vera keyrsluhæfar í Kubernetes
GitOps samhæfni	Lausnir skulu vera samhæfðar GitOps útgáfumódeli; innviðakóði í .kube/ möppu
Liveness probe	Lausn skal bjóða upp á liveness probe (t.d. /system/alive)
Readiness probe	Lausn skal bjóða upp á readiness probe (t.d. /system/ready)

Logging og metrics	stdout/stderr logging og metrics aðgengilegar; söfnun á ábyrgð innviða verkkaupa
Stillingar og secrets	Öll keyrsluleyndarmál í Vault; sprautuð inn við keyrslu
Stöðuleysi	Stateless; engin háð við staðbundið ástand
Engin disk-skrif	Skrif á disk í runtime óheimilt nema tímabundið (t.d. /tmp)
Engar beinar breytingar	Verksali má ekki gera beinar breytingar í Kubernetes cluster

Sjá viðauka „Kubernetes kröfur og samhæfni" fyrir kröfur um Argo CD samhæfni, probe útfærslu, og bann og takmarkanir.

Sjá Rekstrarhandbók verkkaupa fyrir rekstur Kubernetes, Argo CD stillingar, vöktun, afritun og neyðarferla.

18.5 Geymsla leyndarmála

Öll leyndarmál (lykilorð, API-lyklar, auðkenningarlyklar, tengistrengi) skulu vera geymd í miðlægri leyndarmálageymslu verkkaupa.

Krafa	**Lýsing**
Geymsla	Í leyndarmálageymslu verkkaupa (Vault); aldrei í kóða, Docker einingum eða stillingarskrám
Innsprautun	Leyndarmál sprautuð inn við keyrslu í Kubernetes
Birting í loggum	**Óheimilt**, leyndarmál mega aldrei birtast í loggum eða debug úttaki
Meðhöndlun í þróunarumhverfi	Ábyrgð verksala; skal endurspegla keyrslulíkan verkkaupa eftir fremsta megni
Flutningur milli umhverfa	Leyndarmál úr þróunarumhverfum skulu aldrei flytjast í rekstrarumhverfi

Sjá viðauka „Geymsla leyndarmála" fyrir útfærsluatriði (.NET appsettings, environment breytur, Vault slóðir og Kubernetes keyrslu).

19. Rekstur og eftirlit

Þessi kafli skilgreinir þær tæknilegu kröfur sem hugbúnaður þarf að uppfylla til að styðja sjálfvirkan rekstur, vöktun og bilanagreiningu í innviðum verkkaupa.

Kaflinn fjallar um hvað verksali þarf að **byggja inn** í hugbúnað. Hvernig verkkaupi nýtir þessi gögn til vöktunar, viðbragða og reksturs er skilgreint í *Rekstrarhandbók verkkaupa*.

Verksölum er skylt að nýta staðlaðar forritunareiningar verkkaupa til að tryggja samræmi í mælingum, keyrslustöðu, útgáfuupplýsingum og loggum. Frávik eru einungis heimil með formlegri undanþágu.

Sjá viðauka „Stöðluð forritunarstöfn verkkaupa" fyrir lista yfir viðeigandi forritunarsöfn.

19.1 Mælingar (Metrics)

Allar þjónustur skulu safna og birta staðlaðar afkastamælingar til að styðja sjálfvirkt eftirlit og rekstrargreiningu.

Krafa	**Lýsing**
Staðall	Prometheus snið
OpenTelemetry	Heimilt innan lausnar, en mæligögn skulu vera samhæf Prometheus
Endapunktur	/system/metrics, birtir mæligögn á Prometheus sniði
Aðgengi	/system/metrics skal **ekki** vera aðgengilegur af internetinu; einungis innan innra nets
Staðlaður pakki	Verksala er skylt að nota stöðluðan mælingarpakka verkkaupa

19.1.1 Lágmarks mæliflokkur

Eftirfarandi flokkar mæligagna skulu vera til staðar þar sem við á:

Flokkur	**Dæmi**
Afköst þjónustu	Fjöldi beiðna, svartími, villuhlutfall
Ytri auðlindir	Gagnagrunnstengingar, skyndiminni, ytri API köll
Kerfisálag	CPU, minni, þræðir, tengingar
Domain mælingar	Sérhæfðar mælingar ef skilgreindar í verkefni

19.2 Keyrslustaða (Health endpoints)

Kröfur um heilsuathuganir (liveness og readiness probes) eru skilgreindar í kafla 18 *Útgáfuferli og keyrslustýring* og viðauka *Kubernetes kröfur og samhæfni*.

Þessi kafli bætir við eftirfarandi tæknilegum kröfum:

Krafa	**Lýsing**
Staðlaður pakki	Verksala er skylt að nota stöðluðan heilsuathugunar pakka verkkaupa
Readiness efni	/system/ready skal prófa tengingar við nauðsynlegar ytri einingar (gagnagrunn, skyndiminni, innri þjónustur)
Annað port	Heimilt er að birta /system/∗ endapunkta á porti 9102
Ytri aðgengi	Allir /system/∗ endapunktar skulu vera lokaðir fyrir ytri umferð (internetinu)

19.3 Útgáfuupplýsingar (Version endpoint)

Allar þjónustur og vefkerfi skulu birta staðlaðar útgáfuupplýsingar til að styðja sjálfvirka útgáfuferla, sannreyningu og rekjanleika.

Krafa	**Lýsing**
Endapunktur	/version
Aðgengi	Skal vera aðgengilegur af internetinu
DDOS vörn	Endapunktur þarf að uppfylla öryggiskröfur vegna ytri aðgengis

Staðlaður pakki	Verksala er skylt að nota stöðluðan útgáfuupplýsinga pakka verkkaupa

19.3.1 Svæði í /version svari

Svæði	**Lýsing**
commitSha	SHA-gildi Git commit sem notað var til að smíða útgáfuna. Tryggir nákvæman rekjanleika í kóðagrunn.
workflowRunId	Auðkenni CI keyrslu sem byggði og gaf út útgáfuna. Gefur kost á að rekja prófunartilvik og gæðaeftirlit.
version	Útgáfunúmer samkvæmt CalVer reglum verkkaupa.

Gildin eru fastsett sjálfvirkt í forritunarkóða þegar hann er byggður sem hluti af CI/CD ferlum verkkaupa. Handvirk skilgreining eða yfirskrift útgáfuupplýsinga í kóða er **óheimil**.

Dæmi um svar:

```
{
  "commitSha": "c9a911a85e0b29c4f08bdf547e37376d800981c1",
  "workflowRunId": "304328",
  "version": "2025.08.10"
}
```

19.4 Logging (atvikaskráning)

Allar lausnir skulu skrá atvik (logs) á staðlaðan, strúktúraðan og rekjanlegan hátt.

Krafa	**Lýsing**
Snið	Structured logging á JSON formi
Staðall	Elastic Common Schema (ECS)
Útprentun	stdout/stderr; skrif í skrár á disk **óheimilt**
Staðlaður pakki	Verksala er skylt að nota stöðluðan logging pakka verkkaupa
Production logging-stig	WARNING og hærra; lausnir skulu skila nothæfum loggum til bilanagreiningar á þessu stigi

19.5 Rekjanleiki milli þjónusta

Allar logfærslur **verða** að innihalda lágmarks rekjanleika:

Svæði	**Krafa**
trace.id	Skylda
span.id	Skylda
x-correlation-id	Skylda ef til staðar í innkomandi beiðni
x-forwarded-*	Skylda ef til staðar í innkomandi beiðni

Þjónustur verða að áframsenda rekjanleika-hausar (headers) óbreytta þegar kallað er á aðrar þjónustur. Proxy-þjónar, eldveggir og millistig mega ekki fjarlægja þessar upplýsingar.

19.6 Stöðluð viðbótarsvæði

Eftirfarandi ECS-samhæfð viðbótarsvæði skulu notuð þar sem við á:

ECS slóð	Lýsing
labels.application	Einkvæmt nafn lausnar. Mælt er með að nota nafn kóðageymslu.
labels.x-correlation-id	Rakningarauðkenni úr x-correlation-id HTTP header
labels.x-road-client	X-Road auðkenni úr x-road-client HTTP header (ef við á)

19.7 Bann og takmarkanir

Atriði	Staða
Viðkvæm gögn í loggum (kennitölur, heilsufarsupplýsingar, lykilorð, API-lyklar)	**Óheimilt**
Secrets eða aðgangsupplýsingar í loggum, jafnvel í debug ham	**Óheimilt**
Logskrár á disk í Kubernetes umhverfi	**Óheimilt**

20. Viðauki: Kröfulisti þróunarhandbókar

Viðauki þessi dregur saman bindandi kröfur og ráðleggingar úr þróunarhandbók verkkaupa í hreinar, mælanlegar útboðskröfur. Kröfur eru flokkaðar í **SKAL** (ófrávíkjanlegt) og **GETUR** (heimilt / valkvætt / ráðlagt).

Viðaukinn er ætlaður til stuðnings og notkunar í útboðsgögnum, samningum og gæðamati. Ef árekstur verður milli kröfuskjala þá gilda sértæk útboðsgögn framar þessari handbók. Við árekstra innan handbókar milli viðauka og meginmáls kafla gildir meginmál kaflans.

Tilvísanir í kafla vísa í meginmál þróunarhandbókar. Kröfur sem einnig koma fram í tæknistefnu verkkaupa eru merktar með (T) í flokkadálki.

20.1 Kóðageymslur

Flokkur	Krafa	Tegund
Geymsla	Allur hugbúnaðarkóði skal geymdur í git-umhverfi verkkaupa	SKAL
Skipulag	Ein kóðageymsla per sjálfstætt útgefna einingu; mono-repo óheimilt	SKAL
Greinar	Ein langlíf kóðagrein (main); beinar breytingar á main óheimilar	SKAL
Ferli	Allar breytingar í gegnum breytingabeiðnir (Pull Requests) og kóðarýni	SKAL
Nafnareglur	Kóðageymslur skulu fylgja skilgreindum nafnareglum (lágstafir, bandstrik)	SKAL
Nafnareglur	Tímabundin heiti og útgáfunúmer í nafni óheimil	SKAL
Viðskeyti	Viðskeyti á kóðageymslur samkvæmt skilgreindri töflu	SKAL
Kóðagreinar	Breytingabeiðnir skulu fylgja skilgreindum nafnareglum á kóðagreinum (feature/*, qa/*, release/*, hotfix/*)	SKAL
Rekjanleiki	Heiti breytingabeiðni skal vera nákvæmlega sama og heiti kóðagreinar	SKAL
Eyðing	Verksala skylt að eyða öllum afritum kóðageymsla við verklok	SKAL

20.2 Viðtöku- og útgáfuferlar

Flokkur	Krafa	Tegund

Sjálfvirkt mat	Allar breytingabeiðnir fara í gegnum sjálfvirka gæðaferla; ef bregst er PR hafnað	SKAL
Kóðarýni	Verkkaupi framkvæmir formlega kóðarýni; niðurstöður skráðar í staðlað yfirferðarskjal	SKAL
Svörun	Verksali ber ábyrgð á að svara öllum athugasemdum í yfirferðarskjali	SKAL
Critical	Athugasemdir á Critical stigi koma í veg fyrir samþykkt útgáfu	SKAL
Útgáfur	Útgáfur byggðar á main; óheimilt að gefa út af öðrum greinum	SKAL
Production	QA-útgáfur og -rc merktar útgáfur óheimilar í Production	SKAL
Samþykkt	Útgáfa í Production krefst handvirkrar samþykktar verkkaupa	SKAL
Óheimilt	Verktökum óheimilt að gefa út hugbúnað í prófunar- eða rekstrarumhverfi án samþykkis	SKAL

20.3 Gæðaferlar

Flokkur	Krafa	Tegund
Gæðahlið	Stillingar á gæðahliðum í höndum verkkaupa; óleyfilegt að breyta án samþykkis	SKAL
Viðvaranir	Viðvaranir meðhöndlaðar sem villur (treat warnings as errors)	SKAL
Clean-as-you-code	Gæðahlið bera kóða í breytingabeiðni saman við núverandi stöðu	SKAL
Gervigreind	Verkkaupi nýtir gervigreindarlausnir sem hluta af gæðaeftirliti	SKAL
Innri gæðir	Verksala ráðlagt að keyra sambærilega kóðagreiningu innanhúss	GETUR

20.4 Skil á hugbúnaðarafurðum

Flokkur	Krafa	Tegund
Tíðni	Skil að lágmarki á þriggja mánaða fresti nema annað sé samið	SKAL
Innihald	Skil skulu ná til kóða, gagnagrunns, prófana, skjölunar, Docker og Kubernetes stillinga	SKAL
Ábyrgð	Verksali tilnefnir ábyrgðaraðila skila	SKAL
Rekjanleiki	Rekjanleiki tryggður milli kóðagreina, breytingabeiðna, prófana, samþykkta og útgáfa	SKAL
MVP	Notkun MVP nálgunar æskileg en leysir ekki undan skyldu til reglulegra skila	GETUR
Neyðarfrávik	Frávik frá skilareglum einungis heimil í neyðartilvikum með formlegu samþykki	SKAL
Úttektaráætlun	Exit plan afhent við fyrstu formlegu skil og uppfært samhliða verulegum breytingum á lausn	SKAL
Gagnaútflutningur	Gagnaútflutningsleiðbeiningar skulu fylgja skilum; lýsa sniði, ferli og tengslum milli gagnatafla	SKAL

20.5 Forritunarmál og tæknival

20.5.1 Bakendi og API

Flokkur	Krafa	Tegund
Bakendi	Allar bakendaþjónustur í C# á .NET (nýjasta LTS) með ASP.NET	SKAL
Gagnasnið	JSON sem gagnasnið	SKAL
Gagnavinnsla	SQL + Dapper.NET	SKAL
Keyrsla	Docker	SKAL
Undanþágur	Frávik frá C#/.NET einungis heimil með formlegri undanþágu	SKAL

20.5.2 Framendi: sameiginlegur grunnur (ASP.NET)

Flokkur	Krafa	Tegund
Framendi (grunnur)	ASP.NET MVC eða Razor Pages með Server-Side Rendering. Hýst React-viðmót er afhent úr wwwroot sömu þjónustu	SKAL
HTMX	Heimilt sem hjálpartæki í HTMX-birtingarlagi; óheimilt sem burðarás	GETUR
JS/TS í HTMX-birtingarlagi	Einungis sem hjálpartæki í HTMX-birtingarlagi; aldrei burðarás. Um React gildir kafli 8.2.2	SKAL

20.5.3 Framendi: React-birtingarlag

Flokkur	Krafa	Tegund
React, val	HTMX og Razor annars vegar og React hins vegar eru bæði samþykkt birtingarlög. Val á birtingarlagi skal skjalfest í ADR. Sé React valið skulu öll skilyrði kafla 8.2.2 vera uppfyllt. Hýsing framenda utan ASP.NET lausnarinnar krefst formlegrar undanþágu.	GETUR
AI-smíði	Allur framendakóði skal vera smíðaður eingöngu með gervigreindarþróunarverkfærum, hvort sem birtingarlagið er HTMX og Razor eða React (sjá kafla 8.2). Verksali undirritar yfirlýsingu; verkkaupi áskilur sér rétt til stikkprófana.	SKAL
Handvirkar breytingar	Einungis heimilt í stillingaskrám og staðfæringaskrám (i18n). Aldrei á React-íhlutum, leiðum, domain rökfræði eða prófunarkóða.	SKAL
Forritunarmál (React)	TypeScript með strict mode; sjá stillingar í viðauka	SKAL
Framework (React)	React keyrt í vafra sem ES-einingar. Þýðing úr TypeScript er heimil í React-einingum, pökkun ekki; í hýstu React-viðmóti er pökkun heimil. Smíðin skal felld inn í smíði .NET lausnarinnar. Next.js, Remix, Gatsby, Astro og önnur meta-framework óheimil.	SKAL
Bakendi (React)	Öll gagnaskipti við .NET bakenda-API. Engin bakendavirkni í Node.js/TypeScript.	SKAL
Node.js í keyrslu	Engin Node.js keyrsla í rekstrarumhverfi. Node.js heimilt í þróunar- og CI/CD umhverfi.	SKAL

Stöðustjórnun (React)	Innbyggð React stöðustjórnun eingöngu (useState, useReducer, useContext). Ytri stöðustjórnunarsöfn óheimil.	SKAL
Þriðja aðila UI-söfn	Umfangsmikil þriðja aðila UI-söfn (Material UI, Ant Design, Chakra UI) óheimil	SKAL
Flækja við endursmíði	Framendinn skal uppfylla viðmið um flækju við endursmíði samkvæmt kafla 8.2.2	SKAL
.agent/ mappa (React)	Framendaverkefni skal hafa .agent/ möppu skv. kafla 11.1; metið með auknum þunga við viðtöku	SKAL
API-samskipti (React)	Samskipti við bakenda byggð á OpenAPI-skilgreiningum	SKAL
Dreifing (React)	Statískar skrár afhentar úr wwwroot ASP.NET þjónustunnar. Sjálfstæður framendagámur er óheimill.	SKAL

20.5.4 Óheimilar framendatæknilausnir (gildir óháð birtingarlagi)

Flokkur	**Krafa**	**Tegund**
Angular, Vue, Svelte	Angular, Vue, Svelte og álíka óheimil	SKAL EKKI
Next.js o.þ.h.	Next.js, Remix, Gatsby, Astro og önnur meta-framework óheimil	SKAL EKKI
Node.js bakendi	NestJS, Express, Fastify og álíka óheimil; API-þróun eingöngu í .NET/C#	SKAL EKKI
WebForms	ASP.NET WebForms óheimilt	SKAL EKKI
CMS	Vefumsjónarkerfi óheimil nema skrifleg undanþága	SKAL

20.5.5 Aðrar kröfur

Flokkur	**Krafa**	**Tegund**
Hönnunarstaðlar	Framendalausnir (báðar leiðir) skulu fylgja hönnunarstöðlum og útlitsstílsniði verkkaupa	SKAL
Snjallforrit	Native snjallforrit eru undanþága; veflausnir eru meginregla	SKAL
Aðgengi snjallf.	Virkni ásættanleg á ≥75% snjalltækja markhóps á útgáfudegi	SKAL

20.6 Hönnun og arkitektúr

Flokkur	**Krafa**	**Tegund**
Samráð um arkitektúr	Yfirlit arkitektúrs yfirfarið með verkkaupa áður en smíði hefst; ákvarðanir um varanlega hluta lausnar (kafli 11.1.10.2) bornar undir verkkaupa og skráðar í ADR	SKAL
Meginreglur	SOLID, SoC, ONION, CLEAN, KISS, DRY, YAGNI	SKAL
Einföldun	Rótæklega einfaldur tækniarkitektúr; óþarfa flækju hafnað	SKAL
Microservices	Smáþjónustur (micro/nano-services) óheimilar	SKAL
Vertical slice	Lóðréttar sneiðar og REPR-högun æskileg fyrir WebAPI	GETUR
Bakgrunnsvinnslur	Sjálfstæð console applications sem Kubernetes CronJobs	SKAL

Hangfire o.þ.h.	In-process job schedulers (Hangfire, Quartz.NET) óheimilar	SKAL
Caching	Á netþjóni; ekki í framenda	SKAL
OpenAPI	Allar þjónustur skulu hafa OpenAPI-skilgreiningar	SKAL
Þolgæði	Viðurkennd forritunarsöfn (Polly.NET); sérsmíðaður þolgæðakóði óheimill	SKAL
Samþætting	Samskipti við ytri kerfi í gegnum skilgreind API; beinar gagnagrunnstengingar milli þjónusta óheimilar	SKAL

20.6.1 ASP.NET og bakendi

Lagskipting,aðskilnaður	Hvert arkitektúrlag skal vera aðskilt .csproj verkefni. Þýðandinn framfylgir háðastefnu í gegnum ProjectReference.	SKAL
Lagskipting, namespace	IDE0130 (Namespace does not match folder structure) skal vera virkt á villustig (error severity) í öllum lausnum.	SKAL
Lagskipting, samræmi	Öll kóðageymsla verkkaupa skulu nota sömu rótarmöppunöfn samkvæmt skilgreiningu í viðauka. Sérsmíðuð skipulagsmynstur eru óheimil.	SKAL
Lagskipting, arkitektúrprófanir	Einingaprófanir skulu sannreyna lagskiptingarreglur, þar á meðal að kóði í tilteknu lagi vísi ekki í lög sem hann á ekki samskipti við.	SKAL
Lagskipting, breytingar	Verulegar breytingar á rótarmöppuskipulagi skulu ekki gerðar án samþykkis verkkaupa.	SKAL

20.6.2 React-framendi

Flokkur	**Krafa**	**Tegund**
Lagskipting, samræmi (React)	Hýst React-viðmót skal nota sömu rótarmöppunöfn (src/components/, src/pages/, src/services/, src/types/, Tests/) samkvæmt skilgreiningu í viðauka.	SKAL
Lagskipting, möppudýpt (React)	Hámark þrjú möppustig undir src/.	SKAL
Lagskipting, ESLint (React)	ESLint innflutningsreglur (eslint-plugin-import, no-restricted-paths) skulu framfylgja innflutningsstefnu og vera keyrðar í CI/CD.	SKAL
Lagskipting, engin rökfræði (React)	React-framendi skal ekki innihalda sjálfstætt rökfræðilag eða flæðistjórnun. Öll viðskiptarökfræði er í .NET bakenda.	SKAL
Lagskipting, breytingar (React)	Verulegar breytingar á rótarmöppuskipulagi skulu ekki gerðar án samþykkis verkkaupa.	SKAL

20.7 Forritunarkóði og vinnureglur

Flokkur	**Krafa**	**Tegund**
Linting	Allur kóði í gegnum sjálfvirka samræmingu og gæðamat	SKAL

PR umfang	Breytingabeiðnir einungis með breytingum tengdum skilgreindu verki	SKAL
Nafnarými	Byrja á [Digital,Ministry,Directorate].Health.PROJECTNAME	SKAL
Virknisflögg	Heimilt með innbyggðri virkni (.NET FeatureFilter) eða build-stýrt	GETUR
Virknisflögg bann	Má ekki fela ófullbúna virkni í rekstrarumhverfi né komast hjá gæðaferli	SKAL
Þýðingar	Styðja íslensku og ensku að lágmarki	SKAL
Skjölun í kóða	Allir public klasar, föll, enums skulu hafa XML summary	SKAL
Athugasemdir	Á ensku; hlutlægt og faglegt málfar	SKAL
Endurnýting	Verksali skyldugur til að nýta staðluð forritunarsöfn verkkaupa	SKAL
Ytri söfn	Allur kóði og söfn í keyrsluvöru skulu fylgja í kóðageymslum verkkaupa	SKAL
Sjálfbærni	Lausnir byggjanlegar og keyranlegar án háðs við ytri netþjónustur	SKAL

20.8 Gervigreind í hugbúnaðarþróun

Flokkur	**Krafa**	**Tegund**
Gervigreind í þróun	Sterk væntíng um skipulagða notkun gervigreindar í þróunarferli	GETUR
.agent/ mappa	Virða og viðhalda .agent/ möppu; hluti af gæðamati við skil	SKAL
Ábyrgð	Mannlegir forritarar bera fulla ábyrgð á öllum kóða, óháð uppruna	SKAL
Gagnaöryggi	Óheimilt að senda heilbrigðisgögn eða kóða verkkaupa í opinberar gervigreindar þjónustur	SKAL
Gagnsæi	Verksali skal upplýsa um AI verkfæri, aðferðafræði og breytingar	SKAL
Erindrekar í afurð	Skulu vera ASP.NET bakendaþjónustur í C# með samþykktu Microsoft forritunarsafni	SKAL
Sérsmíðaðir erindrekar	Heimasmíðuð eða ósamþykkt agent-framework óheimil	SKAL
Módel háð	Lausn skal vera keyranleg í mock-mode án raun-LLM	SKAL
Fjöl-erindrekar	Fjöl-erindreka kerfi óheimil nema formleg samþykkt	SKAL
Stutt áætlun	Stutt áætlun vistuð í .agent/specs/ áður en smíði nýrrar virkni hefst (kafli 11.1.10.1)	SKAL
Varanlegir hlutar	Ákvarðanir um varanlega hluta lausnar (gagnalíkan, forritunarskil og samþættingar, auðkenningu og heimildir, heilbrigðisgögn og klíníska rökfræði) bornar undir verkkaupa og skráðar í ADR (kafli 11.1.10.2)	SKAL
Verkstjórn	Haldið utan um verkhluta og framvindu í GitHub Projects, sem gervigreindarverkfæri uppfæra jafnóðum (kafli 11.1.11)	SKAL
Vinnulag	Aðrir þættir vinnulags kafla 11.1.10: ítrun, andstæð rýni og gagnvirkar frumgerðir. Andstæð rýni eftir hverja lotu er bindandi (SKAL) fyrir framendaverkefni.	GETUR
Sannvottun	Afrakstur staðfestur með notendum við áfangaskil (kafli 11.1.10.5); mannleg rýni áður en breytingabeiðni er sameinuð (kafli 11.1.6)	SKAL

20.9 Öryggi og auðkenningar

Flokkur	Krafa	Tegund
Security by design	Öryggi að leiðarljósi frá upphafi	SKAL
Leyndarmál	Aldrei í kóða eða stillingarskrám; afhent við keyrslu í gegnum öruggt leyndarmálakerfi	SKAL
Dulkóðun í flutningi	Öll samskipti dulkóðuð með viðurkenndum stöðlum (TLS, HTTPS, VPN)	SKAL
Dulkóðun í geymslu	Database-level eða disk encryption; AES-256 eða sambærilegur styrkur að lágmarki	SKAL
Sérsmíðaðar lausnir	Eigin dulkóðun, auðkenning eða öryggislausnir óheimilar	SKAL
Stöðugir pakkar	Öryggispakkar í stable/release útgáfum; alpha/beta óheimil	SKAL
Öryggisstaðlar	Verksali skal sýna fram á þekkingu á OWASP og CWE; lausnir skulu verjast þekktum veikleikum	SKAL
MFA	Allar lausnir með notendaviðmóti skulu styðja fjölþátta auðkenningu	SKAL
JWT	Viðurkennd forritunarsöfn; endurnýting ytri tóka óheimil	SKAL
Claims-based	Aðgerðamiðuð heimildaveiting (claims-based); ekki eingöngu role-based	SKAL
Lágmarksaðgangur	Aðgangsheimildir byggðar á meginreglu um lágmarksréttindi (least privilege)	SKAL
Nafnasnið	Heimildir á forminu Scope-Operation (Read/Write)	SKAL
Frontend-heimildaveiting	Aðgangsákvarðanir teknar í bakenda; framendi birtir en framfylgir ekki heimildum	SKAL
Framendi cookies	Httponly session cookie; ekkert í localStorage	SKAL
SRI	Subresource Integrity ef kóði sóttur af öðrum lénum	SKAL
Throttling	Stigvaxandi töf við ógildar auðkenningar; engar varanlegar læsingar	SKAL
Rekjanleiki	Allar aðgerðir sem snerta viðkvæm gögn skulu vera rekjanlegar	SKAL
Endir endapunktar	Ytri söfn sem bæta sjálfvirkt við endapunktum óheimil	SKAL
Gagnavinnslusamningur	Gagnavinnslusamningur skal vera til staðar þegar persónuupplýsingar eru unnar af þriðja aðila (lög nr. 90/2018)	SKAL

20.10 Hugbúnaðarprófanir

Flokkur	Krafa	Tegund
Einingaprófanir	≥80% þekja á nýjum kóða	SKAL
Heildarþekja	≥65%; má ekki lækka milli útgáfa	SKAL
Meginlínur	Prófaðar með prófi fyrir eðlilega virkni og villumeðhöndlun	SKAL
Samþættingarpr.	Allir ytri endapunktar með prófi fyrir virkni og villu	SKAL

Óháð auðkenningu	Þjónustur prófanlegar án raunverulegra ytri auðkenningarþjónusta	SKAL
Viðmótsprófanir	Í lágmarki; Cypress eða Playwright	GETUR
Aðgengisprófanir	Sjálfvirkar aðgengisprófanir sem hluti af CI	SKAL
Handvirkar pr.	Skjalfestar og uppfærðar samhliða breytingum	SKAL
Samþykktarpr.	Skipulagðar með ≥2 vikna fyrirvara; starfsmaður verkkaupa viðstaddur	SKAL
GDPR	Prófanir með Íslensk heilbrigðisgögn innan EEA	SKAL
Prófunarrammar	Viðurkennd framework (xUnit, jUnit); heimasmíðuð óheimil	SKAL
Prófunargögn	Skulu fylgja afhendingu	SKAL

20.11 Aðgengismál

Flokkur	Krafa	Tegund
WCAG A	Öll skilyrði uppfyllt í öllum lausnum	SKAL
WCAG AA	Öll skilyrði uppfyllt í öllum lausnum	SKAL
WCAG AAA (valin)	15 tilgreind AAA skilyrði skulu uppfyllt	SKAL
WAI-ARIA (almenningur)	Viðeigandi ARIA merkingar í lausnum ætluðum almenningi	SKAL
WAI-ARIA (heilbr.st.)	Leitast við að uppfylla WAI-ARIA; verkkaupi metur í hverju verkefni	GETUR
Skjálesari	Lausnir prófaðar með skjálesara fyrir hverja útgáfu	SKAL
Sjálfvirkt aðgengi	Sjálfvirkar aðgengisprófanir sem hluti af CI-ferlum	SKAL

20.12 Hugbúnaðarskjölun

Flokkur	Krafa	Tegund
Uppfærð við skil	Skjölun uppfærð samhliða breytingabeiðni; annars galli	SKAL
Docs/ mappa	Tæknileg skjölun í /Docs möppu með INDEX.md	SKAL
README.md	Í rót hverrar kóðageymslu; lýsing, tæknival, ytri tengsl, frávik, uppsetning	SKAL
ADR	Veigamiklar arkitektúrákvarðanir skjalfestar	SKAL
Sequence rit	Kjarnaflæði, ytri þjónustur, öryggisflæði	SKAL
Rekstrarskjölun	Keyrsluumhverfi, stillingar, útgáfuferli, logging, viðhaldsverk	SKAL
Viðkvæm gögn	Aldrei í skjölun eða kóða; miðlað á öruggan hátt	SKAL
Snið afhendingsskjala	PDF eða Word; útgáfunúmer samræmt	SKAL
Úttektaráætlun	Exit plan, skref, forsendur, tími og kostnaður við yfirtöku lausnar til annars aðila	SKAL
CronJob skjölun	Bakgrunnsvinnslur skjalfestar með tíðni, inntaki, úttaki og villumeðhöndlun	SKAL

20.13 Geymsla og miðlun gagna

Flokkur	Krafa	Tegund
Heilbrigðisgögn	Mjög viðkvæm; lágmörkun, aðgangsstýring, rekjanleiki	SKAL
Miðlun	Einungis í gegnum öruggar þjónustur verkkaupa; tölvupóstur/fjarfundir/kóðageymslur óheimilt	SKAL
Raunveruleg gögn	Óheimil í þróunar-/prófunarumhverfi nema skriflegt leyfi	SKAL
Dulkóðun í flutn.	TLS, HTTPS, VPN	SKAL
Dulkóðun í geymslu	Database-level eða disk encryption	SKAL
Dulkóðunarstaðall	AES-256 eða sambærilegur styrkur að lágmarki	SKAL
Gagnagrunnur	MS SQL Server; annað krefst formlegs samþykkis	SKAL
ORM	Dapper.NET heimilt; Entity Framework, Hibernate o.þ.h. óheimil	SKAL
Réttindi	Lágmarksréttindi (SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE); DDL óheimilt	SKAL
Bannaðir hlutir	Stored Procedures með rökfræði, Triggers, Scheduled Jobs, sérsmíðuð SQL-viðbótavirkni	SKAL
Surrogate keys	Tæknilegir primary keys; business-gildi ekki sem lyklar	SKAL
Backward compat.	Endurnefning, tegundabreyting, fjarlæging dálka/taflna óheimil í keyrslu	SKAL
Migration	SQL scriptur skilgreindar með skýrum hætti og útgáfustýrðar; ORM-byggð migration óheimil	SKAL
SQL skipulag	/SQL mappa, númerað eftir keyrsluröð, byggjanlegt frá grunni	SKAL
Eyðingarbann	Hard delete óheimil nema lagaheimild; soft delete er meginregla (lög nr. 77/2014)	SKAL
Gagnaeignarhald	Verkkaupi á öll gögn; eignarhald færist aldrei til verksala eða þjónustuaðila	SKAL
Gagnaflytjanleiki	Gögn á stöðluðu sniði, auðflytjanleg án sérstaks samstarfs við verksala; útflutningur án aukakostnaðar innifalinn í samningsverði	SKAL
Eyðingarbann	Hard delete óheimil nema lagaheimild (lög nr. 77/2014); soft delete er meginregla; eyðing skal vera rekjanleg	SKAL

20.14 Útgáfuferli og keyrslustýring

Flokkur	Krafa	Tegund
Stöðuleysi (T)	Lausnir mega ekki viðhalda innri stöðu milli beiðna	SKAL
Endurræsingaþol	Þola endurræsingu tilvika án gagnataps	SKAL
Engin handvirk skref	Engar handvirkar aðgerðir við útgáfu eða ræsingu	SKAL
Logging	stdout/stderr; skrif í skrár óheimilt; JSON/ECS	SKAL
Metrics	Tæknilegar mælingar á stöðluðu sniði	SKAL
Stillingar	Úr keyrsluumhverfi; engar harðkóðaðar stillingar	SKAL

Docker (T)	Dockerfile í rót; ein eining per keyrsluhluta; ekki root; engin leyndarmál	SKAL
Docker build	Build/compile ekki í Docker; einungis pökkun forsmíðaðs kóða	SKAL
Kubernetes (T)	Allar lausnir keyrsluhæfar í Kubernetes	SKAL
GitOps	Samhæft GitOps útgáfumódeli; innviðakóði í .kube/ möppu	SKAL
Liveness probe	/system/alive	SKAL
Readiness probe	/system/ready	SKAL
Leyndarmál	Í Vault; aldrei í kóða, Docker einingum eða stillingarskrám	SKAL
Disk-skrif	Óheimilt í runtime nema tímabundið (/tmp)	SKAL
Beinar breytingar	Verksali má ekki gera beinar breytingar í Kubernetes cluster	SKAL

20.15 Rekstur og eftirlit

Flokkur	**Krafa**	**Tegund**
Staðlaðir pakkar	Verksali skyldugur að nota staðlaðar forritunareiningar verkkaupa	SKAL
Prometheus	Mæligögn á Prometheus sniði á /system/metrics	SKAL
Metrics aðgengi	/system/metrics ekki aðgengilegt af internetinu	SKAL
/version	Endapunktur aðgengilegur af internetinu; commitSha, workflowRunId, version	SKAL
Útgáfuuppl.	Fastsett sjálfvirkt í CI/CD; handvirk yfirskrift óheimil	SKAL
Logging staðall	Structured logging á JSON/ECS; staðlaður pakki verkkaupa	SKAL
Production stig	WARNING og hærra; nothæfir loggar til bilanagreiningar	SKAL
Rekjanleiki	trace.id, span.id, x-correlation-id skylda	SKAL
Áframsending	Rekjanleikahausar áfram sendir milli þjónusta	SKAL
Bann í loggum	Viðkvæm gögn (kennitölur, lykilorð, API-lyklar) aldrei í loggum	SKAL
Logskrár á disk	Óheimilt í Kubernetes umhverfi	SKAL
ECS viðbótarsvæði	Stöðluð ECS-samhæfð viðbótarsvæði (labels.application, x-correlation-id, x-road-client) þar sem við á	SKAL

20.16 Lækningatæki

Flokkur	**Krafa**	**Tegund**
Tilgangsmat	Mat á hvort hugbúnaður telst lækningatæki (sbr. MDCG 2019-11) skal fara fram við verkupphaf og vera skjalfest í hönnunargögnum	SKAL
Endurmat	Endurmat á flokkun skal fara fram ef tilgangslýsing hugbúnaðar breytist	SKAL
Skjölun mats	Niðurstaða flokkunarmats skal geymd sem hluti af verkefnisgögnum óháð niðurstöðu	SKAL
Gæðakerfi	Ef hugbúnaður telst lækningatæki: framleiðandi skal starfa eftir ISO 13485 gæðastjórnunarkerfi	SKAL
Hugbúnaðarlíftími	Ef hugbúnaður telst lækningatæki: þróun og viðhald skv. IEC 62304	SKAL

Áhættustýring	Ef hugbúnaður telst lækningatæki: formleg áhættustýring skv. ISO 14971	SKAL
CE-merking	Lækningatæki skulu vera CE-merkt áður en þau eru tekin í notkun	SKAL
Tilkynningarskylda	Tilkynning til Lyfjastofnunar um atvik skv. 35. gr. laga nr. 132/2020	SKAL
Upplýsingaskylda	Verksali skal upplýsa verkkaupa ef hann telur hugbúnað gæti fallið undir skilgreiningu lækningatækis	GETUR
IEC 62304 samræmi	Ef lækningatæki: verksali skal sýna fram á samræmi við IEC 62304 hvað varðar skjölun, breytingastýringu og rekjanleika	SKAL
SBOM	Ef lækningatæki: Software Bill of Materials (SBOM) skal afhent sem hluti af tækniskjölun	SKAL

21. Viðauki: Undanþáguferill frá stefnu verkkaupa

Tilgangur undanþáguferils er að:

- tryggja samræmi og fyrirsjáanleika í tæknivali,
- koma í veg fyrir ósamræmi milli lausna,
- halda stjórn á langtímaviðhaldi og rekstrarkostnaði,
- leyfa frávik einungis þegar þau eru nauðsynleg og rökstudd.

Undanþágur eru undantekning, ekki valkostur. Samþykki á undanþágu í einu verkefni skapar ekkert fordæmi fyrir önnur verkefni.

21.1 Hvenær þarf undanþágu?

Undanþáguferil skal beita ef óskað er eftir frávikum frá þeim aðferðum sem lýst er í tæknistefnu verkkaupa eða þróunarhandbók verkkaupa. Dæmi:

Frávik	**Kafli sem frávikið snertir**
Notkun SPA eða JavaScript-miðaðs framenda sem uppfyllir ekki skilyrði kafla 8.2.2	Tæknistefna §5, Þróunarhandbók kafli 8
Hýsa framenda utan ASP.NET lausnarinnar (t.d. á Node.js eða sjálfstæðum vefþjóni)	Þróunarhandbók kafli 8.2
Víkja frá ASP.NET og SSR stefnu eða frá skilyrðum kafla 8.2.2	Tæknistefna §5.1, Þróunarhandbók kafli 8
Nota annað forritunarmál en C# í bakenda	Tæknistefna §5.2, Þróunarhandbók kafli 8
Nota annan gagnagrunn en MS SQL Server	Tæknistefna §6.1, Þróunarhandbók kafli 17

Nota Entity Framework eða annað full-ORM	Tæknistefna §6.1, Þróunarhandbók kafli 17
Þróa native snjallforrit	Þróunarhandbók kafli 8
Nota CMS kerfi	Þróunarhandbók kafli 8
Nota þriðja aðila AI agent framework	Tæknistefna §10.3, Þróunarhandbók kafli 11
Innleiða tæknistafla sem ekki er skilgreindur sem samþykktur	Tæknistefna §5.2, Þróunarhandbók kafli 8
Nota Angular, Vue, Svelte eða annað framework en React í framenda	Þróunarhandbók kafli 8
Nota Next.js, Remix, Gatsby, Astro eða annað meta-framework	Þróunarhandbók kafli 8
Nota ytri stöðustjórnunarsöfn (Redux, Zustand o.fl.) í React-verkefni	Þróunarhandbók kafli 8
Nota Node.js í rekstrarumhverfi	Tæknistefna §5, Þróunarhandbók kafli 8
Handskrifa framendakóða	Þróunarhandbók kafli 8
Nota pökkunarverkfæri (t.d. Vite) í React-einingum	Þróunarhandbók kafli 8
Hýsa lausn utan keyrsluvettvangs verkkaupa	Tæknistefna §5.6, Tæknikröfur Viðauki A3
Nota opinbera skýjaþjónustu (t.d. Azure, AWS) í rekstrarumhverfi	Tæknistefna §8.7, Tæknikröfur Viðauki A3

Athugasemd: Bæði birtingarlögin, HTMX og Razor annars vegar og React hins vegar, eru samþykkt og krefjast ekki undanþágu, enda hýsi ASP.NET lausnin framendann og skilyrði kafla 8.2.2 séu uppfyllt sé React valið. Frávik frá þeim skilyrðum krefst formlegrar undanþágu samkvæmt þessu ferli, þar á meðal frávik frá kröfu um gervigreindarsmíði, frá banni við ytri stöðustjórnunarsöfnum og frá banni við Node.js í keyrslu. Sama gildir um hýsingu framenda utan ASP.NET lausnarinnar.

21.2 Kröfur til undanþágubeiðni

Undanþágubeiðni skal vera skrifleg og innihalda að lágmarki:

Krafa	**Innihald**
Lýsing á fráviki	Hvaða tækni er óskað eftir að nota, hvaða kafla tæknistefnu eða þróunarhandbókar frávikið snertir
Rökstuðningur	Hvers vegna samþykktur tæknistafli er ekki nægjanlegur, hvaða virkni er ómöguleg eða óraunhæf með samþykktum aðferðum. Almenn ósk um aðra tækni er ekki nægjanlegur rökstuðningur.
Langtímamat	Áhrif á viðhald næstu 10-20 ár, aðgengi að sérhæfðu tæknifólki, áhætta vegna úreldingar tækninnar
Heildarkostnaður (TCO)	Mat á heildarkostnaði fráviks yfir áætlaðan líftíma lausnar, þar á meðal viðhaldskostnaður, leyfiskostnaður og kostnaður við þekkingaröflun

Áhrifamat	Mat á áhrifum fráviks á rekstur, öryggi, samvirkni og aðgengi
Gæðatrygging	Hvernig aðgengi, öryggi, prófanir og skjölun verða tryggð, hvernig lausnin fellur að CI/CD og rekstri verkkaupa

21.3 Samþykktarferli

Krafa	**Lýsing**
Samþykktaraðili	Undanþága telst einungis gild ef hún er samþykkt skriflega af tæknilegum sérfræðingum verkkaupa og verkefnastjórn verkkaupa
Tímasetning	Samþykki þarf að liggja fyrir áður en þróun hefst. Munnleg samþykki, óformleg umræða eða samþykki verktaka telst ekki gilt.
Tímabinding	Allar undanþágur skulu vera tímabundnar þar sem mögulegt er. Gildistími skal vera skráður í samþykkt.
Umfang	Undanþága gildir einungis fyrir það verkefni og þá virkni sem tilgreind er í beiðni. Samþykki skapar ekkert fordæmi fyrir önnur verkefni eða framtíðarbeiðnir.
Skjalfesting	Samþykkt undanþága skal skráð í miðlæga skrá yfir virkar undanþágur sem verkkaupi heldur utan um

21.4 Ábyrgð

Krafa	**Lýsing**
Kostnaðarábyrgð	Ef frávik er samþykkt ber verksali fulla ábyrgð á auknum viðhaldskostnaði, þekkingaröflun, skjölun og yfirtöku
Sömu gæðakröfur	Lausn sem byggir á undanþágu fellur undir sömu gæðakröfur og önnur lausn, undanþága frá tæknistafla er ekki undanþága frá gæðum, öryggi eða prófunum
Rekjanleiki	Verksali ber ábyrgð á að skjalfesta frávik í arkitektúrákvörðunum (ADR) og README

21.5 Endurskoðun og endurmat

Krafa	**Lýsing**
Reglubundin endurskoðun	Verkkaupi endurskoðar allar virkar undanþágur að lágmarki einu sinni á ári
Endurmat	Verkkaupi áskilur sér rétt til að endurmeta undanþágu hvenær sem er og gera kröfu um að lausn verði færð aftur að samþykktri stefnu við meiriháttar endurvinnslu
Útrunnin undanþága	Þegar gildistími undanþágu rennur út skal verksali leggja fram nýja beiðni ef frávik er enn nauðsynlegt. Útrunnin undanþága veitir enga heimild til áframhaldandi fráviks.
Tilkynning	Verkkaupi skal tilkynna verksala skriflega ef undanþága er afturkölluð eða ekki endurnýjuð, með hæfilegum fyrirvara til að áætla aðlögun

22. Viðauki: Yfirferðarskjal kóðarýni

Þessi viðauki lýsir sniði, flokkunarkerfi og vinnulagi yfirferðarskjals sem verkkaupi notar við formlega kóðarýni á breytingabeiðnum (Pull Requests).

Yfirferðarskjalið er aðalsamskiptatæki milli verkkaupa og verksala í viðtökuferli hugbúnaðarafurða. Það er búið til af verkkaupa (með aðstoð gervigreindarlausna og/eða sérfræðinga) og afhent verksala til svörunar og lagfæringa.

Verksali ber ábyrgð á að svara öllum athugasemdum í skjalinu, hvort sem um er að ræða lagfæringu, rökstuðning eða beiðni um nánari útskýringu.

22.1 Snið yfirferðarskjals

Yfirferðarskjalið er afhent sem töflureiknisskjal (t.d. Excel) með einum lið per röð. Hver liður samsvarar einni athugasemd sem kom fram við kóðarýni.

Skjalið skiptist í fjóra meginhluta:

22.1.1 Auðkenning og flokkun

Dálkur	Lýsing	Útfyllt af
Nr	Raðnúmer athugasemdar	Verkkaupi
Staður	Nákvæm staðsetning í kóðagrunni: skráarheiti, línunúmer og/eða mappa	Verkkaupi
Flokkun	Tegund athugasemdar eftir uppruna og eðli (sjá flokkunarkerfi)	Verkkaupi
Tegund	Alvarleikastig (sjá alvarleikastig)	Verkkaupi
Þarf fyrir útgáfu?	Hvort lagfæring sé forsenda þess að útgáfa fái samþykkt	Verkkaupi
Flækjustig	Mat á umfangi lagfæringar: Small, Medium eða Large	Verkkaupi

22.1.2 Athugasemdir og tillögur verkkaupa

Dálkur	Lýsing	Útfyllt af
Athugasemd frá verkkaupa	Lýsing á atriði sem fundist hefur, með tilvísun í staðsetningu og áhrif	Verkkaupi
Aðgerðir verkkaupa	Aðgerðir sem verkkaupi hefur þegar framkvæmt tengdar athugasemdinni, ef við á	Verkkaupi
Tillögur frá verkkaupa	Tillaga að lagfæringu eða lausn, í sumum tilvikum útbúin af gervigreindarlausn	Verkkaupi

22.1.3 Svörun og samskipti

Dálkur	Lýsing	Útfyllt af
Svar frá verksala	Svörun verksala við athugasemd. Getur verið staðfesting á lagfæringu, rökstuðningur fyrir afstöðu, eða beiðni um nánari útskýringu	Verksali

Athugasemdir	Frekari umræða eða samskipti milli aðila ef þörf krefur	Báðir
Ákvarðanir	Lokaákvörðun um hvern lið, hvort athugasemd sé lagfærð, frestað, hafnað eða samþykkt með fyrirvara	Verkkaupi

22.1.4 Tímamat og lagfæringartillögur

Dálkur	Lýsing	Útfyllt af
Áætlun á tímamati (AI)	Sjálfvirkt mat gervigreindar á fjölda klukkustunda sem lagfæring krefst. Matið er leiðbeinandi, ekki bindandi.	Verkkaupi (sjálfvirkt)
Tímamat frá verksala	Mat verksala á tíma sem lagfæring krefst, í klukkustundum	Verksali
Lagfæringartillaga (AI)	Tengill á tillögu að lagfæringu (t.d. Pull Request búin til af gervigreindarlausn) eða lýsing á fyrirhugaðri aðgerð	Verkkaupi (sjálfvirkt)

22.2 Flokkunarkerfi

Athugasemdir eru flokkaðar eftir uppruna og eðli í þrjá meginflokka:

Flokkun	Lýsing	Dæmi
Org-Policy	Frávik frá bindandi stefnu, stöðlum eða kröfum verkkaupa. Nær til þróunarhandbókar, tæknistefnu, nafnareglna, skipulags kóðageymsla og annarra skjalfestra reglna.	Vantar skylduendapunkt (/system/alive); nafnareglur ekki uppfylltar; skylduverkflæði vantar í CI
Security-Standard	Öryggistengd atriði sem varða meðhöndlun gagna, auðkenninga, dulkóðunar, aðgangsstýringar eða aðra öryggisþætti.	Viðkvæm gögn í lögum (logs); harðkóðaðar keyrslubreytur; leyndarmál í stillingarskrám
Best-Practice	Atriði sem tengjast viðurkenndum starfsvenjum, kóðagæðum, viðhaldshæfni eða langtíma heilsu lausnar. Þessi flokkur nær til atriða sem eru ekki brot á bindandi reglum en geta haft neikvæð áhrif á gæði og viðhald lausnar til langs tíma.	Notkun úreltra forritunarsafna; óþarfa flækjustig; brot á type safety; ósamræmd nafnagjöf

22.3 Alvarleikastig

Alvarleikastig ákvarðar hversu brýnt er að bregðast við athugasemd og hvaða áhrif hún hefur á samþykkt útgáfu:

Alvarleiki	Lýsing	Áhrif á samþykkt
Critical	Frávik sem kemur í veg fyrir útgáfu eða brýtur bindandi kröfu verkkaupa. Getur einnig átt við um alvarlega öryggisáhættu.	Breytingabeiðni hafnað þar til lagfært. Útgáfa ekki möguleg.
High	Verulegur galli eða frávik sem þarf að lagfæra. Getur varðað gæði, öryggi eða samræmi við staðla.	Lagfæring krafist. Tímasetning og forgangur samið um milli aðila.

Medium	Atriði sem æskilegt er að lagfæra en kemur ekki í veg fyrir útgáfu. Getur varðað langtíma viðhald, læsileika eða samræmi.	Lagfæring mælt með. Ákvörðun tekin í samráði.
Low	Minniháttar athugasemd eða tillaga að úrbót. Getur verið ábending um betra vinnulag eða minni lagfæringar.	Til skoðunar hjá verksala. Ekki forsenda samþykktar.

22.4 Vinnulag við yfirferð

Eftirfarandi skref lýsa vinnulagi milli verkkaupa og verksala þegar yfirferðarskjal er notað:

1. **Verkkaupi framkvæmir kóðarýni** og skráir allar athugasemdir í yfirferðarskjalið. Rýni er framkvæmd af sérfræðingum og/eða gervigreindarlausnum verkkaupa.
2. **Verkkaupi sendir yfirferðarskjal til verksala** ásamt samantekt á helstu atriðum og upplýsingum um tímasetningu endurgjafar.
3. **Verksali fer yfir allar athugasemdir** og fyllir út:
    - **Svar frá verksala**, lagfæring framkvæmd, rökstuðningur fyrir óbreyttri útfærslu, eða beiðni um nánari skýringu.
    - **Tímamat frá verksala**, mat verksala á tíma sem lagfæring krefst.
4. **Fundur er haldinn milli aðila** þar sem farið er yfir athugasemdir, sérstaklega þar sem ágreiningur er um lagfæringar, alvarleikastig eða tímasetningu.
5. **Verkkaupi skráir ákvarðanir** í dálkinn „Ákvarðanir" fyrir hvern lið.
6. **Verksali framkvæmir umsamdar lagfæringar** og uppfærir breytingabeiðni.
7. **Verkkaupi staðfestir lagfæringar** og samþykkir eða hafnar breytingabeiðni.

Verksali ber ábyrgð á að svara öllum athugasemdum, óháð alvarleikastigi. Athugasemdir sem verksali telur rangar eða óviðeigandi skulu rökstuddar skriflega í svæðinu „Svar frá verksala." Verkkaupi tekur lokaákvörðun.

22.5 Gervigreindarstuðningur í kóðarýni

Verkkaupi nýtir gervigreindarlausnir sem hluta af kóðarýni. Gervigreindin aðstoðar við:

- sjálfvirka greiningu á kóðagæðum, öryggisatriðum og samræmi við handbækur,
- sjálfvirkt tímamat á lagfæringum (dálkurinn „Áætlun á tímamati (AI)"),
- tillögur að lagfæringum sem geta verið afhentar sem Pull Request eða lýsing (dálkurinn „Lagfæringartillaga (AI)").

Athugið:

- AI-tímamat er **leiðbeinandi**, ekki bindandi. Mat verksala (í dálkinum „Tímamat frá verksala") er notað við áætlanagerð.
- AI-lagfæringartillögur eru **tillögur**, ekki samþykktar lausnir. Verksali ber ábyrgð á að meta og staðfesta allar lagfæringar áður en þær eru innleiddar.

- Verkkaupi áskilur sér rétt til að uppfæra og betrumbæta gervigreindarverkfæri og kvaðningar (prompts) á meðan á verkefni stendur.

22.6 Dæmi úr yfirferðarskjali

Eftirfarandi dæmi sýna þrjár tegundir athugasemda sem gætu komið fram í yfirferðarskjali. Dæmin eru sýnd til skýringar á sniði og innihaldi; þau endurspegla ekki raunverulegt verkefni.

22.6.1 Dæmi 1: Org-Policy / Critical

Svæði	Gildi
Nr	1
Staður	.github/workflows/
Flokkun	Org-Policy
Tegund	Critical
Þarf fyrir útgáfu?	Já
Flækjustig	Small
Athugasemd frá verkkaupa	Skylduverkflæðisskrá vantar í kóðageymslu. Allar kóðageymslur verkkaupa skulu innihalda þetta sjálfvirka verkflæði fyrir kóðarýni. Sniðmát er aðgengilegt í lausnarbanka.
Tillögur frá verkkaupa	Bæta við verkflæðisskrá samkvæmt sniðmáti úr lausnarbanka.
Áætlun á tímamati (AI)	0,5 klst

22.6.2 Dæmi 2: Security-Standard / Critical

Svæði	Gildi
Nr	2
Staður	Dockerfile:36
Flokkun	Security-Standard
Tegund	Critical
Þarf fyrir útgáfu?	Já
Flækjustig	Small
Athugasemd frá verkkaupa	Keyrslubreyta sem stýrir hegðun þróunarumhverfis er harðkóðuð í Docker keyrslueiningu. Þetta veldur því að þróunarviðmót birtist í rekstrarumhverfi.
Tillögur frá verkkaupa	Fjarlægja harðkóðaða keyrslubreytu úr keyrslueiningu. Nota byggingartímabreytu (ARG) eða láta leyndarmálageymslu/CI sjá um gildið. Staðfesta að byggingatímagildi sé yfirskrifanlegt.
Áætlun á tímamati (AI)	1 klst

22.6.3 Dæmi 3: Best-Practice / High

Svæði	Gildi
Nr	3

Staður	Víða í kóðagrunni (30+ staðir)
Flokkun	Best-Practice
Tegund	High
Þarf fyrir útgáfu?	Nei
Flækjustig	Medium
Athugasemd frá verkkaupa	Víðtæk notkun á as any í villumeðhöndlun sem skringilegar forritunarmáls öryggiskerfi (type safety). Fundist í fjölda eininga. Dregur úr gæðum og viðhaldshæfni lausnar til langs tíma.
Tillögur frá verkkaupa	Útfæra hjálparfall með réttri týpu til að vinna úr villuskilaboðum. Skipta út öllum as any tilvikum fyrir þetta hjálparfall.
Áætlun á tímamati (AI)	4 klst

22.7 Varðveisla og rekjanleiki

Öll yfirferðarskjöl skulu varðveitt sem hluti af verkefnisgögnum og tengd viðkomandi breytingabeiðnum til að tryggja rekjanleika.

Yfirferðarskjöl eru hluti af gæðasögu verkefnis og skulu vera aðgengileg til endurskoðunar ef ágreiningur rís um afhendingu eða gæði hugbúnaðar.

23. Viðauki: Gátlistar við verkefnastýringu

23.1 Gátlisti 1: Áður en forritun hefst

23.1.1 Lög, heimildir og forsendur

Atriði	**Ábyrgð**
Tilvist og tilgangur hugbúnaðar er studdur lögum, reglum eða fyrirmælum og skjalfestur	Verkkaupi
Lög og reglur sem hafa áhrif á lausnina eru auðkennd og skjalfestar í README eða /Docs (þ.m.t. lög nr. 90/2018, 77/2014, 78/2019 og lög um sjúkraskrár eftir því sem við á)	Báðir
Gagnavinnslusamningur til staðar ef þriðji aðili vinnur persónuupplýsingar	Verkkaupi
Undanþágubeiðnir sendar og samþykktar ef frávik frá tæknistefnu eða þróunarhandbók	Verkkaupi
Mat á flokkun hugbúnaðar sem lækningatæki (sbr. MDCG 2019-11) framkvæmt og skjalfest	Verkkaupi
Ef hugbúnaður telst lækningatæki: viðeigandi gæðakerfi (ISO 13485), hugbúnaðarlíftímaferlar (IEC 62304) og áhættustýring (ISO 14971) til staðar eða á áætlun	Verkkaupi

Ef hugbúnaður telst lækningatæki: samræmismatsleið (CE-merking) og tengiliður við tilkynntan aðila (Notified Body) skilgreind ef flokkur ≥ IIa	Verkkaupi
Skjalfest áhættumat lausnarinnar liggur fyrir og nær til öryggis, persónuverndar, klínískra áhrifa og rekstrarsamfellu	Báðir

23.1.2 Hönnun og arkitektúr

Atriði	**Ábyrgð**
Yfirlitsmynd af arkitektúr lausnar liggur fyrir og hefur verið yfirfarin með verkkaupa	Báðir
Högun og meginákvarðanir (ADR) eru skjalfestar	Verksali
Forritunarmál og framework eru samþykkt (C#, .NET, ASP.NET)	Verkkaupi
Framendaáhersla er server-side rendering; birtingarlag valið og skjalfest (kafli 8.2)	Verkkaupi
Auðkenningarleið valin og samþykkt	Verkkaupi
Úttektaráætlun (exit plan) liggur fyrir í drögum	Verksali

23.1.3 Gagnagrunnar og gögn

Atriði	**Ábyrgð**
Ákveðið hvaða gagnagrunnur er notaður (MS SQL nema undanþága)	Verkkaupi
Gagnagrunnsskipanir eru skilgreindar í SQL (ekki ORM)	Verksali
HL7/FHIR notkun skilgreind ef við á	Báðir
Eyðingarstefna skilgreind (soft delete sem meginregla, lög nr. 77/2014)	Báðir
Gagnaeignarhald staðfest, verkkaupi á öll gögn	Verkkaupi

23.1.4 GitHub og skipulag

Atriði	**Ábyrgð**
Fjöldi og nöfn kóðageymsla skilgreind samkvæmt nafnareglum	Verkkaupi
Kóðageymslur stofnaðar af verkkaupa og grunnuppsetning klár	Verkkaupi
.agent/ mappa sett upp í kóðageymslum	Verkkaupi
Skilatíðni og fyrirkomulag skilgreint og aðilar með aðgang	Báðir

23.1.5 Öryggi

Atriði	**Ábyrgð**
Leyndarmálastjórnun skilgreind (Vault/leyndarmálageymsla)	Verkkaupi
OWASP Top 10 og CWE viðmið kynnt teymi	Verksali
Kröfur um dulkóðun í flutningi og geymslu staðfestar	Báðir

23.1.6 Gervigreindarstudd þróun

Atriði	**Ábyrgð**
Stutt áætlun fyrir fyrstu virkni liggur fyrir í .agent/specs/	Verksali
Fyrstu ákvarðanir um varanlega hluta lausnar (t.d. gagnalíkan, forritunarskil og auðkenningu) hafa verið ræddar og skráðar í ADR	Báðir
.agent/ mappa er til staðar og uppfærð	Verksali

Verkefnatafla í GitHub Projects er sett upp og tengd kóðageymslum	Báðir

23.2 Gátlisti 2: Meðan á forritun stendur

23.2.1 Kóðauppbygging

Atriði	**Ábyrgð**
Möppuskipulag fylgir þróunarhandbók	Verksali
Engar óheimilar tæknilausnir (óheimil framendatækni skv. kafla 8.2.3, ORM o.fl.)	Verksali
.agent/ mappa viðhaldið og auðguð jafnóðum	Verksali

23.2.2 Gæðastýring

Atriði	**Ábyrgð**
Sjálfvirk kóðagreining virk í þróunarumhverfum	Verksali
Viðvaranir meðhöndlaðar sem villur (treat warnings as errors)	Verksali
Undanþágur frá reglum skjalfestar og samþykktar	Verkkaupi

23.2.3 Prófanir

Atriði	**Ábyrgð**
Einingapróf ≥80% fyrir nýjan kóða, ≥65% heild	Verksali
Samþættingarpróf fyrir alla ytri endapunkta	Verksali
Aðgengisprófanir virkar í CI	Verksali

23.2.4 Sjálfvirknivæðing

Atriði	**Ábyrgð**
CI ferlar skilgreindir í .github/	Báðir
Gæðahlið tengd og virk	Verkkaupi

23.2.5 Öryggi meðan á þróun stendur

Atriði	**Ábyrgð**
Engin heilbrigðisgögn eða kóði verkkaupa sendur í opinberar AI þjónustur	Verksali
Engin leyndarmál í kóða, stillingarskrám eða Docker einingum	Verksali
Engin raunveruleg heilbrigðisgögn í þróunar- eða prófunarumhverfi nema skriflegt leyfi	Verksali

23.3 Gátlisti 3: Fyrir skil og QA

23.3.1 Pull Requests

Atriði	**Ábyrgð**
PR heitir sama nafni og kóðagrein	Verksali
PR inniheldur prófunarniðurstöður og samþykktir	Verksali
Allir sjálfvirkir ferlar standast	Verksali
PR inniheldur einungis breytingar tengdar skilgreindu verki	Verksali

23.3.2 Kóðarýni

Atriði	Ábyrgð
Kóðarýni farið fram af verkkaupa	Verkkaupi
Formlegt yfirferðarskjal sent til verksala	Verkkaupi
Verksali hefur svarað öllum athugasemdum í yfirferðarskjali	Verksali
Engar Critical athugasemdir óleystar	Báðir

23.3.3 Skjölun við skil

Atriði	Ábyrgð
README.md uppfært	Verksali
/Docs möppu innihald uppfært	Verksali
.agent/ mappa uppfærð	Verksali
Úttektaráætlun (exit plan) uppfærð ef verulegar breytingar	Verksali
Gagnaútflutningsleiðbeiningar uppfærðar ef gagnagrunnur breyttist	Verksali

23.4 Gátlisti 4: Fyrir útgáfuferla

23.4.1 Almennt

Atriði	Ábyrgð
Útgáfur aðeins af main með qa/release tags	Verkkaupi
CalVer útgáfunúmer notuð	Verkkaupi
Útgáfa fylgir útgáfudagatali (engin frysting virk)	Verkkaupi

23.4.2 Docker

Atriði	Ábyrgð
Dockerfile í rót kóðageymslu	Verksali
Docker image byggir á forsmíðuðum artefaktum (ekki build í image)	Verksali
Engin leyndarmál í Docker einingu	Verksali
Docker image keyrir ekki sem root	Verksali

23.4.3 Kubernetes

Atriði	Ábyrgð
.kube/ mappa til staðar og samræmd Argo CD	Verksali
/system/alive og /system/ready útfærð	Verksali
Heilsuathuganir (liveness/readiness probes) tengdar í Kubernetes	Verksali

23.4.4 Gagnagrunnsbreytingar

Atriði	Ábyrgð
SQL-skipanir afhentar og samþykktar	Verksali
Backward-compatibility staðfest (engar brotabreytingar á skema)	Verksali
Afrit tekið af gagnagrunni áður en breytingar eru keyrðar	Verkkaupi

23.5 Gátlisti 5: Fyrir keyrslu, mælingar og logging

23.5.1 Mælingar

Atriði	Ábyrgð
/system/metrics útfærður	Verksali
Prometheus samhæfð mæligögn	Verksali
/system/metrics ekki aðgengilegt af internetinu	Verkkaupi

23.5.2 Keyrslustaða

Atriði	Ábyrgð
/system/alive og /system/ready endapunktar útfærðir	Verksali
Tengdir sjálfvirkri endurræsingu í Kubernetes	Verkkaupi

23.5.3 Útgáfuupplýsingar

Atriði	Ábyrgð
/version endapunktur skilar commitSha, workflowRunId og version	Verksali
Útgáfuupplýsingar fastasettar sjálfvirkt í CI/CD (handvirk yfirskrift óheimil)	Verksali

23.5.4 Logging

Atriði	Ábyrgð
Structured logging á JSON/ECS sniði	Verksali
Rekjanleiki (trace.id, span.id, x-correlation-id) tryggður	Verksali
Notaðar staðlaðar logging pakkningar verkkaupa	Verksali
ECS viðbótarsvæði (labels.application, x-correlation-id, x-road-client)	Verksali
Engin viðkvæm gögn í loggum (kennitölur, lykilorð, API-lyklar)	Verksali
Engar logskrár á disk í Kubernetes umhverfi	Verksali

23.6 Gátlisti 6: Við verklok (tæknileg atriði)

Athugið: Þessi gátlisti vísar einungis í tækniatriði. Formlegan gátlista fyrir verklok er að finna í útboðsgögnum og hjá verkefnastjórn.

23.6.1 Skjölun

Atriði	Ábyrgð
README í rót og /Docs uppfært	Verksali
ADR, arkitektúrmyndir og sequence rit fylgja	Verksali
CronJob skjölun uppfærð (ef við á)	Verksali
Úttektaráætlun (exit plan) uppfærð og endanleg	Verksali
Gagnaútflutningsleiðbeiningar endanlegar	Verksali

23.6.2 Afhending

Atriði	Ábyrgð
Allur kóði í kóðageymslum verkkaupa	Verksali

Öllum afritum kóða verkkaupa eytt hjá verksala	Verksali
.agent/ mappa endanleg og uppfærð	Verksali
Öll leyndarmál og aðgangsupplýsingar verksala afturkallaðar	Verkkaupi

23.6.3 Staðfesting

Atriði	**Ábyrgð**
Gagnaeignarhald staðfest, verkkaupi hefur fullan aðgang að öllum gögnum	Verkkaupi
Lausn keyranleg og rekstrshæf án aðkomu verksala	Verkkaupi
Engar virkar undanþágur sem krefjast sérstakrar meðhöndlunar eftir verklok	Báðir

24. Viðauki: Þjónustur og verkfæri verkkaupa

Þessi viðauki listar þær þjónustur og verkfæri sem verkkaupi nýtir við gæðaeftirlit, útgáfu, rekstur og eftirlit hugbúnaðarlausna. Viðaukinn er viðhaldið sjálfstætt og uppfærður eftir þörfum án þess að breyta meginmáli handbókarinnar.

Meginmál þróunarhandbókar vísar til þessara þjónusta með almennum hugtökum (t.d. „sjálfvirk kóðagreining", „miðlæg kóðageymsla", „leyndarmálageymsla"). Þessi viðauki tengir þau hugtök við raunverulegar þjónustur og verkfæri.

24.1 Staða og bindandi gildi

Verksali er skyldugur til að tryggja að afhent lausn virki innan þeirra kerfa sem verkkaupi rekur og styðji samþættingu við þau, samkvæmt skilgreindum sniðum, ferlum og aðgangi sem verkkaupi útvegar.

Verksala er **ekki skylt** að nota sömu þjónustur í eigin þróunarumhverfi meðan á vinnu stendur, **nema annað sé tekið fram**.

24.1.1 Kóðageymslur og útgáfa

Þjónusta	**Hlutverk**	**Krafa við afhendingu**
GitHub	Miðlæg kóðageymsla verkkaupa	**SKAL** skila kóða í kóðageymslu verkkaupa
GitHub Actions	CI/CD og gæðahlið	**SKAL** styðja og keyra sjálfvirka ferla verkkaupa

24.1.2 Gæðaeftirlit og kóðagreining

Þjónusta	**Hlutverk**	**Krafa við afhendingu**
SonarCloud	Sjálfvirkar gæðaprófanir og kóðagreining; inniheldur gæðahlið sem stöðvar ferli ef kröfur eru ekki uppfylltar	**SKAL** standast skilgreind gæðaviðmið

StyleCop / Roslyn Analyzers	Kóðastílsgreining og samræming fyrir C#	**SKAL** vera hluti af lausn

24.1.3 Gervigreind í gæðaeftirliti

Þjónusta	**Hlutverk**	**Krafa við afhendingu**
Gervigreindarlausnir verkkaupa (t.d. AI kóðarýni)	AI-studd kóðarýni og gæðamat á breytingabeiðnum	**GETUR**, niðurstöður notaðar af verkkaupa sem hluti af viðtökuferli

Verkkaupi áskilur sér rétt til að uppfæra og betrumbæta gervigreindarverkfæri og kvaðningar (prompts) á meðan á verkefni stendur.

24.1.4 Gervigreindarforritunarsöfn fyrir afurðaþróun

Eftirfarandi forritunarsöfn eru samþykkt til þróunar á gervigreindarlausnum sem verða hluti af keyrsluafurð verkkaupa .

Þjónusta / Safn	**Hlutverk**	**Krafa við afhendingu**	**Staða**
Microsoft Agent Framework	Forritunarsafn til þróunar gervigreindar agenta í .NET/C#	SKAL nota ef gervigreindarvirkni er hluti af afurð	GA (útgáfa 1.0, Apríl 2026)
Microsoft.Extensions.AI	Grunnur fyrir gervigreindarsamskipti í .NET	SKAL nota sem grunnlag fyrir öll LLM-samskipti	GA (útgáfa 10.4.0)

Athugasemd: Gervigreindarforritunarsöfn Microsoft eru á hraðri þróunarbraut. Verkkaupi mun uppfæra þessa töflu eftir þörfum þegar Microsoft breytir heitum eða gefur út nýjar útgáfur. Nafn og útgáfunúmer forritunarsafns sem tilgreint er hér gildir á útgáfudegi þessarar handbókar. Ef vafi leikur á skal hafa samband við tæknilega sérfræðinga verkkaupa.

Meginreglan er óbreytt: Einungis er heimilt að nota opinber Microsoft forritunarsöfn fyrir .NET sem uppfylla skilyrði (bein .NET samþætting, langtímastuðningur, opinbert á NuGet, rekstrarsamhæfni). Þriðja aðila agent-framework lausnir eða sérsmíðaðar útfærslur eru óheimilar.

24.1.5 Keyrsluumhverfi

Þjónusta	**Hlutverk**	**Krafa við afhendingu**
Kubernetes	Keyrslu- og rekstrarumhverfi	**SKAL** fylgja uppgefnum Kubernetes sniðum verkkaupa
Argo CD	Sjálfvirk dreifing í Kubernetes	**SKAL** vera samhæft
Hashicorp Vault	Leyndarmálageymsla í keyrsluumhverfi	**SKAL** nota fyrir öll keyrsluleyndarmál

24.1.6 Vöktun og rekstrareftirlit

Þjónusta	**Hlutverk**	**Krafa við afhendingu**
Coralogix	Miðlæg atvikaskráning (logging) og leit	**SKAL** senda logga í samþykkt snið
Prometheus	Mælingar og afkastamælikerfi	**SKAL** birta mæligögn á stöðluðu sniði

Grafana	Mælaborð og rekstraryfirsýn	Notað af verkkaupa; engin bein krafa á verksala

24.1.7 Hönnun og verkefnastýring

Þjónusta	**Hlutverk**	**Krafa við afhendingu**
Figma	Hönnun og frumgerðir	GETUR, valfrjálst
GitHub Projects	Verkstjórn og stöðuyfirlit verkhluta (kafli 11.1.11)	SKAL
Jira	Verkefnastýring	GETUR, valfrjálst
Notion	Skjölun	GETUR, valfrjálst

24.2 Athugasemdir

- Þjónustur merktar **SKAL** eru bindandi kröfur sem afhent lausn verður að uppfylla.
- Þjónustur merktar **GETUR** eru valfrjálsar; verkkaupi nýtir þær sjálfur en gerir ekki kröfu um að verksali nýti þær.
- Þessi viðauki getur breyst yfir líftíma verkefnis ef verkkaupi skiptir um þjónustuveitendur eða verkfæri. Breytingar á SKAL-þjónustum skulu tilkynntar verksala skriflega.